

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu

ȘEDINȚA COMUNĂ A CONSILIULUI NAȚIONAL AL OAMENILOR MUNCII ȘI CONSILIULUI NAȚIONAL AL AGRICULTURII

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, joi dimineața, la ora cînd paginile revistei se îndreptau spre rotativă, în impunătoarea sală a Palatului Sporturilor și Culturii și-a început lucrările un grandios și reprezentativ forum al democrației noastre muncitorești-revoluționare : ședința comună a Consiliului Național al Oamenilor Muncii și a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor.

Desfășurîndu-se într-o atmosferă de puternică vibrație patriotică, de unanimă și profundă angajare revoluționară în înfăptuirea neabătută a politicii interne și internaționale a partidului și statului, importanta reuniune a reprezentanților oamenilor muncii din industrie și agricultură, din sectoarele creației și producției de bunuri materiale, sectoare decisive în asigurarea progresului neîntrerupt al patriei, și-a înscris pe ordinea de zi probleme de cea mai mare însemnătate ale dezvoltării economico-sociale a României în ac-

tuala etapă, în vederea realizării cu tot mai mult succes a programului de sporire a avuției naționale, a bunăstării întregului popor. Întîmpinat cu calde și entuziaste manifestări de dragoste, prețuire și recunoștință, în deschiderea lucrărilor marelui forum democratic tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a rostit o amplă cuvîntare, cuprinzătoare și strălucită analiză a stadiului actual de construcție a societății socialiste românești, a direcțiilor și căilor de urmat în dezvoltarea prezentă și de viitor a scumpei noastre patrii.

În cuprinsul revistei:

Mesajul tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

adresat pionierilor și șoimilor patriei,
tuturor copiilor țării, întregului tîneret
cu prilejul zilei de 1 Iunie

in paginile 12—13

Proprietar, producător, beneficiar —
poporul unic muncitor

Paginile 4—5

Revoluția română de la 1848

Este dintotdeauna în firea oamenilor de pe aceste meleaguri să se călăuzească în cugețul și făptuirea lor potrivit cu orizonturile inovatoare ale istoriei, să fortifice acest curs prin mari momente de acțiune politico-socială, adevărați pivoti ai mișcării și regenerării vremurilor. Revoluția română de la 1848 se ilustrează în rîndul acestora, desemnîndu-se ca unul din actele hotărîtoare în evoluția istorică a poporului nostru, care a dat noi dimensiuni conștiinței sale sociale și politice. Din unghiul renovărilor de esență, ea a proclamat decisiv voința poporului român de a se realiza ca entitate național-statală independentă și de a-și urgenta astfel dezvoltarea la nivelul societăților moderne de pe continent, de a-și construi perspectivele pe terenul luminat de ideile înaintate ale timpului.

Un atare moment, care sintetizează valorile primordiale proprii unei întregi istorii a noastre și operează deschideri spre treptele de sus ale evului modern, se reprezintă eminamente ca făurire a forțelor lucrătoare și luptătoare ale acestui pămînt strămoșesc și, în același timp, elementul său de străfunduri — masele largi, practic imensa majoritate a poporului și identitatea lui revoluționară, care și-au exprimat cu o vivacitate aparte virtutile politice și capacitatea de acțiune. Așa cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, „Revoluția de la 1848 a pus în evidență cu putere uriașul potențial revo-

luționar al poporului român, receptivitatea lui la ideile inovatoare, de progres, năzuința fierbinte spre libertate socială și națională, spre unitate. Masele orășenesti și țărînicea impilată, care au acționat ca forțe motrice ale revoluției, au manifestat un înalt eroism, combativitate, consecvență revoluționară, clarviziune în luptă”.

Forța socială cea mai largă a revoluției, în același timp precumpănitoare numeric a poporului român, a fost țărînicea, epoci întregi principalul creator al patrimoniului material și spiritual al societății, pavăza ființei de neam, firea și pecetea inșeși ale țării. Departe de a fi pasive și inerte, masele țărînești și-au ilustrat forța istorică, potențialul revoluționar de acțiune pe parcursul întregii istorii românești. Ele au și probat, de la flacăra luptei, capacitatea reală de a concepe și de a materializa revoluții naționale și sociale sau de a participa cu rol esențial la desfășurarea lor. Masele țărînești constituiesc principala forță socială a două mari revoluții din epoca modernă a istoriei românești premergătoare momentului de sinteză 1848 — cea de la 1784 și, respectiv, de la 1821.

Împreună cu țărînicea, au acționat ca forță motrice a revoluției masele orășenesti, în rîndul cărora se detașează, prin combativitate și dinamism, muncitorimea.

(Continuare în pag. 17)

DR. NICOLAE RAUȘ

EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Teze fundamentale pentru prezentul și viitorul României

Sintem o societate care se făurește în mod conștient, cu oamenii, pentru oameni. O societate care, înscriindu-se pe traiecte de progres istoric multilateral, generează dinlăuntrul propriilor sale procese revoluționare o mare înnoțire de factori intensivi ai dezvoltării, în încercarea cărora cei spiritali tind să ocupe un loc crescând. Ridicarea generală a nivelului de cunoaștere, extinderea sistemului de valori ale socialismului în toate sferile conștiinței sociale în interdependență cu activitatea politico-organizatorică și cu cea economică, soluționarea contradicțiilor care apar în dezvoltarea vieții spirituale se constituie în tendințe care pun în lumină capacități mereu amplificate ale subiectivității umane de a se implica, prin act, în realizarea legii a dezvoltării de ansamblu a societății noastre.

S-a atins, în procesul de ansamblu al edificării socialiste, un stadiu superior al îmbinării dialectice a factorilor obiectivi și subiectivi. În condițiile în care, așa cum apreciază secretarul general al partidului, am înaintat mult în domeniul dezvoltării forțelor de producție, dar nu în aceeași măsură am asigurat ridicarea nivelului politico-ideologic, al conștiinței revoluționare, putem aprecia că în tot ceea ce s-a realizat pe terenul edificării socialiste se înscrie activ și factorul conștient, capacitatea acestuia de a se afirma ca o adevărată forță motrice a progresului.

Acumulările de pînă acum fac nu numai posibilă ci și necesară producerea unui salt calitativ în sferele conștiinței, în demonstrarea faptică a forței sale de propulsie socială. Înțirirea spiritului revoluționar autentic, critic și constructiv, a modului în care se înțeleg și se materializează trăsăturile umane de vîrf ale abnegației, devo-

țiunii și sacrificiului, combaterea manifestărilor de automulțumire, a celor străine eticii și echității, se constituie ca direcții de implicare conștientă a omului în strategia lucrului bine făcut, în asigurarea eficienței și calității activității economice și sociale.

Saltul calitativ în fenomenele de conștiință este nemijlocit legat de sporirea fondului cognitiv al acestora, de structurarea lor în jurul valorii de adevăr, ceea ce presupune adîncirea gradului de cunoaștere a legilor obiective care guvernează lumea naturală și socială contemporană. Din această perspectivă, conștiința socialistă capătă un nou conținut valoric prin

angajării în muncă și în viața civică.

De aceea, putem spune că forța motrice a conștiinței își află o cale prioritară de acumulare valorică prin formarea gândirii economice, prin înțelegerea temeinică a felului în care se manifestă modul de producție socialist. Noile acte de conștiință sînt modelate pe noi direcții de condițiile obiective ale interdependențelor formelor de proprietate socialistă, de aspectele novaloare apărute în modul de repartitie și de muncă efectivă, de aplicarea unor principii echitabile în totalitatea relațiilor sociale. Dezvoltarea gândirii economice nu este un scop în sine, ci o pirghie a ac-

politico-organizatorică și cea ideologică, spirituală în genere. Sint, acestea, domenii care nu mai pot ține de o rigidă diviziune a muncii. Sint domenii interconexate, fiecare în parte (desigur, cu specificitatea sa) penetrînd spre celelalte, constituindu-se în factori stimulativi și măsurîndu-și eficiența prin indicatorii sistemului unitar al dezvoltării socialiste organizate, științific conduse. Este nevoie, în acest cadru, de o infuzie permanentă de nou, de gândire și regîndire a perfectibilității fiecărui domeniu, în condițiile în care, în țara noastră s-a statuat, un program deschis, creator, a dezvoltării, care nu comportă mutații structurale și corespun-

a implicării în sarcini și datorie.

Calea generică de constituire și materializare, dinspre om, a forței motrice pe care o reprezintă conștiința socialistă este aceea a structurării unei motivații superioare, tonifiante, a muncii, precum și a convingerilor înaintate. Între motivații muncii și convingere se situează terenul unor mutații de structură ale personalității umane, mutații care se răsfrîng asupra activismului social al acesteia. dîndu-i cheagul, liantul necesar pentru o reală dimensionare și implicare practică. Este necesar să lucrăm mai intens pentru a elabora, în oameni, în fondul lor de trăsături, acele motivații care îi angajează prin tot ceea ce au mai bun, mai omenesc, mai sensibil. Să orientăm apoi această facere spre spațiul socializator și umanizator al muncii, al domeniului în care se demonstrează forța obiectivă a gândirii umane. Deopotrivă, să facem mai mult, educațional desigur, pentru geneza convingerilor statornicite la izvorul valorilor de cultură și civilizație socialistă. Să pătrundem deci, în mai mare măsură spre om, spre lumea sa lăuntrică, știind bine că lumea sa terioară poartă de acum în sine, neale unei veritabile și incurajatoare tradiții a modului de viață socialist. Între determinările exterioare și cele interioare ale personalității se constituie omul nou, omul unei conștiințe active, propulsive, omul pe care îl dorim statuat prin totalitatea datelor sale de definiție ca personalitate a unei epoci de largă respirație revoluționară. Omul care se merită, pe sine, existențial, de îndată ce are o condiție obiectivă superioară. Aceea a existenței socialiste și a perspectivei comuniste.

Conf. univ. dr.
ACULIN CAZACU ■

Conștiința — forță motrice a progresului

asimilarea datelor științelor contemporane, prin deschiderea sa spre achizițiile noii revoluții tehnico-științifice. Ca proces general, acesta se particularizează în profilul spiritual al oamenilor, în calitatea pregătirii de specialitate, în strînsă interdependență cu cea moral-politică și filosofică, ideologică. Omul societății noastre trebuie să pătrundă tot mai adînc spre înțelegerea schimbărilor produse în societatea românească, în pas cu schimbările produse în dezvoltarea forțelor productive, în structura relațiilor sociale. Omogenizarea accentuată a societății noastre care — la proba indicatorilor de evaluare a conștiinței — atinge cote de reală semnificație istorică atrage în dinamica sa, cu precădere în etapa actuală, necesitatea convertirii gândirii în act, atitudinea manifestată, practică a fiecăruia pe terenul sarcinii, al

conștiinței conștiente de organizare superioară a muncii, a producției, de optimizare a funcționării mecanismului economico-financiar, a sistemelor de autoconducere și autogestione muncitorească. Este calea pe care gîndirea înaintată se măsoară prin măsura implicării sale responsabile în sporirea eficienței, rentabilității și competitivității tuturor ramurilor activității productive.

Expunerea secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind unele probleme ale conducerii activității economico-sociale, ale muncii ideologice și politico-educative, precum și ale situației internaționale ne atrage atenția asupra unei puternice resurse a dezvoltării actuale. Aceea în care se cuprinde și forța motrice a factorilor conștienți: unitatea puternică dintre activitatea economică, cea

de pe deplin cerințelor actuale, stadiului atins în dezvoltarea socialistă românească.

Este de gîndit atent la ceea ce înseamnă perfecționare a activității, ca promovare a noului, dar a noului valoric superior, a ceea ce se înscrie pe coordonatele testabile practice ale progresului. Partidul nostru, secretarul său general, concep dezvoltarea fenomenelor de conștiință în afara oricăror tendințe de uniformizare, de șablonizare, ca un proces viu, creator, antidogmatic. Ca un proces în care se stimulează inițiativa și creativitatea la scară de masă, se dezvoltă funcțiile practice ale activității spirituale, se afirmă crescînd responsabilitatea socială și răspunderea individuală, întărindu-se disciplina, spiritul organizatoric și politic, angajarea obiectivă a fiecărui om al muncii pe calea eficienței reale

Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în România implică, odată cu dezvoltarea intensivă a tuturor ramurilor, modernizarea structurilor economice, aplicarea cuceririlor revoluției tehnico-științifice, ridicarea calității în toate domeniile și un amplu proces de perfecționare a conducerii planificate a activității economico-sociale, a mecanismului de funcționare a economiei naționale.

În concepția secretarului general al partidului, perfecționarea mecanismului de funcționare a economiei constituie un proces complex, continuu și dinamic, susceptibil de îmbunătățiri pe măsură ce apar, ce se creează noi condiții economice și organizatorice. Este meritul incontestabil al tovarășului Nicolae Ceaușescu, care, prin gîndirea sa științifică, novatoare și prin spiritul vizionar care îl caracterizează, a reușit să sesizeze, să surprindă pentru fiecare etapă, direcțiile în care trebuie să acționeze partidul, poporul, pentru perfecționarea formelor de conducere planificate a mecanismului economiei socialiste românești.

Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 1967, document de excepțională valoare teoretică și deschizător de drumuri în domeniul organizării și conducerii, a arătat cu deosebită claritate direcțiile în care trebuie să acționeze partidul pentru înlăturarea din viața economică și socială a tot ce este depășit și care nu mai corespunde cerințelor construcției socialiste, pentru perfecționarea continuă a sistemului de conducere pe bază de plan a economiei și în general a mecanismului economic.

Pe baza hotărîrilor acestei conferințe, în țara noastră s-a realizat, în linii generale, un sistem de organizare și conducere a economiei pe bază de plan, cu trăsături definitorii proprii.

Mecanismului economico-financiar, l-au fost aduse îmbunătățiri substanțiale după Congresul al XIII-lea al partidului, prin adoptarea în anii 1985 și 1986 a noi acte normative, care au transpus în viață cerințele o-

biective ale legiților economice, așa cum preciza la Congresul al III-lea al oamenilor muncii din septembrie 1986 tovarășul secretar general al partidului: „Viața, adevăratul judecător, a demonstrat justetea și viabilitatea autoconducerii, a formelor democratice de organizare și conducere”.

Actionînd în mod creator, Partidul Comunist Român, din inițiativa și sub conducerea nemijlocită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, prin gîndirea sa clarvăzătoare și revoluționară, s-a

rea și adaptarea sistemului de organizare și conducere.

Subliniînd necesitatea înțelegerii și aplicării corecte a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestunii economico-financiare, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în expunerea din 29 aprilie 1988 la ședința Comitetului Politic Executiv, arată că: „Sistemul democratic pe care noi l-am creat, pornește de la o îmbinare armonioasă a rolului organelor centrale, a planului național unic de dezvoltare economico-socială cu creșterea

teiere, secții și fabrici, astfel că în cadrul adunării generale s-a putut prezenta spre dezbateri și aprobare un buget îmbunătățit și realizabil.

Nu mai datorită acestui fapt, în ultimii ani, am reușit să realizăm principalii indicatori de plan, să creștem productivitatea muncii, să reducem cheltuielile de producție, să dăm o mare atenție înecadrării în normele de consum stabilite și să recuperăm materialele utile, refolosibile.

Fiînd implicați în programe

Nicolae Ceaușescu, de a se acorda prioritate realizării planului la export și devansării livrărilor la extern, biroul executiv al Consiliului oamenilor muncii, analizînd această problemă, a constatat că realizarea planului era periclitată de urmări unor deficiențe la nivel de ateliere și secții. Pentru a înlătura neajunsurile, s-a luat măsura operativă ca unele cadre de conducere, la nivel de directori și ingineri șefi să asigure o permanență pe 3 schimburi la echipa care lucrează la produsele destinate la export, fapt ce în final a permis depășirea livrărilor la extern pe primele 4 luni ale acestui an.

O atenție deosebită se acordă perfecționării și policalificării forței de muncă din cadrul întreprinderii; peste 9.500 de oameni ai muncii din diverse secții, compartimente, urmează cursuri la centrul de perfecționare a cadrelor, existent în cadrul întreprinderii de Mașini Grele București, pregătire care s-a materializat în creșterea calității produselor executate și livrate beneficiarilor.

Programul de modernizare a activității întreprinderii, aprobat de adunarea generală a oamenilor muncii, prevede măsuri concrete de realizare în cursul acestui an, de economii de peste 260 milioane lei. În ultima perioadă de timp s-a statornicit ca o practică, ca la ședința organelor colective de conducere, responsabilii de teme, să raporteze stadiul realizărilor măsurilor prevăzute și nivelul eficienței acestora.

Totodată, urmare hotărîrii adunării generale, s-a constituit fondul de dezvoltare din participarea oamenilor muncii la nivel de 45 milioane lei, din care 41 milioane lei au fost destinați pentru înlăturarea programului de modernizare a întreprinderii.

Formele de conducere și de funcționare a mecanismului economic și stilul de muncă al organelor colective și-au dovedit viabilitatea și rolul pozitiv în dezvoltarea întreprinderii noastre.

DUMITRU CONSTANTIN ■

La Întreprinderea de Mașini Grele București

Autoconducerea muncitorească

renunțat la conducerea unipersonală a unităților economico-sociale și s-au instituit consiliile oamenilor muncii ca organe de conducere colectivă; s-au instituționalizat adunările generale ale oamenilor muncii ca organe supreme de conducere ale proprietarilor, producătorilor și beneficiarilor. S-a constituit astfel un larg sistem al democrației muncitorești revoluționare alcătuit din organe și organisme care și desfășoară activitatea în toate unitățile economice și sociale, în centrul cărora se află principiile autoconducerii și autogestunii muncitorești, oferindu-se astfel posibilitatea tuturor oamenilor muncii de a participa nemijlocit la elaborarea și adoptarea deciziilor la conducerea economiei și a societății socialiste.

Trecerea la autoconducerea muncitorească reprezintă un salt calitativ în adîncirea democrației economice, în perfecționa-

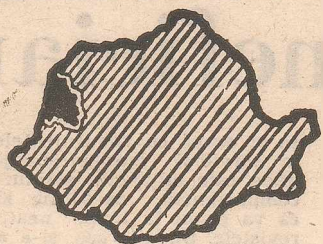
răspunderii și atribuțiilor centralelor, întreprinderilor, a organelor democratice, în elaborarea și înlăturarea politicilor interne și externe a partidului și statului nostru”.

În contextul celor arătate, în cadrul întreprinderii de Mașini Grele București se acordă o importanță deosebită Bugetelor de venituri și cheltuieli. Indicatorii la nivel de întreprindere transpuși în bugete sînt defalcăți la nivel de fabrici, secții și în cadrul acestora pe ateliere. Constituie un instrument de bază al organelor colective de conducere în coordonarea activității de producție la fiecare loc de muncă și urmărirea operativă a rezultatelor obținute pe toate treptele organizatorice. Acest lucru s-a datorat urmare atenției care s-a acordat dezbaterii și fundamentării fiecărei secțiuni de plan cu toată masa de oameni ai muncii în ședințele de grupă sindicală, adunări pe a-

prioritare în dezvoltarea economiei naționale, cum ar fi: utilaje energetice, geologice etc., organele de conducere colectivă au propus realizarea prin autodotare a unui manipulator de forjare pentru piese grele de mare performanță, care va permite aproape dublarea capacității de producție la secția Forjă Grea nr. 2.

Tot urmare analizelor efectuate în ședințele largite ale Consiliului Oamenilor Muncii, la care au participat cadre cu înaltă pregătire profesională s-a propus și realizat reorganizarea fluxului de producție pentru prăjini grele de foraj, iar secția Mecanică 2 din cadrul fabricii de utilaj complex a fost reorganizată pe producția de pompe energetice solicitate de sistemul energetic național, asigurînd totodată și realizarea contractelor pentru export.

În lumina indicațiilor date de secretarul general, tovarășul

Bihor

Mîndria de-a fi contemporani

● CREȘTERI IN ULTIMII 20 DE ANI : ● Valoarea fondurilor fixe cu 48 599 milioane de lei ● Producția marfă industrială cu 23 091 milioane ● Producția de cereale a sporit de 2,3 ori ● Cea de legume de peste 3 ori ● Cea de fructe de aproape 4 ori ● Numărul animalelor este mai mare cu 63 100 de capete la bovine și cu 273 600 de capete la porcine ● Suprafața comercială utilă cu 203 800 de metri pătrați ● Numărul de paturi în unități de asistență medicală cu 2 190 ● Rețeaua de apă potabilă cu 501 kilometri, iar cea de canalizare cu 223 ● Totalul investițiilor în sectorul socialist : 70,5 miliarde lei ● Dacă în 1968 numai 18 localități dispuneau de rețea de apă potabilă, acum sint 72 ● În 1987 s-a realizat în 111 zile o producție industrială a cărei valoare o egala pe cea a întregului an 1968 ● În acești ani s-au construit la Felix noi complexe balneare cu o capacitate de circa 8 000 de locuri

Tehnici de vîrf

„Infrățirea” este din mai multe puncte de vedere unitatea emblematică a Bihorului, susțin președintele C.O.M. Dumitru Blaga și directorul tehnic Nicolae Sferlea Agud. Întreprinderea produce mașini-unelte pentru așchierarea metalelor. De la cele simple pînă la centre de prelucrare (cu comandă numerică), linii de transfer (o asemenea linie este un complex de mașini cu 20-30 de posturi de lucru, între care și posturi de control automat; una se află la Întreprinderea de autoturisme Pitești și prelucreează carcase de cutii de viteză pentru „Dacia”), iar mai nou celule flexibile. Următoarea fază în dezvoltarea uzinei o vor marca sistemele flexibile.

Prima celulă flexibilă realizată la Oradea a fost expusă la T.I.B. '87. O complicată imagine. O bijuterie! E drept, nu de buzunar. Pentru transportul ei la București au fost necesare 5 vagoane. Ați citit bine: cinci vagoane. Beneficiar: chiar firma producătoare. Această „celulă” se va integra ulterior

într-un sistem flexibil. Poate prelucra piese prismatice 24 de ore independent, adică fără intervenția operatorului. Toate fazele și operațiile de prelucrare sint conduse de un calculator. A fost proiectată la Filiala Oradea a Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică Titan București, ne spune Petru Ungur, care la 38 de ani este președintele comisiei inginerilor și tehnicienilor.

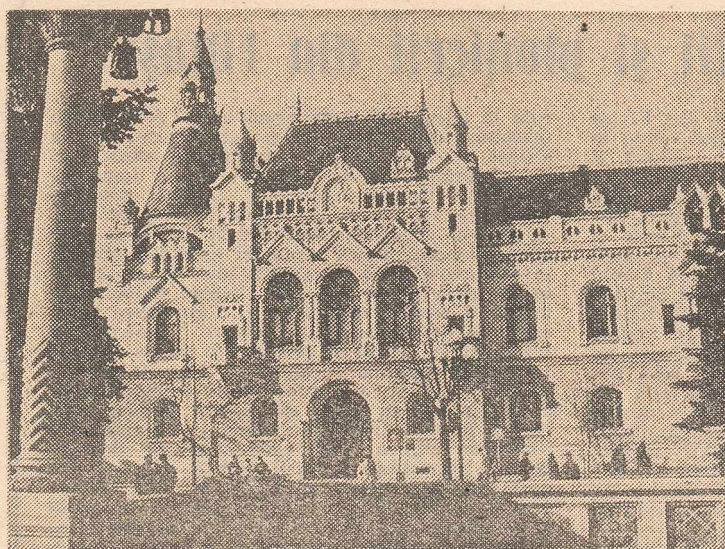
Flexibilitatea din denumire se referă la faptul că — deși pe fiecare din cele șase palete ale celulei se află mai multe piese diferite, pretinzind fiecare operații diverse, în felurite succesiuni — în funcție de nevoile producției, adică de necesitatea acută a unor anumite piese la un moment dat, ordinea de prelucrare se poate schimba, ceea ce permite o mare mobilitate în asigurarea cu piese a ciclului de montaj pentru optimizarea ritmului.

„Infrățirea” dă 11 la sută din producția de mașini-unelte a țării.

a instalațiilor de încălzire inductivă cu convertoare statice, precum și tehnologia de realizare a generatoarelor de microunde”. „Știam că sinteți strașnic legat de munca dumneavoastră și de Bihor...” „Măi, copilu’ meu, mă, de Bihor și de țara mea mă leagă toate firele vieții și toate visurile. Eu aș muri, dacă n-aș ști că tot ce fac este pentru România. Nu sint vorbe mari, sint simple. Eu așa sint, eu așa sint și așa cred că trebuie să gîndim toți. Dar lasă-mă să-mi continui ideea. Toate lucrurile de care ți-am vorbit vor permite ca în Bihor să apară și industrii care să valorifice aceste tehnologii. La „Infrățirea”, la „Mecanica”, la „Metalica”. Ele se caracterizează printr-o valorificare eficientă a resurselor energetice ne-

convenționale precum și a celor reziduale, nefolosite pînă în prezent; printr-un înalt grad de valorificare a energiei, conducînd, în același timp, la creșterea în ritm rapid a productivității muncii și la îmbunătățirea calității producției. Sint tehnologii de vîrf. Fiecare înglobează un număr important de brevete românești”.

În ultimii douăzeci de ani, învățămîntul superior de aici a pregătit 1 200 de cadre didactice și 1 400 de subingineri. Unii s-au întors cu fața spre băncile aglomerate de alți tineri, alții își vîd de specializările lor tehnice, dar fiecare a plecat de aici cu o mare încărcătură de dragoste de țară. Și lucrul acesta, în viața oricui, este — rămîne! — fundamental.

Schimbare de macaz

De șapte ani, cooperativa agricolă condusă de inginerul Florian Neagotă își încheie activitatea economico-financiară cu beneficii și nu apelează la credite de la stat. Beneficiile anului trecut : 5 870 000 de lei. Unitatea s-a format prin unirea

fostelor C.A.P.-uri Seleuș și Episcopopia Bihorului. În prezent, averea cooperativei trece de 70 de milioane de lei. Acum, oamenii aceștia s-au obișnuit să scoată bani parcă din orice. Gîrui, porumb, carne, lapte, lînă, legume. Chiar și flori. Pen-

tru ele se folosesc terenurile care nu se puteau mecaniza. Iar florile aduc vreo două milioane de lei pe an. Ce-i, floare la ureche? Anul trecut cheltuielile la 1 000 de lei venituri nu s-au ridicat nici la nivelul planificat. Rata rentabilității este însă peste plan. Anul acesta, după achitarea tuturor drepturilor către cooperatori pentru 1987, unitatea dispunea de 28 568 000 de lei în cont. Este ceva, nu? Numai că n-a fost mereu așa. O excelentă organizare pare să fi fost secretul unei formidabile schimbări de macaz. Se datorează mai ales inginerului Florian Neagotă, care devenea președinte în 1984. În anul anterior, C.A.P. Seleuș condus de el a avut peste 6 milioane beneficii, iar C.A.P. Episcopopia mai mult de 3 milioane pierderi. „Diferența esențială era în gradul de disciplină, este convingerea lui. În viața mea n-am fost afectat ca în ziua de 20 aprilie 1984 cînd a trebuit să semnez că plătim pentru ei șapte milioane și ceva de lei datorii către stat. Am reorganizat tot procesul de producție. Începînd cu zootehnia care era la pămînt : 600 de grame de lapte de la o vacă! După cinci luni, fiecare din ele dădea cinci litri pe zi”. A fost o bătălie. Ea este de mult cîștigată. Azi și oamenii sint altfel, au altă poftă de lucru, parcă și de viață. Unul din oamenii-cheie, cum zice președintele, al tuturor succesorilor este contabilul șef Gheorghe Ciucur. Poate el nu este ca toți contabilii de C.A.P., dar poate că așa ar trebui să fie toți. „Zilnic trei-patru ore este la locurile de muncă. Normarea, calitatea lucrărilor... tot controlează. Gîndește în perspectivă soarta fiecărui leu cheltuit. Să obținem un leu și jumătate din fiecare leu investit. El e mina dreaptă. Dar vă rog mai amintiți-măcar un om. Prea o merită. Pe medicul veterinar Alexandru Naghi. Toți colegii mei — mai zice Florian Neagotă — stau peste nouăzeci la sută din timpul activității lor în ferme. Știu meserie, știu să vorbească pe limba lui cu fiecare, așa cum cere un vechi proverb românesc”.

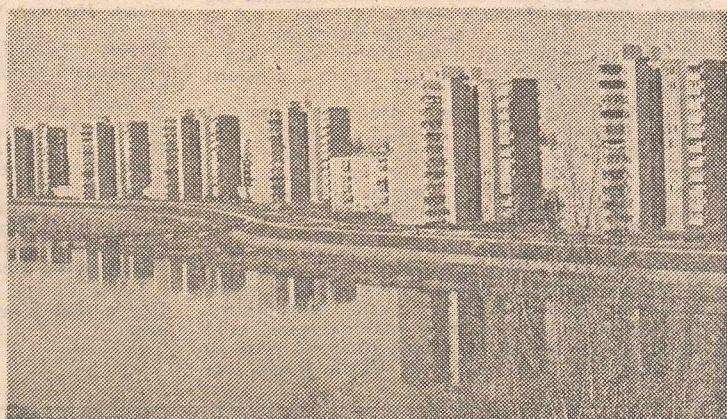
Pagină realizată de
DORIN GHERGHINESCU
Fotografii de
LADISLAU HORVATH
MARIAN ANTAL

Bănci, amfiteatre, inimi

Liceul de matematică-fizică „Emanoil Gojdu” este una din cele mai prestigioase școli românești. Prin tradiția sa de izvor de învățatură și patriotism, prin atîția eminenți oameni de știință și cultură pe care i-a dat țării, prin nivelul pregătirii actuale a elevilor săi care se familiarizează cu calculatoarele, dar și cu munca de orice fel; cu rigorile studiului temeinic, dar și cu spiritul muncitoresc revoluționar. Cartea de aur este o adevărată istorie în imagini a întregii existențe a școlii și se datorează strădaniei profesorului Emil Roșescu.

Pasiunea pentru școală și formarea tinerilor nu apare cu mai puțină emoție nici dacă intri la decanul Facultății de subingi-

neri, prof. dr. Teodor Maghiar. „Dacă vei scrie, te rog frumos scrie cum îți spun eu, zice magistrul. Este un adevăr și un bun cîștigat al țării că în Bihor, în paralel cu dezvoltarea industrială și a întregii vieți social-economice, în această perioadă, s-a dezvoltat și învățămîntul superior. Cadrele didactice, studenții și specialiștii raportează cu bucurie secretarului general al partidului — așa să scrii! — că au pus la punct tehnologii deosebit de importante cum sint: cele de producere a energiei din căldura conținută în apele geotermale și în celelalte resurse energetice recuperabile, utilizînd ca agent de lucru bioxidul de carbon, tehnologii de realizare

Proprietar, producător, beneficiar

Pentru că toți au viețile drepte

Cunoștința mea cu Petre Anton a debutat cu un zimbet. „Ieri am văzut la televizor o piesă în care un reporter dorea să scrie despre un om model, iar cei din întreprinderea respectivă au sfârșit prin a-i recomanda un colectiv. Nici nu mă gindeam că voi fi pus atât de curind în aceeași situație. Și, iată, n-au trecut două zile, și vine la noi un reporter să scrie despre un om deosebit și, eu, ca și eroii pieselor despre care vorbeam, nu pot să rostesc nici un nume, pentru că sint prea multe numele care ar trebui roșite.”

În biroul directorului Întreprinderii „Frigocom”, Gheorghe Dorin Vieru, s-au adunat la sfat Petre Anton, secretarul comitetului de partid Gheorghe Lincaru, președintele sindicatului și fostul director al întreprinderii, Constantin Frunză, care deși pensionar de aproape zece ani, continuă să socotească întreprinderea a doua sa casă. Se rostesc, într-adevăr, multe nume, pentru că în „Frigocom” sint foarte mulți cei a căror personalitate imbină impresionant calitățile profesionale de excepție cu cele de familie de excepție. Îmi atrage atenția o observație care se repetă „e prea simplă povestea vieții lui, cititorul vrea ceva deosebit”, și într-un tirziu, replica directorului Vieru: „Știi de ce le sint poveștile așa simple, Antoane? Pentru că toți au viețile drepte, fără rătăcirii și poteci pierdute. Au venit aici copii încă, de pe băncile școlii, și aici au rămas; aici or să muncească o viață întreagă, de aici or să iasă la pensie. Cei care au

învățat meserie „pe furate”, a căror poveste e lungă și complicată sint acum la pensie și spun că nimeni nu are nevoie de vieți complicate, că viețile bune sint viețile drepte pentru că de-a lungul lor nu-ți irosești forțele zbătându-te să înfrunți greutăți nemeritate ci le folosești ca să devii mai bun și mai adevărat, mai frumos.”

Cei pe care-i cunosc aici sint chiar frumoși, cu privirile lor

limpezi, revăzind cu ochii minții drumul drept, atât de drept și lipsit de complicații încît se miră de ce au fost aleși, că doar nu au nimic special de spus. Au trăit o viață ca oricare alta, eu bucurii și amărăciuni, cu ambiții și realizări profesionale, cu câteva opțiuni fundamentale, după care totul a curs de la sine, viața de familie, viața profesională, răspunderile tot mai mari, cu trecerea anilor, iar odată cu ele și bucuriile mai mari. N-au lipsit nici momentele mai grele, s-a îmbolnăvit copilul, ori soția, treburile la serviciu s-au mai complicat și ele, câteodată, ba nu iese una, ba se cere o soluție nouă pentru alta... și uite așa, copiii de altădată — cum le place mai vîrstnicilor să-i numească — sint astăzi maturi. Maiștri, ingineri, oameni cu răspundere în fabrică, nu mai poți vorbi de „Frigocom” fără

să vorbești și de ei, de cei mai tineri chiar decît întreprinderea care, nici nu le vine a crede, are patruzeci de ani de existență, pe care n-au prea avut timp să-l sărbătorească, pentru că tocmai atunci aveau foarte mult de muncă, scoteau noște agregate noi, și-au zis „să fie ele însemnul nostru de sărbătoare”.

Nu, nu pentru că n-ar avea gustul sărbătorilor. Dimpotrivă, „Ce viață ar mai fi aia, fără sărbători, îmi spune Valeria Epure, soția maistrului Ion Epure. Nu există aniversare în care să nu ne facem daruri. I-am învățat și pe copii; totdeauna le dau o sută de lei să-i ia tatii un cadou de ziua lui, să-l aleagă ei, să se bucure cu gîndul la bucuria lui. Asta e unul din lucrurile pe care trebuie să le înveți din copilărie. Mai tirziu e mai greu, iar dacă nu știi să-ți trăiești frumos

se și ocupă cu abonamentele în serviciul mecano-energetic, unde este adjunctul șefului de compartiment, ca să fie sigur că va primi la timp, neatîns, revistele. Și, uite așa, și-a adăugat singur încă o sarcină celor trasate de conducerea întreprinderii de parcă n-ar fi fost îndejuns de ocupat cu problemele de protecția muncii și de PSI. Își amintește cum a venit la „Frigocom”. Terminase armata — după liceul cu profil TCM — și a vrut să se angajeze aici. Primul om pe care l-a întîlnit a fost, bineînțeles, portarul, care l-a tot purtat cu vorba vreo trei zile. Cînd a ajuns, totuși, în fața inginerului șef Nicolae Toma, își pierduse orice speranță. După o discuție de numai cîteva minute, însă, acesta i-a spus „băiete, te angajăm”.

N-a greșit atunci inginerul Toma. Marinel Drăgoianu devenea în același an, student la seral, la TCM. Multă vreme, oamenii au crezut că e „pila” lui Toma, s-au convins însă repede că tinărul lăcătuș ura cu înverșunare „pilele”, relațiile și comoditatea, iubind cu aceeași înverșunare munca cinstită și credința că datorită oricărui om față de sine și de societate e să nu se mulțumească cu puțin. „E nevoie de oameni tot mai bine pregătiți, de oameni cu studii superioare, cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu. Nu puteam să mă mulțumesc numai cu calificarea avută în liceu. Trebuia să merg mai departe; dealtfel, absolvirea unei facultăți nu înseamnă, după părerea mea, decît ridicarea pragului de la care te perfecționezi apoi. Nu numai profesional, ci și ca om, ca om-cetățean”.

În apartamentul familiei Drăgoianu, cea mai valoroasă piesă e biblioteca. Au adunat, alese cu grijă, peste 1.000 de volume. Uneori Valerica, soția, contabilă la ICTB, îl mai ceartă, prea cheltuiește mult pe cărți și reviste, dar nu trec cîteva zile și apare și ea cu o carte sau cu o revistă, cumpărate atunci, „ce să fac nu le puteam pierde”, spune, și zîmbește. Cînd nu citește, cei patru Drăgoianu — Maria Angela, fetița, are 12 ani, Mihai Adrian, băiețelul, 10 — ascultă muzică, se plimbă. Copiii sint mindri de părinții lor, părinții, de copii. O familie obișnuită, spun ei. O familie fericită, spunem noi.

Da, copiii „Frigocom”-ului au azi copii. Îi întîlnesti veseli și guralivi, în grădinița patronată de întreprindere. Sigur, nu se poate afirma cu certitudine că așa va fi, dar lor, părinților, le place să creadă că măcar cîțiva din tîncii ăștia simpatici îi vor urma, mîine, în marea familie a „Frigocom”-ului. Un lucru se știe, însă, cu siguranță: că aici, în grădiniță, sint în grija unor adevărate „modele de viață profesională și — cum s-ar putea altfel pentru niște pedagogi excepționali — familială”.

Directoarea, Violeta Porumbou, și colega sa, Ecaterina Militaru, amîndouă educatoarele îndrăgostite de meserie, și deci de copii, au gradul I didactic, recunoaștere a preocupării — așa spune, chiar, fără să gresesc, sint sigură, obsesiei — pentru perfecționarea continuă. „Profesorii se specializează într-un domeniu pe care îl practică apoi toată viața. Noi, educatorii, ca și învățătorii, trebuie să avem o formație complexă, care să permită să le asigurăm micilor noștri elevi o educație multilaterală — intelectuală, fizică, estetică și, poate cea mai dificilă, dar și cea mai importantă, pentru viitoarea lor configurație morală, o educație moral-politică”.

Nu e greu să găsești modele de viață în România.

Mai greu e să-l alegi pe cel mai reprezentativ, mai convingător. Iar una dintre explicațiile acestei situații fericite este, cu siguranță, zestrea de frumusețe și adevăr cu care copilul pășeste în viață. Ne-am convins de acest adevăr, încă o dată, în grădinița „Frigocom”-ului.

R. MANOLESCU ■

EXPUNEREA TOVARĂSULUI NICOLAE CEAUȘESCU

un puternic impuls energiilor creatoare ale întregii națiuni

„Să dezvoltăm puternic spiritul revoluționar în muncă, în gîndire, în toate domeniile, să acționăm cu hotărîre împotriva a tot ce e vechi și perimat, a ceea ce nu mai corespunde actualei etape și să promovăm cu îndrăzneală noul, ceea ce se afirmă ca o necesitate a dezvoltării societății, atât în ce privește forțele de producție, cît și în știință, în învățămînt, în cultură, în întreaga dezvoltare economico-socială”.

Marca fabricii și pionierii din Filași

Întreprinderea de transformatoare din Filași a început să producă la 29 iunie 1972. Pînă în urmă cu patru ani, Filași fusese o comună. E adevărat, o comună mare, cu oarecare pretenții, destul de întemeiate, de viață urbană. Însă declararea ca oraș a acestei comune nu-i împiedica pe cei mai mulți dintre locuitorii ei ca la începutul verii să se intereseze mai mult de recolta de griu și este de înțeles că numai cei care se și pricepeau, care lucraseră la Craiova pînă să se înființeze noua întreprindere din Filași, puteau vorbi chiar cu o anume afecțiune despre primul produs realizat aici, un transformator de tipul TTU-250 kVA 6/0,4 kV. Vergică Gidea, inginer șef, cu pregătirea fabricației: „Încă din primii ani a fost nevoie să ne angajăm cu mult curaj pentru asimilarea unor produse de nivel tehnic și calitativ ridicat, solicitate de economia națională aflată în dezvoltare rapidă. Și astăzi se poate spune că, deși relativ tînăr, colectivul nostru reușește să țină pasul cu procesul continuu de modernizare a producției, de introducere a tehnologiilor care asigură o eficiență economică superioară. Sint tehnologii recunoscute la nivel mondial și aplicate de firme cu tradiție și renume în construcția de transformatoare. Pe această cale, ca să dau un exemplu, de la transformatorul cu releu Bucholtz s-a ajuns, prin reproiectări și îmbunătățiri succesive, la transformatorul fără releu, cu pernă de aer și cu un consum redus de materiale. Avînd o dotare tehnică modernă și un colectiv care s-a străduit să-și ridice permanent nivelul de pregătire profesională, întreprinderea și-a adus o contribuție de seamă la echiparea cu transformatoare a economiei românești și a reușit să se impună, în domeniul nostru de activitate, ca un exportator foarte important. Produse purtînd marca fabricii noastre sint cunoscute și apreciate din U.R.S.S. și R.D.G. pînă în Pakistan, Egipt sau Brazilia. De altfel, întrucît dotarea economică națională a condus la o scădere a cererii de transformatoare pe piața internă, activitatea întreprinderii noastre se orientează prioritar în direcția creșterii volumului de export”.

În efortul de afirmare a produselor purtînd marca fabricii pe piața externă un rol de primă importanță l-a avut munca proiectanților din cadrul întreprinderii. Iar în această privință, istoria atelierului condus de inginerul Vasile Suciu are o semnificație aparte. Pe scurt, înțelesul a ceea ce s-a petrecut în acest atelier în ultimii ani ar fi acela că nu este nevoie să aștepti ca un om să iasă, eventual, la pensie, pentru a putea aprecia dacă îi place munca sau știe să-și facă meseria. Descoperirea asta se poate face și mult mai devreme, cînd omul se cheamă că este încă tînăr. E ceea ce s-a întîmplat și cu inginerul Vasile Suciu, că-

ruia la cîteva ani după absolvirea Facultății de mecanică de la Craiova și repartizarea lui la Filași și s-a încredințat conducerea atelierului de proiectare. El fiind un om care în domeniul acesta, al transformatoarelor, ține să știe tot, urmărește cu pasiune noutățile la zi și se străduiește ca produsele fabricate la Filași să probeze un nivel de concepție și execuție care să le asigure o certă competitivitate pe piața externă. Acest mod de a-și înțelege datoria i-a impus o anume conduită și formularea unor exigente destul de îngrijorătoare pentru unii obișnuiți să creadă că pot face și mîine ceea ce trebuie să facă azi. Și adevărul este că, treptat, în acest atelier cu 12 proiectanți, 6 tehnologi și 5 desenatori, au venit să lucreze oameni noi, cărora le-ar fi greu să creadă că munca este repetarea zilnică a aceluiași sume de deprinderi și cunoștințe, oameni dornici să facă din performanțele muncii o reușită în plan economic și deopotrivă în plan moral, ca expresie a demnității și onoarei personale și colective, angajînd renumele întregii întreprinderi, adică „marca fabricii”. Procesul acesta s-a produs cît se poate de firesc. Atelierul a fost înființat cu oamenii care erau disponibili atunci, la vremea aceea, și pe parcursul ultimilor ani au venit să lucreze aici tineri care s-au numărat printre cei mai buni studenți din Craiova, unii dintre ei fiind chiar șefi de promoție. Numele citirva: Doru Pașea, Alexandru Ineroznatu, Ion Nistor, Mirela Cocorovici. Cu aceste forțe noi, întreprinderea a făcut un pas înainte în realizarea de transformatoare cu performanțe tehnico-economice superioare, cu consumuri și gabarite reduse, asigurînd un randament și un nivel de fiabilitate sporit. Altfel spus, s-a înregistrat un progres însemnat în privința competitivității produselor. „Nivelul mondial în domeniul nostru, spune inginerul Vasile Suciu, e reprezentat de așa-numitele transformatoare de tip etanș. Nu voi intra în amănunte tehnice, dar am curajul să afirm că în țară, în privința asta, sintem pionierii, sintem deschizătorii de drum. Pe această temă am organizat și un simpozion aici, la Filași, cu cîțva timp în urmă. Și pot să adaug că noi am și produs, pînă acum, 6.000 de transformatoare de acest tip. Acestea sint cele mai solicitate transformatoare de putere mică și mijlocie. Prin urmare, răspundem exigențelor pieței externe și importanța acestui fapt poate fi înțeleasă cu adevărat dacă ținem seama că producția pentru export se apropie de volumul întregii producții realizate de întreprinderea noastră”.

De la Filași, lumea ar fi fost privită oricum. Dar e mai bine așa, să fie privită cu fruntea sus.

D. CONSTANTINESCU ■

sărbătorile, viața o să-ți fie mai puțin frumoasă”.

Ion mai ascunde cîte o primă, mai pune deoparte cîte o sută și de ziua soției îi cumpără totdeauna un dar mai scump, ceva ce nu-ți poți permite să cumperi oricînd, dar pe care ea și l-a dorit. Deși sint ușor stîngerii, le face plăcere să vorbească despre asta. Li se citește în ochi, în lumina care le străbate chipul, bucuria unei case fericite.

N-a fost ușor cu copiii. Ion a lucrat în schimbul trei aproape cinci ani; dimineața cu copiii, seara la liceu, apoi la școala de maiștri, noaptea în fabrică, la lucru. A venit în „Frigocom” în 1972 direct din școala profesională. Actualul director i-a fost profesor de tehnologie, un profesor sever, exigent. Așa e și acum, dar și acum, tot ca atunci, știe să și glumească, să te destîndă într-un moment greu. Da, a venit atunci, cu 16 ani în urmă, ca tînăr muncitor în formația de construcții metalice. Tatăl a fost frigatehnist, fratele, tot frigatehnist. Putea să alcăguie și el aceeași meserie, era și mai bănoasă, numai că „mie mi-au plăcut fiarele”. Și cu ele a rămas. Este, astăzi, șeful formației construcții metalice. Dragostea pentru meserie, spune, e principalul motor al perfecționării continue a pregătirii profesionale, a cultivării răspunderii tuturor pentru produsele ce poartă marca fabricii, așa cum arăta și tovarășul Nicolae Ceaușescu în recenta Expunere din aprilie. Vedea, cînd s-a deschis noul complex de la Piața Unirii și i-am văzut pe oameni admirînd mobilierul comercial făcut de noi, am uitat de oboseala ceasurilor de noapte petrecute acolo. Un alt fel de a vorbi despre bucurie, despre această mare nevoie de bucurie și despre puterea de a-ți construi singur bucuriile cu care să-ți luminezi viața!

Cu subinginerul Marinel Drăgoianu dacă vrei să fii prieten trebuie să ai grijă să nu-i rupi sau să nu-i pierzi vreo revistă ori vreun ziar din cele șase-sapte la care e abonat. De-asta

— poporul unic muncitor

Înființată în 1907, deci cu 41 de ani înainte de Nationalizare, întreprinderea Textila Pitești, iesi și-a triplat fondurile fixe pe parcursul a patru decenii (1907—1948), nu a înregistrat și o creștere a productivității muncii. De la 11 iunie 1948 și până la 1 ianuarie 1988, productivitatea muncii în întreprindere a crescut de 21 de ori, în condițiile unei sporiri fără precedent a fondurilor fixe. Aceste realizări nu au fost posibile decât în condițiile proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție.

Birouri și hale

La început, au fost două unități separate, situate la o distanță de circa 7 km una de alta, care, până la Nationalizare, au funcționat ca întreprinderi distincte. Unitatea de la gară a fost înființată în 1907 de un grup de capitaliști belgo-franco-români. (Capitalul românesc era sub 25 la sută). A început activitatea cu un număr de 120 războaie, având în dotare și un atelier de finisaj (albitorie, vopsitorie, apretură). S-a dezvoltat ajungând ca în 1925 să aibă 200 războaie. În 1940—1944, s-a construit încă o hală de țesut, 200 războaie, care, însă, nu a funcționat deoarece a fost distrusă de bombardament înainte de a fi dată în exploatare.

La Găvana, în 1914, exista o moară, pe care, ulterior, capitaliștii polonezi au transformat-o într-un atelier de țesătorie. De la înființare și până în 1938, atelierul de țesut a trecut pe rând în proprietatea mai multor grupuri de patroni, în majoritate străini (burghezia locală nu făcuse nici drumuri în Pitești), care au mărit numărul de războaie la 480. În 1938, devenind proprietate „MICA”, aceasta a adăugat un etaj corpului țesătoriei. După bombardamentele din 1944, unitățile și-au încetat activitatea un an și jumătate.

Din 1907 și până în 1945, majoritatea patronilor au fost străini, specialiștii au fost în totalitate străini, muncitorii, în proporție de 80 la sută analfabeti, în 1948, au fost în totalitate români. Cât de rentabile au fost cele două fabrici (ateliere) textile? În martie 1938, când „MICA” a preluat una dintre ele, i-a dat foc să-i înceapă afacerile nu cu utilajele care erau, ci cu altele, luate pe bani de la asigurare. Timp de trei decenii, muncitorii au lucrat în două schimburi, ziua de muncă fiind de 12 ore. Când s-a trecut la zi de muncă de 8 ore, schimburile au fost organizate „pe safe”: Budeana, Găleşti, Valea Mărului — schimbul 1, Bascov, Dobrogea, Băbana — schimbul 2, Zmeura, Hînești, Pitești — schimbul 3. Oamenii veneau pe jos de la o distanță de 20 km. Când era Argeșul mare, „Budeasa venea prin apă”. Deasupra riului, nu era decât un podet îngust, de lemn, pe care, uneori, valurile îl luau. Oamenii lucrau chiar și uzi. Există un act prin care, în 1938, s-a aprobat confecționarea unor saboti din lemn pentru muncitori pentru că, majoritatea dintre ei lucrând desculți, ajunseseră să sufere de reumatism. Oricum, și în condițiile în care ziua de muncă era de 8 ore, cu drumul dus-întors la fabrică erau plecați de acasă între 14 și 16 ore. Lefurile, de la înființare și până în 1946, au rămas relativ aceleasi.

11 iunie 1948

Nationalizarea a fost pregătită încă de la sfîrșitul anului 1944 de către comunistii din celula de partid. Din 9 iunie 1948 toți oamenii au rămas continuu la lucru. Patronii se pregătiseră să suporte fără luptă consecințele. Pe 10 iunie, au rămas și ei în fabrică. Un grup de comunisti comunica din trei în trei ore grupurilor de muncitori orice eveniment avea loc. Pe 11 iunie, când patronii au venit în control, textiliștii i-au reținut pentru că li prinseseră mai înainte că ascund o cantitate nedeclarată de fire de lînă și li obligase, (atunci) să dea stofă cit pentru

un costum tuturor bărbaților din fabrică și femeilor, cit pentru un pardesiu. Spre prînz, patronii au semnat un act prin care predau totul unui comitet de nationalizare și au părăsit incinta fabricii. Au fost instalați primii directori muncitori.

În zilele următoare, au sosit din București muncitori bine pregătiți profesional, care au deschis cursuri de calificare cu tot personalul. S-au format simultan comitetele de alfabetizare. Unui muncitor cu știință de carte îi revenea obligația să învețe cam 7—8 ortaci. Azi, nu mai există în fabrică nici unul dintre învățătorii voluntari, nici unul dintre învățăceii maturi.

Repere și criterii

Valoarea producției întreprinderii a crescut, față de 1949 de 59 de ori. Față de nivelul și limitele aceluiași an, producția fizică la fire tip bumbac a crescut de 9,2 ori, producția de țesături crude, de 9,4 ori, producția finisată (țesături finite pentru livrare), de 15,7 ori, productivitatea muncii, de 21 de ori. Aceste creșteri s-au înregistrat într-o întreprindere în care, din 1938 și până în 1949, chiar și producția fizică a rămas constantă. Din 1914 și până în 1941 piteștenii din hale, aflați ca mină de lucru în proprietatea patronilor, au produs numai țesături tip bumbac și tip celofibră.

tau pardesiu și opinci. Mentalitatea lor fundamentală nu era nici una de tip capitalist (bazată pe profit), nici una de tip socialist (bazată pe proprietatea comună asupra principalelor mijloace de producție). Față de capitaliști, se purtau ca niste toleranți, multumindu-se cu foarte puțin, față de socialiști, de comunisti, ca niste aspiranți. Simteau că au o lume de cîștigat și acționau cum li se cerea, dar nu aveau pregătirea teoretică să înțeleagă ce fac, desi simteau că le e mai mult mai bine. În perioada la care ne referim, ajunseseră să facă o levată (operațiunea de scoatere a țevilor pline) în 44—45 de secunde, de 10—15 ori mai repede decât înainte. Entuziasmul nu avea limite. Motivatia acestei stări era în faptul că își primeau retributia, la care se adăugau sporuri. În 1938, trei luni înainte de faliment nu își primiseră nici leafa. Luau ba rest din avans, ba avans din rest. La faliment, patronii le-au dat marfă, dar oamenii n-au avut ce face cu ea. Nu-si puteau cumpăra nici hrană pe aceea stofă. Între '49 și '50, și-au depășit planul cu 67 la sută. Pînă în '69, întreprinderea a fost condusă de muncitori. După Nationalizare, Constantin Bădescu, ajutor de maestru țesător, a fost un timp director. Directorul administrativ era strungar, din București. În 1948, a venit inginer șef Ion Vereea, profesor la facultatea de specialitate din București. Prezenta

numeroase) făcute în comun, prin acțiuni culturale (care, la vremea aceea, se reduceau la seri cu muzică populară, după care se dansa). Acesta este momentul în care au apărut mentalitatea locului de muncă, convingerea că revoluția nu s-a terminat odată cu Nationalizarea, acesta este momentul în care a apărut ideea de comparație cu alte locuri de muncă de același fel din țară și din străinătate. (Nina Dicu, ing. textilist, director tehnic al întreprinderii).

Mentalitatea competitivității

Din 1970 și pînă în 1988, datorită introducerii unor tehnologii noi, datorită sporirii modernizării și automatizării, creșterii gradului de calificare, în condițiile ascensiunii rapide a producției și a productivității muncii, numărul personalului a scăzut la o treime, simultan cu scăderea la jumătate a fluctuației personalului muncitor.

Din 1975 și pînă în prezent, se realizează anual o sporire cu 40 la sută a producției. Planul valoric a crescut de 59 de ori în 40 de ani (1949—1988). Pînă în 1949, la Argeș, ca și oriunde în țară, se făceau numai țesături vopsite în fir carouri pentru cămăși, țesături în fir pentru costume și țesături pentru lenjerie. Iată titulatura muncii

celor pe locul cărora s-au așezat în cadrul pietei interne și pe piața mondială, din 1980 le-a rămas obligatia de a-si menține acest loc. De opt ani încearcă să fie cu un pas înaintea celorlalti autori de produse de același tip. În 1981, si-a deschis portile liceului textil din Pitești, care, asemenea scolii profesionale, pregătește muncitori și pentru alte centre. Absolviii vin mai bine pregătiți și se interesează mai repede. La masa rotundă ad-hoc, alături de pensionarul Vasile Grăsune, care a fost și primul inovator al textiliștilor locali (are la activ 25 de inovații), au fost enumerate cîteva inovații cu un rol urias în creșterea productivității muncii. „Veghetorul mecanic pentru firele de urzeală la mașinile de țesut” (autori ing. Victor Laihâr, ing. Alexandru Olănescu, maestru Traian Bădescu) a crescut precizia procesului de țesut identificînd rapid firul rupt. „Mecanismul de cuplare a transmisiei la mașinile de țesut” (autori ing. Marin Rădulescu și muncitorul Nicolae Ioanicescu) reduce consumul de piese de schimb. „Tehnologia de realizare a insertiilor cu continut redus de bumbac” (autore ing. Eugenia Bărbăoată) reduce substanțial importul de materie primă — „Tehnologia de obținere a insertiilor chimizate” (autori ing. Mihai Popa și ing. Marin Rădulescu) eliberează valuta necesară importului de insertii (țesături pe care se aplică o peliculă de material plastic spre a ține guleretele și mansetele tari). Cînd discutia a ajuns în acest punct, finisorul Gheorghe Iordache a întrerupt-o cu afirmația: „Fiecare este un inventator la locul său de muncă”. Știind că este de șapte ani între fruntășii întreprinderii, desi nu are mai mult de 35 de ani, l-am rugat să argumenteze. „Sînt de acord cu faptul că întreprinderea a trecut prin mai multe etape și fixarea lor mi se pare corectă. Îmi plac și titulaturile mentalităților pe care le-a avut colectivul nostru, dintre care unele sînt amuzante în expresivitatea lor. Probabil că ni le vom însuși. Nu vreau să contrazic, ci să completez. După ce a fost inovat de proprietatea socialistă asupra principalelor mijloace de producție, care, în industrie s-a înfăptuit prin Nationalizare (nici măcar nu ne putem imagina trecutul fără acest act care trebuie considerat un act al poporului, un act al țării), după ce muncitorul a recuperat un mare handicap social și moral față de muncitorii cel mai bine pregătiți profesional de pretutindeni, vine timpul ca el să continue și să adîncească acest proces de inovare, folosindu-se doar pe sine ca reper. În situația în care sîntem, fiecare economie, dacă este realizată într-un mod a parte, devine o inovație sau chiar o invenție. O producție mai mare pe aceeași mașină, o producție care se face constant de același om, înseamnă o altă tehnică de lucru. Această tehnică de lucru nu se brevetează la O.S.I.M., dar o brevetează procesul de producție în clipa în care face din ea normă. Cum se concretizează, în cazul nostru, această mentalitate a pasului înainte? În primul rînd, prin faptul că lucrăm fără complexe de inferioritate și considerăm mereu perfectibil racortul dintre noi și mașină. Cu cîtva timp în urmă, în secția noastră, mercerizarea și colorarea se făceau prin operații nu imediat consecutive și în locuri diferite. Inginerul finisor Mihai Popa, a venit cu propunerea, fără precedent, după stirea mea, în industria textilă, să se clozeze țesătura în ultima baie necesară mercerizării. În acest fel, timpul necesar operațiunii de clozare a urcat în timpul operațiunii de mercerizare, ba chiar a devenit simultan cu ultima parte a acesteia. A scăzut timpul de lucru pentru produs, s-a economisit energia, s-a economisit forța de muncă. A venit deci timpul acelei gândiri care scurtează pe cont propriu procesul tehnologic. Prin astfel de oameni, se explică faptul că întreprinderea noastră a fost de zece ori distinsă în întrecerea socialistă, ultima dată, în 1988, cu Ordinul Muncii clasa I și titlul de Erou al Muncii Socialiste”.

AURELIAN
TITU DUMITRESCU ■

„Un act al țării”

La o masă rotundă, la care au participat Virăil Drăgutoiu, ing. economist, șeful serviciului personal-învățămînt-retribuire, Georgeta Pirlici, ing. țesătoare, sefa serviciului organizarea producției și a muncii, Mariana Dicu, bobinatoare (cîțiva ani la rînd fruntașă), Gheorghe Iordache, finisor (și el fruntas), filatoarea Maria Ștefan și pensionarul Vasile Grăsune, s-a considerat că, spre a reconstitui drumul întreprinderii este necesar să fixăm patru etape de mentalități ale oamenilor muncii de aici: 1948—1961, 1961—1975, 1975—1978, 1978—1988.

1948-1961: mentalitatea „ceasului de mină”

Întimplarea a făcut ca fabricile (cea înființată în 1907 și cea înființată în 1914) să fie amplasate într-o veche vatră folclorică românească, într-un loc unde femeile își coseau singure zestre. Aptitudinile oamenilor pentru meserie au fost de la început evidente. Dacă un muncitor (chiar analfabet) pleca de la Pitești la Arad, București, Lugoj sau Birlad, pe unde au mai fost fabrici textile pînă în 1944, patronii de acolo îl angajau imediat. Oamenii cîștigau mizerabil înainte de '44. Dintr-o mișcă de muncitori, cit au avut fabricile din 1938 și pînă în 1948, doar zece și-au făcut case, dar case cu două camere. Cîte camere aveau la casă, atîtea costume aveau. Una dintre camere era de locuit, cealaltă era „de bună”. În cea „de bună” erau primii oaspeții, se făceau nuntile și erau tinuți mortii la priveghi. Ceilalți 990 de muncitori rămîneau să se descurce fiecare într-o singură cameră. Din prima leafă, își luau un ceas de mină, din a doua leafă, un pardesiu, din a treia leafă începeau să-si procure unele obiecte de uz casnic: lighean, oale de fier, tacimuri etc. Această intenție începută cu a treia leafă devenea faptă, desori, la sfîrșitul vieții. Orășenii care primeau cu chirie ofereau la prețul chiriei și obiectele absolut necesare. Bărbații se însurau foarte tîrziu, după 35 de ani. Pînă atunci, rămîneau la mentalitatea ceasului de mină. Pur-

bucureștenilor avea și o altă justificare. Între '49 și '50, 36 de întreprinderi din Capitală au fost comasate la Pitești. Erau întreprinderi mici, în sistem particular, care dădeau și de cîteva ori pe an faliment. În 1960, au construit Filatura B. Efectivul a crescut cu 1775 de oameni. Odată cu primul cincinal ('51—'55), au primit fonduri pentru calificarea forței de muncă. Maistrii de la București au înlocuit maistrii străini, dar primii maistrii români la filatură au fost Vasile Grăsune și fratele său, Ion Grăsune.

1961-1975: mentalitatea locului de muncă

Filatura B. înființată în 1960, a condus la o triplare a producției de fire. Secția a fost dotată în procent de 70 la sută cu utilaje produse în România, la „Unirea” — Cluj (carde, mașini de filat cu inele dotate cu aspiratoare de scamă și suflătoare). În 1961, au fost înlocuite 560 de războaie mecanice cu 410 războaie automate, care au dublat productivitatea muncii în secție, iar la nivel de întreprindere au crescut-o cu 30 la sută. „A fost cea mai spectaculoasă creștere a productivității muncii din istoria fabricii, a fost momentul în care industria grea indigenă s-a dovedit într-adevăr a fi baza dezvoltării industriei ușoare. Produsele românești deveneau sursa de îmbogățire a fondurilor fixe ale întreprinderii. Marca românească se instalase de la mașini producătoare de textile și pînă la produsele textile. Pînă în '65, s-au pensionat cîteva sute de oameni. Era nevoie de muncitori cu o calificare superioară. În '62, au înființat școlile profesionale cu două clase pentru filatură, două clase pentru țesătorie, o clasă de lăcătuși mecanici. Azi, pregătăm oameni pentru mai multe centre din țară. Tot în această perioadă, primăria orașului a început să repartizeze muncitorilor apartamente. În cîtiva ani, si problema locuințelor a fost rezolvată. Înainte, pe oameni li unea și sîrăcia. În momentul la care ne referim, din tinerii soșiți în fabrică s-a creat un alt tip de colectiv de muncă. S-au sudat altfel, prin aspirații mai realiste, prin excursii (foarte

cîtorva produse de azi: împe-meabile pentru îmbrăcăminte exterioară, articole pentru cămăși si bluze, cu finisaje superioare, articole tehnice în premieră națională (înlocuitori de piele, inseratii chimizate care erau importate pentru întreaga producție românească de confecții etc.). Majoritatea angrenajelor acestui mecanism s-au urnit în perioada 1975—1978, care este o perioadă de tranziții, cu o obsesie de prim-plan: competitivitatea. Forta de șoc a exploziei industriale și a exploziei culturale constituie si azi un factor propulsor al calităților textiliștilor argeseni. Regulamentul de organizare și de funcționare a întreprinderii (apărut și definitivat în perioada '61—'75) creează oamenilor un alt nivel de aspirații. Apar eforturile cîștigate pentru dobîndirea funcțiilor de ajutor de maestru si de maestru ale tuturor muncitorilor cu înaltă calificare. Spiritul de întrecere tine trează luciditatea individuală și deschide meseriașul spre sporirea continuă a cunoștințelor. Proprietatea socialistă nu mai este judecată din exterior, în funcție de beneficiul individual. În 1975—1978, începe întreprinderea să iasă puternic la export. Nimănu nu îi mai poate fi indiferentă gîndirea economică a oricărui muncitor. Se organizează cursuri de învățămînt politic și profesional. În scurt timp, sînt cucerite pietele R.F.G., Canada, Anglia, U.R.S.S., Franta, Italia, Cehoslovacia, R.D.G., Olanda, S.U.A. După 30 de ani de la Nationalizare, un colectiv care fusese compus în procent de 80 la sută din analfabeti, care devenise în acel an victima capitalului străin și își importase specialiști, se alcătuieste din meseriași superiori multora din țările care investiseră cîndva în exploatarea lor un oarecare capital pentru profit și le livraseră specialiști.

1978-1988: mentalitatea pasului înainte

Pînă în 1978, partea pentru export nu trecuse de 20 la sută din producția fizică. Azi, întreprinderea exportă 70 la sută din ce produce. Dacă pînă la începutul perioadei în discuție specialiști si muncitori reconstituiseră aproximativ drumul

Ideii în examenul producției

Starea de neastîmpăr

Pentru a continua să înveți, nu este absolut necesar să te mai aflu pe băncile unei școli. Pentru a face cercetare, iarăși, nu este obligatoriu să ocupi un loc într-un institut specializat. Poți învăța mereu, oricând și oriunde, te poți dedica cercetării în orice întreprindere a țării, cu condiția să dorești din răspundere toate acestea. Dialogul cu un tânăr inginer timișorean a fost, nu doar o lungă pledoarie pentru cele afirmate mai sus; s-a constituit într-o demonstrație aproape matematică, extrem de convingătoare, nu atât prin vorbe, ci prin rezultatele concrete la care poate duce un asemenea mod de a privi lucrurile.

Pe scurt, biografia inginerului Pavel Petrof ar fi următoarea: 10 ani de la terminarea Facultății de chimie din Timișoara, specializarea în Tehnologia substanțelor organice, inițierea unui grup de cercetare la Întreprinderea textilă din Timișoara, înaintarea a 20 de cereri de brevet la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, din care jumătate au și fost aprobate, iar celelalte au avizul favorabil al unor institute de specialitate.

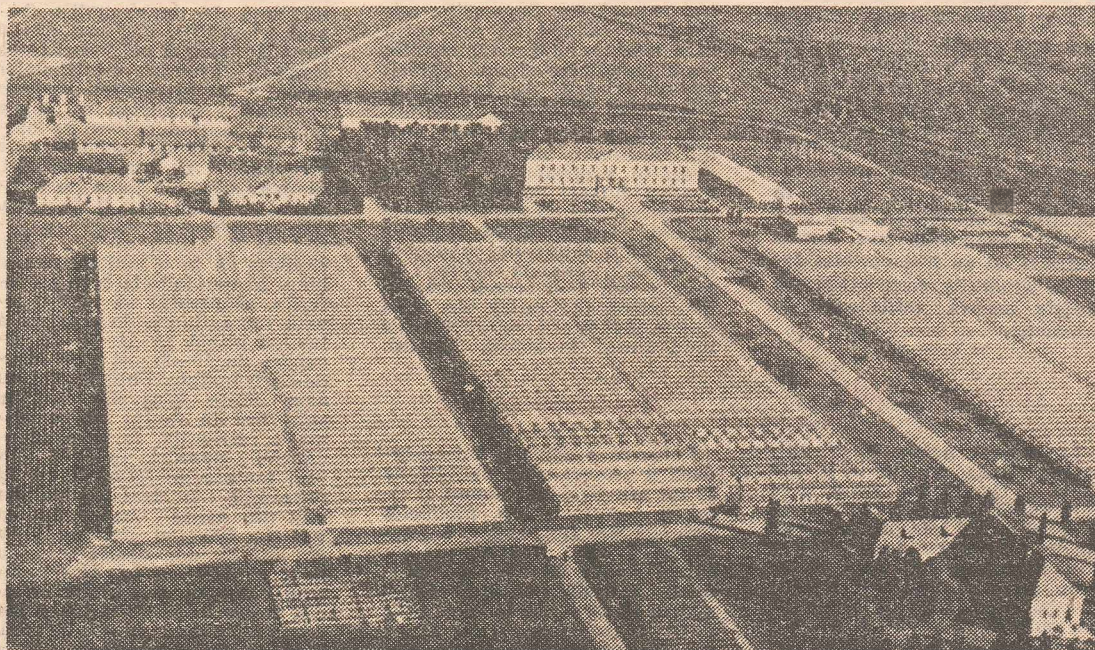
— Este o meserie care cere sacrificii și nu se face în nici un caz cu ochii pe ceas, zice. E foarte greu să ai niste rezultate deosebite încadrându-te doar în cele 8 ore de muncă. De multe ori niste sinteze durează 24 de ore, presupunând și faze ulterioare. Faptul că am ajuns la un mod de a gândi care nu-mi dă pace în viața de toate zilele este, probabil și rezultatul unei activități de citiva ani în cercetare. Tocmai dorința de a crea îți dă starea de neastîmpăr. În săptămânile petrecute în bibliotecă — când începi cercetarea într-o problemă, e bine să cunoști toate realizările pe plan mondial în problema respectivă — când îmi fac, deci, documentarea, îmi vin soluții și noaptea în somn, mă trezesc și nu mai reușesc să adorm, cu ideea că am găsit „cheia enigmei”, chiar înainte de a verifica experimental. Nu poți ajunge la reușită fără eforturi și consider că ele nu sunt valabile doar pentru chimiști. Noțiunea de progres tehnic presupune o schimbare totală în concepția despre rolul în cercetare și în industrie. Așa cum se arată și în recenta Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu „Intreaga dezvoltare nu se poate realiza decât pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane, în general, a legăturii strânse a științei cu învățămîntul și producția”.

Pasionat de chimie, spirit neliniștit, în continuă căutare, Pavel Petrof și-a propus să profite de la bun început de existența Platformei de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția, platformă înființată la Întreprinderea textilă din Timișoara încă din 1974 și avînd ca scop asimilarea a cit mai mulți produși chimici, în vederea eliminării importului. Platforma este, de fapt, o stație pilot, laborator pentru studenții ultimilor ani ai Facultății de chimie, nucleul cercetării din întreprindere, locul unde, printr-o activitate de microproducție, au fost creați o serie de produși chimici de mic tonaj.

Cum era de așteptat, moda n-a lăsat nici ea să-i scape ocazia de a profita de ritmul amestecor ce a cuprins lumea, nesfiindu-se în ultimii ani să beneficieze tot mai mult de roadele științei. La unele articole, spre exemplu, există acum o mare pretenție de a fi neșifonabile, pe cînd altele se cer, dimpotrivă, să se prezinte cît mai botite. Fiecare înseamnă o problemă ce depășește priceperea celui ce imaginează sau croiește un articol vestimentar sau altul. În mod firesc, moda a încăput în bună

măsură și pe miinile chimiștilor, de ei depinzînd de cele mai multe ori ceea ce se numește în limbaj de specialitate finisaj textil superior, sau, altfel spus, o calitate deosebită a vestimentației, deci succes pe piețele de desfacere.

— La ora actuală, declară în cunoștință de cauză inginerul Petrof, foarte multe întreprinderi textile sînt extrem de bine cotate pe plan mondial, prin exportul pe care-l fac. Dacă vrem să ținem în continuare stacheta cît mai sus, trebuie să rezolvăm zi de zi, noi și noi probleme. Iar acestea se cer soluționate, cum de asemenea arată secretarul general al partidului „cu participarea largă a tuturor specialiștilor”. Pasiunea noastră este chimia, iar în întreprinderea în care lucrez, una

EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

un puternic impuls energiilor creatoare ale întregii națiuni

„Va trebui să acordăm mai multă atenție înfăptuirii programelor de cercetare și, mai cu seamă, introducerii mai rapide în producție a cuceririlor științei și tehnicii moderne în toate domeniile. Avem, repet, rezultate bune, dar, ținînd seama de ritmul rapid al dezvoltării științei și tehnicii, al înnoirii produselor, trebuie să fim mult mai insistenți și să lichidăm rămănerile în urmă în acest domeniu”.

dintre aplicațiile imediate este obținerea compusilor auxiliari textili. Marele nostru avantaj este că, beneficiind de stația pilot de pe platformă, cu instalații la nivel semiindustrial, avem posibilitatea ca în momentul cînd am elaborat o tehnologie, la nivel de laborator, să o putem experimenta imediat.

Specialiștii Întreprinderii textile din Timișoara și-au întocmit un program de cercetare, în urma căruia au apărut mai multe tehnologii privind vopsirea cu coloranți de dezvoltare pentru o serie de nuanțe, un număr de auxiliari chimici folosiți pentru îmbunătățirea tuseului materialului textil, ca și a altora, denumiți de literatura de profil produse de umplere, valorificări, de fapt, a unor produse secundare. S-a dezvoltat, astfel, în numai citiva ani, o adevărată chimie a unor compusi organo-fosforici, cu aplicații imediate în industria textilă. Fără a mai intra în amănunte de ordin pur tehnic, — ar mai fi de amintit încă o serie de astfel de compusi auxiliari — trebuie menționat că la baza fiecărui nou produs, alt de necesar industriei textile, stă, de fiecare dată, o concepție originală ce aparține deseori oamenilor de pe Platforma de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția, din cadrul Întreprinderii textile Timișoara.

În momentul de față se lucrează intens pentru ultimele doleanțe ale mapamondului în materie de textile: ignifugarea, tratarea țesăturilor prin care să se reducă la maximum posibilitățile de aprindere a materialelor textile. Inițiativa organizării unei grupe speciale de cercetare i-a aparținut aceluiași inginer Pavel Petrof — și nu de azi de ieri, ci de mai bine de 5 ani, cînd, după știința sa, un asemenea sector de cercetare nu se constituise

încă pe plan național. După o documentare îndelungată și cît se poate de întinsă, au început cercetările propriu-zise, aflate acum în plină desfășurare. Motivația conducătorului acestui colectiv în privința noii preocupări este, pe cît de simplă, pe atît de adevărată.

— Prin formare sîntem chimiști, dar desfășurîndu-ne activitatea pe platforma unei întreprinderi textile, e normal să căutăm ca în planurile

noastre de cercetare să cuprindem teme care să servească în cel mai înalt grad activitatea de producție. Doar așa ne justificăm existența. Cred că asta este valabil în ceea ce-i privește pe toți specialiștii, indiferent de domeniul de pregătire. Și e bine ca, după terminarea facultății, să-ți mai pui din cînd în cînd întrebarea: „Ce mai aduci tu nou, inginerule?”.

LIANA MOLNAR ■

Robotica în marș

Se poate spune, pe bază de netăgăduit a faptelor, că asistăm azi la o adevărată expansiune a roboticii industriale. În privința aceasta, Întreprinderea mecanică de mașini și utilaj minier din Baia Mare este un exemplu concludent. Cu cei peste 6000 de lucrători ai săi, cu un proces productiv bine organizat, ea este pe bună dreptate considerată una dintre cele mai reprezentative unități industriale ale municipiului de pe Săsar, unitate etalon pe ramură în privința modernizării produselor și tehnologiilor de fabricație. Prezentînd-o astfel prin datele ei esențiale, ing. Constantin Damian, inginer-șef cu pregătirea producției, a ținut să adauge că I.M.M.U.M., ale cărei baze s-au pus în 1952, a cunoscut o amplă dezvoltare abia între anii 1968—1988, perioadă în care s-a bucurat de însemnate fonduri de investiții și a fost vizitată de mai multe ori de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Vizita de lucru a conducătorului partidului și statului din mai 1986, a constituit pentru colectivul uzinei

începutul unei noi etape în dezvoltarea sa.

Avînd drept ghid noile sarcini și orientări, în cadrul programului special de modernizare a producției și proceselor de fabricație un loc aparte a fost acordat robotizării. S-a declarat o adevărată întrecere în ridicarea calificării și pregătirii profesionale. Mișcarea de inovații și raționalizări, căutarea de noi soluții tehnologice bazate pe consumuri cît mai reduse de energie și materiale a cuprins ca într-un virtute masele de specialiști și de muncitori. S-a constituit un puternic nucleu de cercetare și inginerie tehnologică, iar acolo unde era nevoie a fost solicitat sprijinul Institutului politehnic Traian Vuia din Timișoara, al C.N.S.T.-ului. Astfel, în secția de utilaj tehnologic nr. 3 au fost realizate, cu posibilități interne și pe baza unei concepții proprii, două linii tehnologice cu un grad ridicat de automatizare, datorat montării în serie a unor roboți de sudare și manipulare capabili să înlocuiască eforturile unei întregi echipe complexe de muncitori. Acțiunea de robotizare

se află în prezent în plină desfășurare și în cadrul secției reductoare planetare, acolo unde agregate complet mecanizate și automatizate, concepute și realizate cu posibilități proprii, efectua cîrind, cu randamentul scontat, operațiile de transport și depozitare interfazică.

Utilizarea roboților în procesele de fabricație constituie la I.M.M.U.M. Baia Mare un fapt la ordinea zilei, o excelentă realizare de ultimă oră. Sînt produși și montați în serie, nu numai roboți pentru sudură și manipulare în celule flexibile de prelucrare, roboți portal de prelucrare, ci și agregate-robot de prelucrare multicape. S-a modernizat, de asemenea, debitorul centralizat a tablelor prin echiparea liniei tehnologice de resort cu mașini-robot de debitare prin copiere după desen, cu comandă numerică. A început execuția în serie a roboților de manipulare destinați secțiilor calde; trei dintre ei sînt deja gata și lucrează în turnătorii întreprinderii.

— Și cine sînt, concret, realizatorii? îl întrebăm pe Alexandru Năprădean, președintele COM-ului.

— Un colectiv condus de inginerul șef Constantin Damian, alcătuit din inginerii Cornel Raș și Roman Carol, maistrul Vasile Lazear, sudorul Ion Nicoră, lăcătușii Gheorghe Biriș și Ludovic Ciorășan. Merite deopotrivă are și șeful de atelier Aurel Jentea. Lor le aparține și concepția și execuția roboților portal de sudare și manipulare în celule flexibile... Proiectul roboților de manipulare pentru secțiile calde și secțiile cu muncă grea aparține Institutului politehnic din Timișoara, cu care conlucrăm fructuos de mai multă vreme.

— Care-s efectele introducerii robotizării?

— Modernizarea proceselor de producție prin introducerea în serie a roboților conduce la ridicarea nivelului calitativ al utilajului minier și energetic pe care îl furnizăm, la creșterea productivității întregului nomenclator de produse, nomenclator alcătuit din circa 3000 tipodimensiuni de utilaje și mașini. Noile indicații și orientări reiesite din recenta Expunere făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Sedința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. — ne vor mobiliza și mai mult în eforturile noastre de introducere a cuceririlor științei și progresului tehnic, de robotizare și automatizare a producției, în creșterea disciplinei și răspunderii față de plan, față de marca fabricii noastre cu marjă sarcini la export, ca și față de beneficiarii interni.

La I.M.M.U.M. Baia Mare robotica păsește ferm pe calea afirmării. Am întîlnit aici mulțime de roboți industriali care lucrează din plin în medii greu accesibile sau de-a dreptul inaccesibile omului și am trăit nu doar pe moment sentimentul revalorizării, ci eu însumi asist, dar și particip efectiv, la derularea unui episod eroic al noii revoluții tehnico-științifice contemporane.

MIHAI STĂNESCU ■

Cind l-am cunoscut, Dealul Fieacului era sterp. Nu producea aproape nimic. Nici mere, ci pere, nici struguri, nici ori. Cele mai frumoase din cîte nt pe pămînt și poate nici desle vise pentru grupul de enziști care porneau totuși horiti să cucerească o lume...

— Vă aflați în acel grup, stiate Ștefan Oprea. Vă amintiți? Era anul 1956, aveți 28 de i și erăți afară din cale de drăgostii mai ales de lumea ilor și a pomilor. De unde vena de fapt această statornică frumoasă prietenie?

— De unde? E o întrebare re nu mi s-a mai pus, dar re mă poartă spre meleagurile itale și spre părinții mei, ooeni simpli, țărani din Valea ilugărească înfrățiti cu pălntul ca toți țărani români lături de tata și de bunicul eu am făcut, cred, și primele ercetări și primele „experientări”. Dar cine nu iubea la alea Călugărească via? Cînd eam 15 ani, eram deja elev la ceul viticol. Știti cîți ani au ecut de atunci? Patruzeci și nej!

— Se vorbește azi la Cluj-Napoca despre „dealurile lui Oprea” sa cum se vorbea odinioară despre „grădina lui Palocsay”, oricultorul-autodidact, astfel utat incit să avem și noi un ieiurîn, așa cum începusem să em ici-colo cite un stahanovist rărgător de norme. Modele ale mpului...

— Rudolf Palocsay a fost, se ie, un pasionat horticultor, eocupat de ameliorarea și earea unor soiuri noi de planorticole. În jurul pasiunii i și a celor două hectare cit ea la începuturi „grădina” de re amintează s-a născut cu 35 e ani în urmă stațiunea de li...

— ...Care a ajuns la peste 000 de hectare. Adică a „cresut” de vreo cinci sute de ori! am cit a „crescut” pe seama alurilor sterpe ale Fieacului?

— Cu 800 de hectare. Pămînt re practic, așa cum spuneati, a produs aproape nimic. Pămîntele erau de cea mai slabă alitate iar culturile, acolo unde e pretau, abia atingeau producii de 400 cel mult 500 de kilocame la hectar. Cît produc azi ealurile Fieacului? Am ajuns adevărate recorduri. La mere, e exemplu, producțiile la hecuar depășind 30 de tone în livele intensive și spre 15—20 în le de tip clasic...

— O „bătălie” care si-a asoat mai apoi baze științifice pe asura evoluției cercetărilor în prima linie. O evoluție ce a dus o știință în mare vogă ndemina cercetărilor. Gene-

— Practic, prin abordarea a-estor tehnici de virf, care fac arte din conceptul larg de biologie. Stațiunea a intrat într-o nouă etapă. Ne preocupă lturele „în vitro”, abordăm cunnt și probleme de inginerie enetică. Sint nu numai proiecte de azi, dar și drumuri pe re trebuie să meargă cei ce un după noi. În magistrala Exunere, tovarășul Nicolae eausescu cere tuturor forurilor itințifice și specialiștilor să i aducă o contribuție sporită a introducerea noului în producie, a celor mai avansate escoperiri ale științei. Or, a-asta ne privește și pe noi și ebuie să ne facem din ideea eședintelui Nicolae Ceausescu cālăuză a muncii de fiecare zi.

— Cîndva stațiunea a fost botezată „hortiviticolă”. I s-a zis iar „experimentală”. A mai ecut se pare și prin alte „memorfoze”, pînă azi, cînd i se ee „pomicolă”. Eu am înteles i este într-adevăr o Stațiune omplexă. Și cu pomicultură, și i vă „cultură”, si cu legumicultră, dar mai ales, cum o știu ujenii, cu cele mai frumoase ori! Vă propun o clarificare a iscutiilor legate de „profil”!

— „Profilul” de care amintiti ste foarte complex. Actuala deumire — Stațiunea de cerceare și producție pomicolă — nu pune nimic despre cercetările e realizările noastre din sfera oriculturii, a viticulturii, a legumiculturii, a dendrologiei și ici a arhitecturii peisagiste, ractic, ocoleste toate aceste reocupări horticole. E mai deabă o supărătoare omisiune arvenită din verticala organi-orică. O omisiune ușor și mplu de depășit, fără efecte a structuri. Ca să exemplific, entru că am fost „provocat”, u riscul de a fi acuzat de lipsă e modestie, vă pot spune că m rezolvat o problemă foarte mportantă nu numai pentru ona în care ne desfășurăm acivitatea dar și pentru multe lte zone ale țării cu condiții

asemănătoare: problema soiurilor pentru struguri de masă. O problemă total nerezolvată! Ne bazam pe soiurile cu funcții mixte, cu productii modeste. Avem azi sase soiuri nou create, care formează un conveieir varietal: Timpuriu de Cluj, Cetățuia, Napoca, Transilvania, Splendid, Someșan...

— Ce datorii vă recunoașteți încă față de orasul în care, iată, trăiți de aproape patru decenii?

— Poate mai întâi cea vizînd participarea noastră la schimbarea conceptiilor tradiționale de nutriție ale omului, la modernizarea lor. Omul trebuie scos din tiparele tradiționale, oferindu-i în schimb un model nou, științific, bazat pe protei-ne vegetale și animale și pe substante hidrocarbonate care pot fi luate din fructe, cele care, iată, devin astfel o elită în hra-

semn că materialele noastre documentare circulă, bucurîndu-se de cele mai bune aprecieri și de interes în acelasi timp.

— Sînteti președinte al Secției de Horticultură din cadrul Academiei de științe agricole și silvice. Am citit într-un raport al Secției un amănunt care i-ar putea pune serios pe gînduri pe cei ce iubesc... vinurile: cum că o posibilă soluție a viitorului, și în acest domeniu, ca și în altele, ar fi, ca să mă refer doar la patrimoniul viticol, reducerea suprafeței cultivate de la 300 de mii de hectare cite sint în prezent la 150—200 de mii!

— Sigur! Dar, normal, în condițiile asigurării unor cantități mai mari de struguri decit cele obținute azi pe cele 300 de mii de hectare. Asta înseamnă soiuri noi, perfecționate cu armele geneticii: tehnologii noi, moder-

te la rigorile iernilor de la Cluj și astfel am asigurat de la un an la altul calități și cantități tot mai mari. Anul acesta am dat mari cantități de plante dendrologice și ornamentale etc. Dar problema este departe de a fi rezolvată. E un semn bun doar, și, normal, o mare obligație la contribuția pe care trebuie s-o aducem la infrastructura Clujului, care a fost și trebuie să rămînă un centru civilizat, un centru cultural puternic și în acelasi timp și o cîntădelă industrială, pentru toate categoriile de oameni ai muncii...

— Cum răzbaie în amfiteatrele Agronomiei din Cluj-Napoca, deci în institutul pe care l-ați absolvit cu mai bine de trei decenii în urmă, experiența atîtor ani de cercetare și producție?

„...Acele superbe taine pe care pămîntul ți le dăruiește...”

Prof. univ. dr. ing. Ștefan Oprea s-a născut la 6 octombrie 1928 la Valea Călugărească, unde a urmat Liceul tehnic și Școala medie tehnică viticolă (1943—1950). Absolvent al facultății de agronomie din Cluj (1951—1956). Doctor în agronomie, specialitatea viticultură-genetică și ameliorarea vitei de vie, din anul 1971.

Drumul profesional: cercetător (1956—1962), cercetător principal (1962—1964), secretar științific al Stațiunii de cercetări horticole Cluj-Napoca (1961—1964), director adjunct științific (1964—1974). Din anul 1974 este director. În paralel cu activitatea de cercetare a desfășurat și activitate didactică la Institutul Agronomic din Cluj-Napoca urcînd toate treptele, pînă la cel de profesor. Din anul 1965 este șef al disciplinelor de Viticultură generală și specială și Pomicultură și viticultură.

A elaborat și publicat aproape 300 de lucrări științifice originale, manuale universitare, monografii, tratate, sinteze, studii, lucrări tehnice și de îndrumare, analiză științifice.

na omului. As mai adăuga și datoria ca realizările noastre să aibă și mai multă căutare în lume.

— Chiar, ce se știe azi în lume despre Stațiunea din Cluj-Napoca?

— Destul de mult. Facem schimburi de material documentar cu unități similare din Franța, Italia R.F.G., Uniunea Sovietică, Ungaria, Bulgaria și încă multe altele. O parte din soiurile create de noi au dat rezultate bune în multe țări. De exemplu, soiul de păr „Napoca” la Anger, soiul de măr „Rosu de Cluj” tot în Franța, în mai multe zone. De curînd am fost informat că o parte din soiurile noastre de viță de vie care au fost trimise în Franța și Bulgaria se comportă foarte bine. În acelasi timp facem schimb de material, ca sursă de geroplasmă, cu Universitatea din New Jersey, cu stațiunea de cercetări viticole din Montpellier, cu cea din Bordeaux. Noi nu trăim izolați, sîntem implicați în largi contacte internaționale, iar în acest context sîntem bucușori că sîntem frecvent căutați de parteneri din multe țări ale lumii. În ultima vreme sîntem solicitați în special pentru culturile de tesuturi sau cele de meristeme, la care dozarea hormonilor este o problemă esențială, de mare finete, față de care pentru stațiunea noastră nu mai sint secrete. Recent, o astfel de solicitare ne-a sosit chiar din îndepărtata Australia! E un

ne. De altfel, prognoza primului deceniu al secolului viitor e limpede: va trebui să dublăm actuala producție!

— De la vinuri, vă propun un scurt popas și în lumea florilor. Intr-un an, cite oferă Stațiunea clujenilor?

— Aproape cinci milioane de flori. Aparent multe, dar totuși puține. Cine nu iubeste florile? E imposibil să nu devii sensibil în fata gingășiei lor. Și mai rețineti un amănunt: Clujul este pe primul loc în țară în privința „consumului” de flori. Floarea nu mai e un lux. E un însemn al gradului de civilizație. Și trebuie să recunoaștem că nu putem satisface pretențiile. Ne ajută și colegii noștri din Arad, și cei de la Dumbrăveni, și APS-ul din Cluj-Napoca. Trebuie însă să găsim soluții. Se mai pune apoi și problema calității. O cer gusturile foarte diversificate și rafinate...

— Aici care sint soluțiile preconizate?

— În primul rînd intensivizarea culturilor în spațiile pe care le avem în momentul de față. Ne gîndim apoi să extîndem producția floricolă în spații noi, în sistemul de solarii și să rezolvăm problema florilor de cîmp în măsură mai mare. Apoi, problema arhitecturii peisagere, a parcurilor, care lasă un pic de dorit în ultimul timp. O primă etapă am parcurs-o deja: am strîns vreo 500 de specii de plante dendrologice, am testat care sint cele care pot să rezis-

— E foarte mult adevăr în teza integrării învățămîntului cu cercetarea și producția! Ce să vă spun? E frumoasă teoria din cărți, dar parcă atunci cînd e imbinată cu practica „culeasă” din viața cotidiană sună altfel. Și pentru tine, care încerci să „oferi”, dar și pentru cel care încearcă să preia. E mai ușor să preai din propria-ți „tîlbă” decît să preiei în totalitate din literatură. În felul acesta noi prezentăm pentru studenții de la Agronomie tot ce e nou pentru domeniul horticulturii, arătînd concret ce s-a realizat atît sub aspect teoretic cît și sub aspect practic. E, cred, argumentul cel mai convingător pentru drumurile ce trebuie urmate! Teoria din cărți nu mai e aridă. Devine vie, dinamică, mereu presărată cu secvențe ce reconstituie acele superbe taine pe care pămîntul ți le dăruiește atunci cînd i-ai cucerit prietenia! Și trebuie să mărturisesc că noi avem ce prezenta studenților și în amfiteatrele Stațiunii, dar și în cele ale Agronomiei. As îndrăzni să zic că sîntem în avangardă, reușind să dăm răspunsuri ferme în competiția cu viitorul...

— Ziceati că uneori, la curs, acolo, în amfiteatru, vi se par orele incredibil de mici! Cînd ați „simțit” cel mai acut acest sentiment?

— Cred că atunci cînd vorbesc studenților despre unele aspecte ecologice, care pun în lumină raportul de interdepen-

dență plantă-mediu. Apoi, atunci cînd vorbesc despre ameliorarea soiurilor. Acesta, factorul biologic, rămîne ca factor de revoluție! Iar după el urmează cel tehnologic...

— Pe Dealul Fieacului, în sud-estul Clujului, Stațiunea se întinde ca un briu de sănătate al Cetății. Ce interpretare ecologică îi dați la curs, în fața studenților, cei care asteaptă cu atît de multă bucurie și interes întîlnirea cu dumneavoastră. Înțîlniri cărora le-ați căutat și le-ați găsit întotdeauna loc în bugetul de timp!

— Una firească: e un model de aliere a naturii, de valorificare a cadrului natural în mod util, nu de transfigurare artificială a ei, cum fals suna un vechi concept!

— Cei ce vor urmări dialogul nostru, purtat în acest frumos început de mai, vor intelege că prof. dr. ing. Ștefan Oprea, directorul Stațiunii clujene de Cercetare și Producție Pomicolă e un bun profesionist, îndrăgostit de pomi, de vie, de flori, de legumicultură, că iubeste lumea cercetării științifice, că are realizări frumoase pe toate planurile, că este un om creativ, inventator, dar speriat de lumea necesară a birocratiei, cea care l-a făcut să refuze pur și simplu „hîrtiile”, imens de multe, obositoare, pentru a i se conferi și alte brevele de inventator.

Dar, adesea, „perimetrul” Stațiunii se înfrîntă cu celelalte unități de profil, în fireasca colaborare cerută de mersul înalte. O colaborare care începe chiar de acolo, de la „Academice”, unde se elaborează programe care răspund orientărilor ce răzbat din documente de partid. Chiar, ce frecventă v-a aceste drumuri ale colaborării?

— Depînd de etapa pe care o parcurgem, de problemele pe care le avem de rezolvat. Sint eforturi, pe care, de ce să n-o spun, le fac cu plăcere, mai ales atunci cînd îmi aduc și satisfacția unor împliniri. Îmi place să fiu disciplinat, dar mai ales să-mi fac datoria...

— O ultimă întrebare: în tot acest extraordinar efort ce a condus la elitorirea unei citădele de cercetare de talie europeană care este Stațiunea de Cercetare și Producție Pomicolă din Cluj-Napoca, un nume ce nu reflectă decît în parte „statutul” real al sferei de preocupări, ce moment v-a emoționat mai mult?

— E greu de „decupat” un unic moment! Fiecare nou soi, validat în producție, e pentru noi victorie. Dar între cele mai emotionante rămîn, cred, si-acest Deal al Fieacului, care si-a găsit loc în sufletele noastre, în zilele și nopțile de neodihnă pe care i le-am dăruit spre a-i „smulge” și fructe, și flori, dar și oxigen, de care Cetatea are alita nevoie! Sau, ar putea fi această incredibilă creștere: în trei decenii, de 400 de ori! Dar, necondiționat, nu putem să nu fim bucușori că aproape la fiecare moment de bilanț am constatat că am lucrat bine, că ne-am îndeplinit obligațiile față de societate...

CONSTANTIN MUSTĂȚĂ ■

Sus, pe Valea Băitei, liniztea pădurii de fag este tulburată de șuierul ferăstraieilor mecanice. Ecurile lor se întretăle pierzîndu-se ca o diră de fum în dealurile împădurite. Trec din parchet în parchet căutînd un om care este logodit cu pădurea din fragedă tinerețe. Am auzit că este unul dintre cei mai buni forestieri ai Maramureșului. Unul dintre cei mai buni maștri șef de brigadă din județ. Îl găsim la el în sector în punctul cunoscut de forestieri sub numele de Lomas. Are un nume frumos, cu rezonanță de paltin: Vasile Ceteras. Coborînd pe o vîluga încerc să-l dezmoțesc cu o vorbă: de mult lucrați în pădure? Omul mă privește pe sub gene schitînd un zîmbet căruia nu i-am priceput întocmai înțelesul:

— Iertati-mă, dar poate nici nu erăți născut pe lume cînd am început munca în pădure. Din 1953, iar din 1962 sint pe post de maistru. (Da, i-am ghicit înțelesul zîmbetului, dar pe moment nu i-am spus că eram pe lume cînd a început munca în pădure!). Sint atît de obișnuit cu pădurea că îmi pare că aud cum cresc fagi, ba mai mult, nici nu vor să crească dacă nu sint lîngă ei.

Recunosc că mi-a plăcut orgolioasa mărturisire ba i-am spus

și lui că este frumos zis și am mai întors o filă din biografia muncii în pădure. Veni vorba despre pricepere. Îi zic: am auzit oameni spunînd mai într-o doară că pentru a lucra în pădure nu-ți trebuie nu știu ce pregătire, dobori lemnul, îl încarci și meseria-i gata. Parcă l-am supărat cu gîndul acesta, deși eu n-am făcut altceva decît să repet ce-am auzit de la alții. Mi-a fost învățătură de minte.

Statornic ca pădurea

să nu povestesti tot ce auzi de la unul sau de la altul. Maistru Ceteras nu se lasă bătut. Un pic încudat îmi replică, parcă mi-ar spune numai mie:

— Cine vorbește așa înseamnă că a văzut pădurea numai în fotografii, ori a venit pînă la marginea ei să culeagă bureți. În primul rînd, în pădure nu lucrezi opt ore, închizi poarta și ai plecat acasă. Apoi îți oferă nenumerate surprize. Parchetele nu seamănă între ele. Te duci tu ca șef de brigadă să le spui cum ar trebui să facă, dar ei, oamenii, sint cei care se descurcă la fata locului în pă-

dure nu poți lucra fără istețime, ca peste tot de altfel. Așa că povestea cu pregătirea e bună de adormit copilii.

Oamenii lui Ceteras sint dirzi. Nu-i sperie ploaia, zăpada ori furtunile. Maistru lîm vorbește privind spre orizont. Ne spune: E o meserie pe care o faci sub cerul liber, n-ai cum să-ți faci acoperis. De multe ori vîi din parchet ud pînă la piele, intri în baracă, îți schimbi hainele și

remorci. Directorul tehnic al întreprinderii, Filip Moisei, îi spune maistrului că în citeva zile trebuie să dea o sută de metri cubi de lemn derular. Maistru cumpănește citeva clipe, apoi răspunde afirmativ: nu-i nici o problemă, se poate. Apoi continuă. Cînd am răspuns afirmativ, m-am gîndit la oamenii cu care lucrez. Cu ei învingem toate greutățile. Și în pădure nu ducem lipsă de ele. Tere-nuri în pantă mare, pădure pe lîngă stînci unde accidentele te pîndesc ca viperele în zmeuris. Apoi vin ploile torentiale, îți astupă podețele, infundă drumurile de acces. Ei sint tot timpul la datorie.

Sfîrșitul dialogului ne-a surprins vorbind tot despre oameni, despre greutăți învinse, despre iarna aceea cînd s-a lucrat în zăpadă pînă la genunchi, dar lemnele trebuiau apropiate de rampa de încărcare. Vorbind mai puțin despre el, i-am adresat o întrebare năstrușnică: cîți copaci a doborît în viața lui de forestier. A zîmbit, și ca să nu tacă, a aruncat o vorbă: știe-l pădurea! Pădurea tinăra care crește pe dealuri.

GHEORGHE PĂRJA ■

● „Călătoream cu autoturismul, acum două săptămâni, către județul Neamț. Ajunsă în satul Filioara, am coborât pentru a mă interesa, prin întrebări puse locuitorilor, de adresa unui anumit cetățean din localitate cu care aveam o treabă anume. La sosire, coborînd din mașină, am constatat cu mult regret că nu mai am poșeta în care se găseau buletinul de identitate, o importantă sumă de bani, trei perechi de ochelari și alte mărunțisuri. După circa o oră, mare mi-a fost surpriza să constat că poșeta mi-a fost adusă de un cetățean la adresa unde mă aflam — există în acest sens o indicație în poșetă — spunându-mi că mi-a căzut din mașină atunci când am deschis portiera. Cetățeanul se numește Ioan V. Toader, din satul Filioara, comuna Agapia, județul Neamț, și este mecanic-zator la S.M.A. Agapia. Țin să-i mulțumesc și pe această cale pentru ținuta sa de cinste și omenie”. (Valentina Lazăr, strada Aleea Potaisa nr. 1, blocul P. 1, apartamentul 5, sectorul 6, București).

● **Primum, din partea Consiliului popular al municipiului Drobeta Turnu Severin:** „Referitor la scrisoarea adresată redacției și trimisă nouă spre competență rezolvare, semnată de către **Lodin Stamate** din municipiul Drobeta Turnu Severin și prin care solicită repartizarea unei locuințe corespunzătoare din fondul locativ de stat: în urma verificărilor efectuate s-a constatat că numitul locuiește într-o garsonieră din Aleea Nufierilor nr. 14, avînd trei copii și o grea situație familială. În ședința Comitetului executiv al Consiliului popular municipal Drobeta Turnu Severin, i s-a aprobat repartizarea apartamentului nr. 11, scara 1 din blocul V. 5. A., strada Cicero nr. 115, compus din trei camere și dependințe de confort I”.

● **Consiliul popular al județului Bihor:** „În legătură cu scrisoarea numitei **Mariana Anca**, domiciliată în comuna Simmartin, satul Cihei nr. 193/C., prin care aceasta solicită sprijin în vederea încadrării în muncă: numita este în vîrstă de 19 ani, este necăsătorită, are ca pregătire Liceul industrial „Înfrățirea” Oradea, promoția anului 1987. Invitată fiind la Oficiul forțelor de muncă din Oradea, ea a primit repartitia de repartizare la Complexul de hoteluri și restaurante Băile Felix, scrisoarea fiind astfel rezolvată în mod favorabil”.

● **O PROPUNERE** ne sosește din partea lui **Iosif Galață** din comuna Cilnic, satul Cut nr. 367, județul Alba, care ni se adresează în numele unui mare număr de navetiști: „Halla CUT, situată pe traseul Sibiu — Vințel de Jos, a rămas, întimplător, una dintre puținele halte de pe rețeaua căilor ferate al cărei peron nu beneficiază de iluminatie electrică. Ținînd cont că recent s-au amenajat frumoase persoane pentru urcare-coborîre, că se află pe linie dublă și mai ales că deservește două comune, Cilnic (cu satele Cut, Cilnic și Deal) și Girbova (cu satele Reci, Girbova și Cărpiniș), pentru noi, cei peste 200 navetiști pe calea ferată, pe timp de noapte, acest fapt constituie un neajuns. Cu atît mai mult, cu cît există două surse de curent în imediata vecinătate: la 300 metri de hală pe direcția sud se află hanul „La Izvor”, electricizat, cu transformator; iar la circa 500 metri se află prima casă a satului, adică primul stîlp electric. Sperăm că apelul nostru va fi luat în vedere de către organele competente ale regiunii C.F.R. Cluj-Napoca și soluționat în mod pozitiv”.

● **Ministerul Muncii — D.P.M.O.S.:** „Răspunzînd scrisorii adresate de către **Ștefan Viteaz** din Sighetul Marmăției, strada Căprioarei nr. 15, județul Maramureș, prin care acesta solicită sprijin în vederea pensionării pentru pierderea capacității sale de muncă, vă facem cunoscut că în ședința din 26 martie a.c., Comisia Centrală de Pensii a aprobat acordarea dreptului solicitat începînd cu data de 1 aprilie a.c., dosarul numitului S.V. fiind restituit Direcției pentru pro-

Scrisoare comentată

Imaginați-vă...!

...Imaginați-vă că intrați într-un magazin de ceramică, pentru a cumpăra... hai să vedem: ceramică pur și simplu, sau cești de cafea, sau tablete pătrate pentru a vă pava balconul! Se găsesc de toate dintre acestea dar dumneavoastră, să zicem, doriți... **inele din ceramică** (și atî zîmbit hitru, neîncercător, solicitînd asta), pentru a înlocui inelele metalice de la perdelele din sufragerie...! „**Avem, cîte doriți?**” — vi se răspunde, și să nu-mi spuneți mie că nu ati rămas mut la un astfel de răspuns! Neavînd încotro — dat fiind bunăvoința vinzătorului, îl rugați să vă dea, să zicem, patru bucăți... asta așa, pentru că, oricum, habar n-aveți cum se pot folosi niste inele din ceramică la perdele! Vinzătorul, calm, respectuos, docil, vă face bonul respectiv, adăugînd: „Vă trec și două pungi cu bomboane — plata la Cassa nr. 3, mai poftiți pe la noi!”.

...În sfîrșit, mai imaginați-vă: pătrundeți într-un magazin tip „MIRAJ”, solicitați un „spray” anume, adică „**SUPERB**” (explicîndu-i amabilei vinzătoare că sinteți la curent că „spray”-urile astea au provocat imensa pată neagră — adică lipsa ozonului — de deasupra unuia dintre polii planetei!), fardată duzua vă răspunde că în clipa asta a primit un întreg set de „**SUPERB**” — „vă facem bon pentru 20 de bucăți?! — perfect; atîta doar: trecem, aici, și o canapea rabatabilă, sau cîncizeci de ace de cusut pentru mașina electrică, sau, la alegere, un kilogram de fructe glasate?!...”.

Nu vă mai imaginați: citiți următoarele rînduri: „Mă numesc **Nicolai Ursu**, cu domiciliul Focșani, strada Bucegi nr. 8, apartamentul 15, prin prezenta vă aduc la cunoștință următoarele: în ziua de 06.04.1988 m-am deplasat în municipiul Galați pentru a-mi cumpăra un parbriz autoturism, de la magazinul auto-moto din localitate. Am fost îndrumat la o secție de geamuri din centrul orasului. Adresîndu-mă unui tovarăș lucrător de la secția respectivă mi-a răspuns că avem parbrize autoturism, dar cu condiționarea a 4 (patru) metri galerie (draperie), crezînd că e vorba de vreo păcăleală de aprilie și totodată fiind surprins de cele auzite, am apelat la șeful secției, la tov. Abrudan Ion, fiind vorba de unitatea de geamuri nr. 3 (I.C.S.M.I.), din strada Poșta Veche nr. 90. Tovarășul Abrudan, pe un ton ridicat, iritat, a menținut același lucru de a cumpăra și 4 m. galerie, întrebîndu-mă sub formă de glumă la ce folosesc parbrizul?!... Am cerut să fiu tratat pe un ton ceva mai modest, deoarece nu pot folosi o galerie în mașină și să o transport la zece de kilometri, în mijloc de transport în comun, în Focșani. Pentru acest motiv, să fi fost măcar condiționate parbrizele astea cu accesorii auto, nu?!”. **Am reproducs textual.**

...Imaginați-vă, stimați cititori ai acestei pagini, că rîndurile de mai sus nu ar fi parvenit, mai întîi, redacției noastre, ci, așa, prin cine știe ce împrejurare, celor din Galați, specializați, se pare, în autoturisme și somptuoase perdele de cameră: pesemne că autoturismul numitului **Nicolai Ursu** s-ar fi strecurat printr-una din ferestrele indiferentei locale, păstrîndu-și perdelele fluturînde agățate de niste draperii din lemn, în maniera, de mult consumată, a vorbei de-acum devenită clasică: „Pe strada Domnul Spiridon / S-a răsturnat un car un fin / Dacă stiai că mă iubești, / De ce-ai plecat de la Galați?!...”.

HORIA PĂTRAȘCU ■

bleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Maramureș în vederea eliberării deciziei corespunzătoare”.

● „În fiecare an, ne ducem la odihnă și tratament în cunoscuta stațiune balneară Băile Herculane, cazîndu-ne la unul dintre hotelurile Diana, Afro-dita sau Minerva; aceste hoteluri sînt construite pe dealurile de sub munte, la o depărtare de șoseaua principală — care leagă Băile Herculane de gară — de cca. 300 metri. Autobuzul care transportă de la gară cetățenii sosiți la tratament, îi lasă în dreptul hotelului Sindicatelor iar de aici, pînă la hotelurile amintite și pe distanța menționată mai sus, oamenilor, mai ales celor vîrstnici, nu le este ușor să-și transporte bagajele grele de 10—25 kg necesare sejurului. Propunerea noastră este ca administrația stațiunii să analizeze posibilitatea de a folosi un cetățean cu un cărucior, cu un tarif stabilit conform normelor în drept, care să aștepte la stație numai la orele de sosire ale autobuzului pentru a ne ușura transportul bagajelor. Omul în cauză ar avea astfel un venit stabil, statul va cîștiga, de asemenea prin impozitul impus, iar noi, suferinzi, am fi scutiți astfel, contra cost, de chinul transportului”. (semnează **Margareta Constantinescu** și **Dumitru Demetriad** din București, strada Săgetii nr. 4, sectorul 2).

● **Direcția județeană P.Tc. — Bihor:** „Ca urmare scrisorii numitului **Iosif Mile** din localitatea Marghita, Calea Republicii nr. 5, blocul 12, scara 1, apartamentul 2 — privind instalarea unui post telefonic la domiciliu — vă facem cunoscut: respectînd criteriile de vechime, cererea acestuia a fost rezolvată în mod favorabil, numitul a primit aviz de plată în data de 20 aprilie a.c., asigurîndu-i-se numărul de apel 69262, pe linie cuplată”.

● **Asociația locatarilor, blocul 8, A, scara 1, situat pe strada Radului nr. 2, sectorul 4:** „În

de odihnă suplimentar, conform prevederilor H.C.M. nr. 1149/1968, articolul 1, litera „d” și poziția 129. Sporul pentru condițiile deosebite se va acorda conform precizărilor transmise de Inspectia de stat a apelor cu nr. 10364/16031988 și a Reglementului privind acordarea acestuia, pe care vi-l anexăm”.

● **Consiliul popular al municipiului Satu Mare:** „În legătură cu scrisoarea adresată redacției de către **Nicolae Florea**, din Satu-Mare, vă informăm că acestuia i s-a atribuit apartamentul nr. 40, Aleea Humulești nr. 8, compus din două camere și dependințe, la data de 19 martie 1988”.

● **Nil Arventi** (din București, strada Vatra Dornei 7, blocul E. 5, apartamentul 9, sectorul 4) ne relatează o situație ce contravine dispozițiilor legale în vigoare, din păcate nefiind singurul, la redacția noastră sosind și alte scrisori de același gen: „Dînd curs îndemnurilor oficiale, în cadrul acțiunii de recuperare a materialelor refolosibile, am strîns în ultimii ani peste 60 kg hîrtie-maculatură, cu care mi-am blocat, ca să zic așa, balconul apartamentului; urmare instrucțiunilor oficiale am încercat să predau acest modest aport economic, în cadrul Legii 1/1985, la un centru de recuperare din apropierea domiciliului meu: a fost imposibil!” Și în continuare, cititorul nostru ne înșiră, în ordine: centrul din Piața Berceni, strada Aleea Nișei (deși are orar de funcționare, gestionarul nu este de găsit); centrul de la întretărierea bd. C. Brăncoveanu cu str. Nițu Vasile (gestionarul se justifică mereu că nu poate primi, întrucît nu are formulare-tip!); în sfîrșit centrul de pe str. Nițu Vasile, la nivelul Pieței Sudului, Magazin (aici, se pare, singurul gestionar sincer: „nu primesc maculatură, întrucît personal nu am nici un avantaj la treaba asta!”). „Iată cum se compromise — își încheie scrisoarea N.A. — o acțiune de însemnătate economică și ecologică, în care s-a făcut apel la spiritul gospodăresc al cetățenilor, prin comoditatea, indiferența sau pur și simplu reaaua voință a unor gestionari!”.

● **Consiliul popular al municipiului Drobeta-Turnu Severin:** „Referitor la scrisoarea adresată de către **Elena și Mircea Oglindoi** din strada Gladiolilor, blocul 2, scara II, apartamentul 15, din municipiul nostru, care sesizează că au primit alocația pentru cei 7 copii cu mai puțin de 6720 lei decît aveau dreptul începînd cu data de 1 martie 1987, vă comunicăm: din cercetările efectuate a rezultat că, dat fiind faptul că în cererea pentru alocație am menționat drept domiciliu comuna Timpa, suma li s-a vărsat în cuantum de mediu rural. Stabilîndu-se adevărul, (căm cu întîrziere, nu-i așa stimați tovarășii?! — N.A.), după verificarea buletinelor de identitate, s-au luat măsuri de rectifierea alocației de stat de la 2170 la 3080 lunar, cu începere de la 1 aprilie 1987. Începînd cu luna septembrie 1987 li s-a transmis alocația în cuantum de 3080 lei lunar, odată cu plata pensiei de invaliditate, iar diferența neplătită în sumă de 4550 lei pe perioada 1 aprilie 1987 — 31 martie 1988, s-a stabilit a fi achitată pînă la 25 februarie a.c.”.

● **Constantin Nița** din Caracal, de meserie sofer la autobaza I.T.S.A.I.A. Caracal, a fost amendat de controlul C.T.A. al I.T.A. Dolj cu suma de 1500 lei deoarece a circulat cu autovehiculul în alt județ, fără autorizație de ieșire din județul Olt. Sus-numitul a fost trimis în cursă de șeful autobazei pentru transport îngrășăminte în județul Olt de la C. Ch. Craiova. Conducerea autobazei și-a recu-

noscut vina și a sistat poprirea pe salariul petentului, asumîndu-și sarcina achitării amenzii într-adevăr aceasta e rezolvare etică și deci în spiritul legii.

Pagină realizată de
HORIA PĂTRAȘCU ■

Poșta redacției

● **Nicolaiu Gh. Ion** — com. Ocnița (Dimbovița): Beneficiar de pensie de la data emiterii deciziei de pensionare. Pînă atînci, aveți obligația de a vă continua activitatea (Legea 3/1977). ● **Jar Leitiția** — com. Săcele (Constanța): Numai instanța de judecată poate stabili obligațiile fostului soț. ● **Enciu Maria** — București: Credem că aveți dreptul pentru că la 1 ianuarie 1986 copilul dv. cel mare, deși împlinise 18 ani, era elev. Prezențați-vă cu actele de stare civilă și cu adeverințele respective la consiliul popular. ● **Ene Chița** — satul Metri Petchii, com. Nucii (S.A.I.): Dacă sinteți pensionat pentru pierdere capacitații de muncă, aveți dreptul. ● **Iosif Ieronim** — Dumbrăveni (Sibiu): Ne pare rău, dar nu vă putem da îndrumările cerute. Dacă dv. considerați că sinteți îndreptățit merită, consultați un avocat. ● **Giulfan Georgeta** — Craiova: Mă gîndesc că ar fi bine să vă adresați organizației din care ați făcut parte în liceu. ● **Severuța Maria Magdalena** — Sibiu: 1. Da. 2. Nu. ● **Lupu Rodica** — Bacău: Potrivit art. 39 din Legea 3/1977, pensia de urmaș se acordă numai dacă persoana decedată era pensionar sau îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii. În cazul dv. tatăl minorilor, la data decesului, nu era pensionar pentru limita de vîrstă și, întrucît nu mai era încadrat în muncă, nu îndeplinea nici condițiile prevăzute la art. 2 pentru a primi pensie de invaliditate. Deci nici minorii nu îndeplinesc condițiile legale pentru a primi pensie de urmaș.

● **Botoșeanu V.** — Brăila: 1) Ajutorul se acordă mamei cu mai mulți copii pe tot parcursul vieții mamei. 2) Puteți cere pensionarea la 53 de ani. ● **Grigorescu Cornelia** — Brașov: Prevederile decretului de grătiere-amnistie nu sînt aplicabile pedepselor contravenționale. ● **Banu Ticuță** — Uriași: Specialiștii agricoli au dreptul la lot în folosință numai dacă îndeplinesc cumulativ următoarele condiții: sînt membri cooperatori, dobîndind această calitate cu cel puțin 10 ani înainte de pensionare, domiciliu în comună, la data pensionării aveau dreptul la lot în folosință (art. 4. Statutul C.A.P.). ● **Ciumăgeanu Camelia** — Lugoj: Scrieți-ne, dacă vreți, ce s-a mai întimplat. ● **Tără Gheorghe** — Brașov: Acestea sînt dispoziții generale, de care ați luat cunoștință la semnarea cererii de înscriere. Deci, după 4 ani de la achitarea ultimei rate. ● **Ianos Luiza** — com. Sinandrei (Timiș): Nu. ● **Căpitan Constanța** — Mangalia: Dacă așa stau lucrurile, aveți dreptul. ● **Arcus Grigore** — București: Testamentul nu putea fi întocmit după deces. Interesați-vă la notariatul unde s-au întocmit actele respective. ● **Ritznan Magdalena** — Oradea, **Mihăilă Vasile** — Văsan, **Vasile Gabriel** — Ploiești, **Căzăneanu Anca** — Iași, **Doniga Ioan** — Tecuci, **Diăconu Ion** — București, **Alexe Cornelia** — com. Crișcior (Hunedoara), **Ștefăroi Aneta** — com. Brunești (Suceava), **Băjenaru Anica-Silvia**, **Delea Constantin** — Buzău, **Luca Amelia** — Băilești, **Vaida Ilie** — Baia Mare: Dr. **Ștefan Boțeraș**, Spitalul Central C.F.R., str. Vitting, nr. 37, sector 1, București, lîngă Gara de Nord.

REGHINA VĂRVICI ■

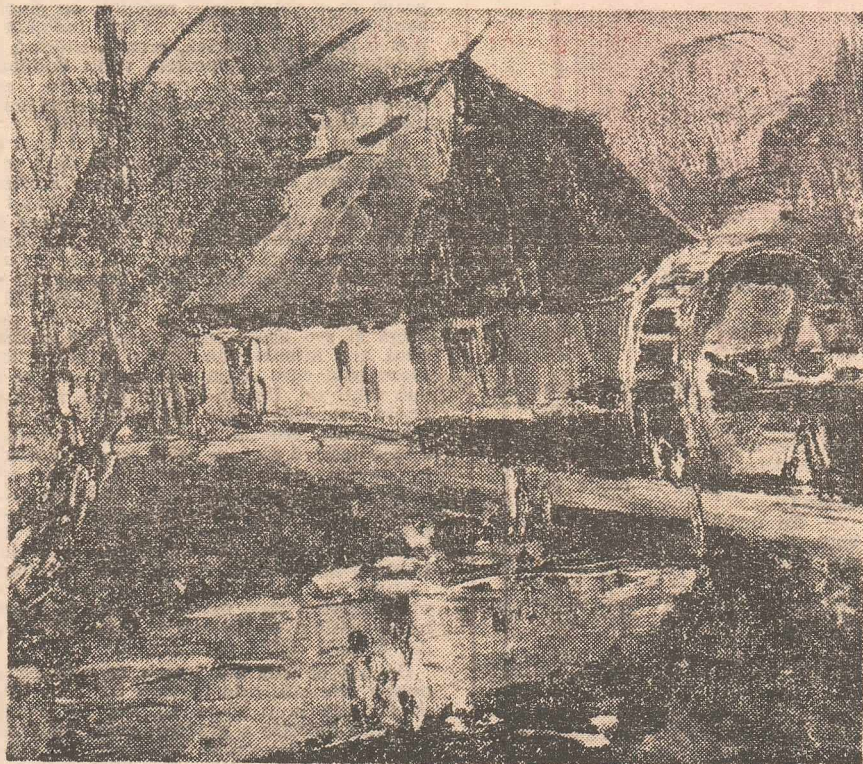
● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

POEM PENTRU PATRIE

Dorință

N-am altă rugă Patrie,
decît să zbor cu zimbetul tău pe buze,
decît să-ți sărut cîmpele,
fructele,
sămînța biruitoare !
N-am altă rugă,
decît să te mîngîi în fiecare dimineață
cu pleoape de soare,
decît să-ți desenez pe malul mării
în fiecare dimineață conturul,
cu privirea în zare
să-ți descopăr pescărușii alunecînd
pe albastrul luminii.
N-am altă rugă
decît să-ți sărut genele de fruct,
rădăcina de vamă,
orizontul
inima, Patrie.

FLORENTIN PALAGHIA ■

Cîntarea României

Vocație și pasiune

Intr-un mod plăcut a surprins atenția unui recent concert susținut de Corala Facultății de medicină de la Universitatea din Craiova pe scena Ateneului român. Pare a uimi la prima vedere prezența în sala marelui for muzical a unei formații de amatori. Este însă o falsă impresie. Artă interpretativă, munca colectivă de elaborare și continuă perfecționare sînt doar cîteva coordonate ce impun și reprezintă profesionalismul acestui ansamblu muzical.

Inițiată în 1972 și laureată la toate edițiile Festivalului național Cîntarea României, cu un bogat palmares de premii obținute la festivalurile studențești din țară și de peste hotare, Corala Facultății de medicină din Craiova, condusă de doctorul Valentin Cîrlig, numără aproape 90 de membri care cu o mare pasiune pentru muzică au realizat aici un adevărat „laborator” de muncă și creație. Performanța interpretativă la care au ajuns este sinteza unei activități elaborate, a unei experiențe prin care s-a fundamentat un stil propriu, original. „A fost un drum lung și greu — ne mărturisea coordonatorul formației — pentru a ajunge la asemenea performanțe artistice. Sîntem un colectiv bine sudat, unit prin muzică și pentru muzică, capabil să muncească ore în sir cu aceeași dăruire și pasiune.”

Recentul concert de la Ateneu a demonstrat valoarea grupului, buna orientare tematică în repertoriul preclasic și clasic, capacitatea de a cînta piese diferite ca stil și dificil de interpretat. În prima parte s-au auzit compoziții aparținînd lui Hans Leo Hassler, Jacques Arcadelt, Luca Marenzio, Thomas Morley, Brahms, Ceaikovski, Korsakov și alții. Lucrările au fost prezentate cu rafinament și în nuanțe timbrale pline de sugestie. La fiecare bucată muzicală s-a soos în evidență detaliul, echilibrul părților melodice. Acest lucru s-a datorat în primul rînd bunei coordonări între compartimentele vocale, linia melodică dezvoltîndu-se treptat prin discernere și bun gust. Structurile fiecărei compoziții în parte s-au individualizat prin desfășurarea coerentă a materialului sonor, prin plasticitatea oferită cadrului de desfășurare a faptului muzical. Mai mult decît atît, textele interpretate în limbile de origine nu au sectionat melosul caracteristic (ținînd seama de dificultatea limbajului într-o prezentare străină), ci, dimpotrivă, au condiționat cu mai multă putere elementul muzical de bază, ca o trăsătură modal cromatică liberă și cu posibilități de reevaluare a temei principale pe spații melodice mai largi.

În partea a doua a concertului s-au auzit piese corale aparținînd compozitorilor români Doru Popovici, Nicolae Ursu, Constantin Băciu, Ion Vidu, Dumitru C. Kiriac, iar în primă audiere, ca o surpriză a spectacolului, compoziția „Mărturie de țară” a lui Laurențiu Profeta. Ceea ce a surprins încă de la început a fost pătrunderea fidelă în melosul caracteristic acestor autori, siguranță ritmică și mai presus de acestea, o culoare authtonă conferită unei muzici înțelese în spiritul și nu numai în litera ei. Rezultatul acestor reușite a fost vizibil mai ales în tipurile de texturi alese.

(Continuare în pag. 15)

ALEXANDRU CALMĂCU ■

Artistul — conștiință a epocii sale

Simona Noja:

„Baletul este
viață; viața mea
nu e însă
numai balet”

— Simona Noja, mă număr printre cei care te-au aplaudat încă de la debut. faci parte din categoria privilegiată a celor cu debut spectaculos, urmat de o consacrare rapidă. Ești o rară avis, deci. Propun să discutăm mai amănunțit toate astea, dar și să te prezint.

— Am absolvit Liceul de coregrafie în anul 1986. Din toamna aceluiași an am debutat la Opera Română din Cluj-Napoca în rolul principal din *Laclul Lebedelor*. „Debut spectaculos”? Da, dacă în spatele lui nu s-ar afla 13 ani de muncă asiduă — gimnastică sportivă și coregrafie —, momente de căutare, de încordare, cîte o relativă izbîndă, apoi iarăși căutări, aspirații... Munca sisifică din sala cu oglinzi îți oferă zilnic spectrul corpului propriu

în complexele lui mutată. Maurice Béjart: „Dechire, detruit et reconstruit...” Pe lîngă toate acestea rămîne preocuparea constantă de a-ți forma o personalitate artistică prin educație și cultură. Ca pe acest drum să dobindești și conștiința acută că de fapt ei, drumul căutărilor, nu se va termina niciodată, consacrarea nefiînd o țintă atinsă, ci căutarea însăși, în continua ei neodihnă.

— Ce se întîmplă de fapt astăzi în baletul românesc? Dar

în cel din Cluj-Napoca?

— În lipsa unei istorii încheiate a baletului românesc, generația mea cunoaște devenirea acestei arte doar din memoria afectivă a înaintașilor. Este chiar aproape unanimă părerea că în domeniul baletului s-au afirmat în timp personalități puternice precum Irinel Liciu, Larisa Șorban, Ileana Iliescu, Petre Corpade, Gheorghe Cotovelea, ca interpreți, alături de cîteva creatori-coreografi meritorii, din rîndul cărora se detașează decisiv prin amploarea și calitatea realizărilor maestrul Oleg Danovschi. Și totuși, pe baza faptelor, vorbind despre ce se petrece în baletul românesc, sîntem obligați, după părerea mea, mai mult să ne punem întrebări decît să dăm răspunsuri. Cum se explică, bunăoară, că dansul popular românesc, cunoscut și apreciat pretutindeni pentru diversitatea, complexitatea și forța sa de expresie, n-a fost pînă în prezent decît parțial și în cazuri extrem de rare transpus în coregrafia de marcă în balet clasic și moderne de largă rezonanță? În ce măsură se creează la noi muzică pentru balet? Pentru că începuse a se infiripa o tradiție, nu lipsesc nici compozitorii de valoare, nici motivele de inspirație. Sînt apoi nenumărate dovezi ce atestă înclinarea noastră naturală, firească, spre această artă a mișcării. Dar se ridică oare la nivelul exigențelor competitive actuale sistemul de pregătire și

cizelare a talentelor reale existente în balet? Se face tot ce trebuie cu tinerii, în școală și după absolvire, în cadrul instituțiilor profesionale de spectacole pentru obținerea valorii și afirmarea ei?

— Cam asta întrebam și eu.

— Asemenea întrebări își au fără îndoială temeiul lor pe deplin justificat. Și, spre a fi mulțumitoare, răspunsurile impun în prealabil, sau ar presupune primeniri substanțiale în realitatea de referință. Spun asta gîndindu-mă, printre altele, și la faptul că pînă în prezent am întîlnit în sau pe lîngă profesia mea foarte mulți din categoria celor care-mi spun „ce trebuie făcut”, și supărător de puțini din categoria celor capabili să mă învețe „cum trebuie făcut”. Nu pricep mecanismele administrative care au dus la și mențin această situație. Trebuie să avem curajul să spunem deschis că, fapt cert, singura noastră trupă de balet cu adevărat competitivă pe plan internațional este „Fantasio” din Constanța, de sub îndrumarea maestrului Oleg Danovschi. Cel puțin pentru mine e o mare bucurie și un privilegiu al confruntării de aleasă ținută orice spectacol pe care-l dansez ca invitată la „Fantasio”.

— Avem o critică de balet? De fapt cum se instituie judecata de valoare — și implicit

(Continuare în pag. 15)

RADU MAREȘ ■

„În dimineața zilei de 17 aprilie 1895 — seria prin anii '30 Nicolae Petrascu —, o zi frumoasă, cu ceva de sărbătoare în aer, Grigorescu deschisese o expoziție la Ateneu, fără invitații și fără reclamă, cum era obiceiul lui. Afară, pe zidurile clădirii, nici un afiș. Acela pe usa sălii de expoziție un afiș cu numele lui”. Consemnarea de față vrea parcă să conserve în ea faptul că, niciodată, marele artist, ale cărui măiestrie și realism „domină cea de a doua jumătate a secolului al XIX-lea în arta plastică”, cum avea să fie apreciat mai tîrziu, nu a făcut zgomot publicitar în jurul operei sale.

„În două ore, privind fiecare tablou în parte, făcui jurul expoziției — consemnează Petrascu mai departe. Retras apoi un moment mai la distanță și rotînd ochii peste toată sala, mi se păru că aveam în față panorama văii Prahovei în lumina unei zile incântătoare. Cîmpele ei, pe care se desfășura viața de muncă de la țară, se răsfrăteau calde și desfătătoare. Aerul calm și transparent al poalelor de munte flutura peste ele,

scălda lungul și latul plaiurilor, se furia prin poene de păduri... Vitele pășteau ici, coborau la gîrlă dincolo, stăteau culcate pe malul de nisip; carele veneau din depărtări involburate, treceau blajin pe dinaintea mea; se duceau pe drumuri alburii; femeile torceau pe prispa case-

motivate autentică, abstrasă din incesi simțirea și viziunea unui (alt) artist plastic, pentru cele ce voim să semnalăm în continuare în însemnările prezente.

În fața unei opere extrem de vaste, abordînd toate genurile, de la compoziția istorică, por-

Grigorescu și posteritatea

lor; fețele aduceau apă de la fîntini sau întorceau vâcele cu vitei de la pășune...”

Am invocat acest pasaj din însemnările lui Petrascu despre Grigorescu, pe de o parte, pentru a ne scuti de o expunere în extenso asupra imensității și pluralității picturii grigoresciene și a izvoarelor sale lăuntrice, iar, pe de altă parte, de a ne crea, astfel, o

tret, peisaj, la natura moartă și pictura animalieră, însumînd peste trei mii de lucrări și risipită peste tot, posteritatea a trebuit să facă eforturi considerabile, în pofida vicisitudinilor timpului, pentru a o aduna și a o conserva într-o vesticie. Pentru opera unui artist care și-a găsit inspirația în chiar ființa poporului nostru s-au ivit, din fericire, mai devreme sau mai

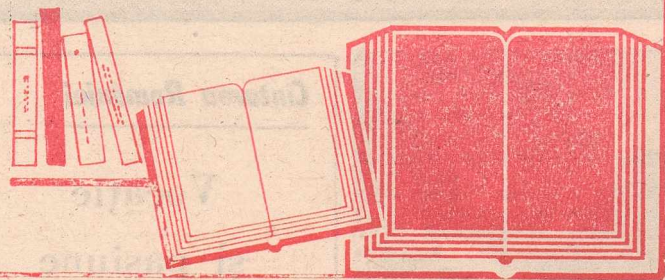
tîrziu, conștiințe artistice și civice care să o pună la adăpost. Mai ales că aceste conștiințe individuale ori colective, și-au dat seama de la început de valoarea fenomenului Grigorescu, valoare înregistrată și în Franța, ce trecea drept centrul cultural al Europei, dacă e să amintim numai de spusele presei pariziene cu prilejul expoziției organizate de Grigorescu în anul 1887: „D-l Grigorescu, un pictor român, expune la Martinet o colecție de tablouri, de studii și de schițe foarte interesante, alit prin ceea ce ele înfățișează cit și prin extraordinara lor originalitate. D-sa face parte din școala pictorilor ce caută înainte de toate să dea impresia adevărată ce simt în fața naturii...”

Prima și cea mai mare grija era de a se stringe lucrările lui Grigorescu sub proprietatea statului. În sedința din 13 august 1920, senatorul de Dimbovița, Cristache Georgescu, făcea următoarea comunicare: „Artă

(Continuare în pag. 14)

MARIN RADU MOCANU ■

VITRINA CARTILOR

Convorbiri fără adiționale

Dealul copilăriei

— Paula Tudor, vă aflați la cea de-a 12-a expoziție personală, aceasta de la Galeriile municipiului București. O experiență, deci, bogată: care e cota picturii la ora asta?

— Publicul, constat, este inclinat către o pictură concretă, figurativă, în marea sa majoritate. Există și un public mai restrins care înțelege și nonfigurativul, pictura abstractă, fără să ne respingă pe noi. — Unii critici v-au trimis totuși în secolul al XVII-lea olandez. Nu vă neliniștește faptul că ați putea fi etichetați ca „demodați”?

— N-am nici o teamă, în ce mă privește: arta adevărată nu începe în mod. Emoția puternică, trăirile adevărate le pot exprima mai complex în stilul pe care îl abordăm acum, eu și soțul meu, pictorul Paul Tudor, fiindcă, vedeți, expunem împreună. — Definiți, ca stare, arta dvs.!

— O concretizare a trăirilor interioare, emoționale, pe care, dacă aș fi un om obișnuit, le-aș trăi singură, le-aș împărtăși doar cu mine însumi. Pictura, deci, este puncta pe care trec cu oamenii de mină: cu toți acești oameni care mă înțeleg. — Sint mulți cei ce vă înțeleg?

— Cred că toți sau aproape toți cei care intră în expoziție. — Nu este un „pericol” să pictez mereu la același mod de înțelegere al omului?

— Există o polivalentă valorică a tabloului. Omul de rind, să spun așa, vede obiectele pictate și se bucură de perfecțiunea cu care au fost executate. Cel mai format, mai intuitiv, vede dincolo de obiecte — simbolul, metafora, atmosfera, relația dintre elemente. Prin desen, prin compoziție, pictura de față poate fi considerată tradițională. Dar prin culoare,

prin structura cromatică, eu reușesc, cred, să obțin o atmosferă de vis (onirică) în tablourile mele, cu nuanțe hiperealiste.

— Știu, curent la modă prin lume!

— Pe urmă mai sint, cum spuneam simbolurile, pe care noi le-am abordat în multe din lucrări, cum ar fi de pildă, păsările închise în colivii de sticlă.

— Ce-ar simboliza?

— În viziunea mea a fost și rămâne frica de poluare a naturii, de iradiatii, care te ține închis ca într-o colivie de sticlă, nu-ți mai dă voie, această frică, să zburzi prin natură.

— Deci, un gest de atitudine prin artă!

— Lumea e tot mai speriată (pe drept) de poluare — a apei, aerului, pământului, alimentelor; e speriată de experiențe nucleare, de inarmare etc. Trebuie să apărăm natura fiindcă noi, la rindul nostru, sintem natură.

— A existat un moment în care vi s-a întârit convingerea că tablourile dvs. au forță?

— E aici un tablou: l-am intitulat Dealul copilăriei. Cineva mi-a spus că „e cosmic”; altcineva imi spunea: „parcă mă înfricoșează, simt că e Muma Pădurii sub el”. Iar mama mea, când a venit la vernisajul acestei expoziții — e prima dată când mama și tata, țărani cooperatori din Niculițel, participă la un vernisaj — a fost foarte impresionată de public. „Când am văzut, Dealul, mi-a mărturisit cu căldură după vernisaj, am simțit o liniște în suflet; m-am simțit dintrodată acasă!”

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

P.S. Paula Tudor și Paul Tudor sint profesori de desen la Liceul nr. 2 și, respectiv, Școala generală nr. 4 din Bals.

Cronica literară

de Romul Munteanu

Poezie și critică

Literatura vine în spre noi, cititorii obișnuiți sau criticii profesioniști, așa cum este. Ea răspunde doar într-o mică măsură orizontului de așteptare a publicului, configurându-se mai degrabă ca o emanație a modului de gândire și a sensibilității scriitorilor. Fără îndoială că în nici o perioadă istorică, creația literară nu este unidimensională. Aspectele vădit dominante nu înlătură fenomenele complementare care pot căpăta pe parcursul timpului o semnificație mai mare decît cele aparent hegemonice.

Criticul trăiește și el în mijlocul unor procese literare în curs de a se face sau de a se stinge. Foarte aproape de unele dintre acestea, prin gust sau formație intelectuală, distanțat de altele sau incapabil să le diagnosticheze la adevărata lor valoare, criticul de azi, indiferent de țara în care trăiește, nu mai este doar exponentul unei singure direcții literare. El se configurează, mai degrabă, ca exponentul global al unei culturi pe care se străduiește s-o înțeleagă și s-o așeze într-o anumită ordine. Criticul are întotdeauna unele principii anticipatoare prin care regindește literatura ce se face sub ochii săi. Dar în același timp, el își extrage unele coordonate ale gândirii din înseși fenomenele de creație pe care le cercetează. În epoca noastră nici un critic nu mai poate schimba devenirea unei literaturi care este mai puternică și mai complexă decît gusturile sau dezideratele sale estetice personale. Grefat pe propria cultură națională, dar cu antenele mereu deschise spre devenirea altor literaturi, criticul nu poate opera cu concepte izolaționiste de factură pur locală. Atent la specific, dar cu privirea ațintită spre marile fenomene literare din lume, criticul emite idei și judecăți de valoare din această dublă perspectivă.

De ani de zile mă întreb ce este cu această poezie miniaturizată în care totul se petrece și se resimte la o scară redusă. În vreme ce o anumită direcție a gândirii, evidentă și în creația literară, dă semne incontestabile de cosmizare, o altă direcție a creației coboară în universul mic al individului, în trăirea sa ludică, fixată pe suprafețele mărunte ale realului sau ale imaginarului. Trăirea existenței prin detalii a produs masive schimbări în retorica poeziei. Discursul literar este degresat de emoții profunde și sentimente de largă rezonanță. Enunțul literar își pierde cadentele cantabile provenite din retorica de factură clasică sau romantică. Stilul devine auster, ușor eliptic, iar figurile din retorica ornamentală sint pe cale de dispariție. Ne instalăm oare într-o epocă a culturii ludice, cum afirmă un personaj din romanul *Insula lui Circe* de Luis Alemany? Probabil. Procesul este în curs. Literatura de acest gen nu mai este un accident izolat, ivit ici și colo, la noi sau alurea. Ea pare să fie un semn avertizator al timpului nostru.

De mai mulți ani citesc poeziile Ioanei Ieronim sub semnul acestor reflecții. La început ea mi se părea o mică eretică oarecare. Dar semnele de acest gen s-au înmulțit. Când apărea placheta de *Poeme* (Editura Eminescu, 1988), traiectoria literară pe care se inscria Ioana Ieronim începea să se definească. Programul literar al scriitoarei se coagulează în jurul funcției cuvintului. / Acum mă vei primi și pe mine / cuvintule, / cu instrumentele, simulațiile / creerii artificiale, / Cu naiva mea arheologie (im)personală și / chirurgia plastică a sentimentelor / (Ritualul). Abur și pămînt, pulbere fixată pe rețină, combustibil în areul voltaic, instalat între două idei, cuvîntul se eliberează de marile ornamente, iese de sub po-

vara adjectivelor deviatoare de sens. Adeziunea la o nouă retorică a poeziei este evidentă. / Pentru ce îmi astupi vederea cu adjective / mă încilcești în desigur de / luxuriante deducții, / pui să duduie motorușul logic pînă cînd / totul se sfarmă spre / ultimele consecințe (Pîndă).

Poezia Ioanei Ieronim se configurează astfel ca exhortație, descripție reflexivă, notație sobră de impresii. În așteptarea generației spontanee a nuanțelor, autoarea își programează textele pentru stările de precaritate existențială. / Poezia pentru cînd / ești miop ești obosit ești / tocit pînă la urzeală / (Ars poetica). Fără îndoială că ni se pare demn de știut faptul ce tipuri de informații și-a propus autoarea să transmită cititorilor. Iată cîteva: / și plîng împotriva bunului simț / mă leagă în brațele / Tautologiei mater / (Încercuire). Un deziderat este formulat astfel: / Iubituile să porți la săr-bători / acest ac de cravată / cu amintirile și sentimentele mele / în circuit integrat / (Suvénir). Mișcarea omului în spațiu este notată astfel: / Tu treci, iute — / aerul, cit se vede tot îl cuprinzi, / gîndul învelit într-o cămașă de flăcări / (Personaj în libertate).

Nu se poate spune că în culegerea de versuri *Luni dimineață* (Ed. Cartea Românească, 1987), aspectele noi ar fi excesiv de frapante. Așa cum Ioana Ieronim mărturisise mai de mult, înaintarea sa prin poezie se face doar printr-o infinitudine de nuanțe.

Există însă în *Luni dimineață* o mai puternică asumare a impresiei, trecerea de la exterior spre interior fiind mai evidentă. Exhortația poetei se petrece cu precădere pe traiectorii ludice, unde totul se poate relativiza sau converti de-a dreptul în altceva. / Nu te întoarce, cu sete și inocență / spre obiectul pe care / vrei să-l cunoști — / ci pune-ți dorința într-o cifră greșit însemnată / și spune că totul e joc — mai ales rizi / (Fuzzy). Pînă și lumea seamănă ca un mare mecanism cu rezultate neprevizibile. Procedul autoarei constă în faptul că introduce în universul poeziei mecanismul cel mic pentru a releva sensurile similare ale marelui mecanism / ...la Jocuri mecanice s-a închis... / iar Evenimentul / se petrece mereu la distanță / — ori nu se petrece deloc /.

Există și în *Luni dimineață* o obsesie a cuvîntelor, a verbelor, intransitive, dar mai ales a acelor cuvinte ce duc spre *tunelurile anecdotice*. Există de asemenea un legămint al poetei de-a spune numai adevărul. Dacă cercetăm cîteva din adevărurile ei, constatăm că sint *locuri comune*, deci acele tipuri de *toposuri* ce leagă universul mare de cel mic. Iată cîteva mostre de acest gen: / nimic bineînțeles nu se pierde, / nici prima nici ultima încercare / nici figurile numărabile / ce au intrat în căușul ipotezei tale / (Treaptă). Cuvintele de hirtie, grafică moartă, totul capătă sens în acest univers mic, pînă și opțiunile ludice ale ființei umane. / Liber ești, liber să întinzi / aripi fără trup — / ipoteze /.

Între jocul dintre eu și tu sau jocul dintre eu și tu sint eu, se situează faptele mici cu gesturi inutile. Poezia cîinilor care aleargă după autobuze este elocventă în acest sens: / Ce rost ai tu / cîine, care latră / în urma autobuzului / te întreci cu el / încerci să-l sperii / încerci să-l răpui / pentru ochiul cărui stăpîn / faci tu vagabondule / meseria asta? / (Viață).

Nici în poezia Ioanei Ieronim nu se petrece nimic, dar nici nu s-a împlinit mai nimic, niciodată. Probabil că acestea sint semnele civilizației ludice, evidente în literatură.

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

O mică enciclopedie mare

Editura politică publică o nouă ediție a *Micii enciclopedii de istorie universală* (București 1988, 726 pag.), întocmită de Marcel D. Popa și Horia C. Matei. Vechea ediție era de negăsit, semnul — deopotrivă — al succesului și al utilității. Al utilității, pentru că astfel de lucrări aparțin acelor instrumente de lucru, de consultare zilnică, pentru un imens număr de oameni. Așa cum un anuar statistic oferă datele esențiale despre populația, economia, cultura etc. unei țări, și, prin urmare, el nu trebuie să lipsească din bibliotecile publice și particulare (evident, ale specialiștilor din diverse ramuri, dar — de ce nu? — și ale cititorului obișnuit), tot astfel o enciclopedie de istorie universală e poate mai necesară pentru că ea închide istoria mult milenară a zeci și zeci de popoare și state, despre care mai zilnic avem de căutat și aflat ceva. Astfel de instrumente de lucru sint semnul maturității unei

culturi. Un dicționar, o enciclopedie — speciale sau generale — sint indispensabile mijloace de informație, la care se recurge în cele mai diverse împrejurări. Gîndească oricine ce este, ce a devenit Larousse-ul Mai întii, — și aici am spune stă gloria — dintr-un nume propriu — cel al marelui lexicograf francez — un substantiv comun, care indică cel mai cunoscut dicționar enciclopedic; în al doilea rînd, în pofida uriașei lui difuzări, o ediție anuală a variantei mici, adusă mereu la zi.

De astfel de instrumente de lucru avem cea mai mare nevoie. Cultura românească a făcut progrese remarcabile și ea trebuie să dea — și-și dea și să ne dea — aceste lucrări ce sint la fel de însemnate, de definitorii, ca și marile opere literare sau artistice.

Mica enciclopedie de istorie universală este întocmită de doi autori — Marcel D. Popa și Horia C. Matei — ale căror eminente calități le-am mai subliniat în paginile acestei reviste. Informație bogată, capacitate de sinteză, minuție și exactitate, acestea sint însușirile ce disting pe cei doi istorici. Sarcina pe care și-au asumat-o a fost — fără exagerare — imensă. În cele peste șapte sute de pagini ale cărții, ei dau istoria și listele de conducători (suverani, președinți, prim-miniștri) pen-

tru 169 de state ale lumii de azi și a peste 180 de state și dinastii ale lumii de ieri (antichitate, ev. mediu, epoca modernă). Să scrii istoria a peste 350 de state — existente sau dispărute —, ori dinastii, dintre care — sintem conșinși — despre unele din ele, nu numai cititorul obișnuit dar chiar specialistul află înția oară din paginile acestei cărți, nu e ușor. Ce muncă pentru a culege o asemenea informație, dar, mai ales, ce muncă pentru a verifica fiecare dată a unui eveniment și, îndeosebi, a preluării puterii de către un conducător.

Oricine este familiarizat cu dicționarele și enciclopediile știe că în faimosul Larousse sint numeroase erori de dată: a indica precis ziua sau chiar anul începerii unei domnii ori al instalării unui guvern, cere, adesea, stăruitoare căutări — dacă îți faci treaba serios! — de zile în sir. Cei doi autori nu s-au speriat în fața efortului ce le stătea în față și, la capătul lui, ne-au dat o carte de care avem nevoie toți.

Chiar și o sumară parcurgere dă îndată seama de marea ei valoare. Nu numai că aflăm ce este esențial despre istoria tuturor statelor independente de astăzi, dar întîlnim state și

dinastii, a căror existență nici nu o bănuiam. Transcriem la întîmplare „Munhumtapa — stat în sudul Africii, aparținînd populației negre de shona”; despre unul din regii acestui stat, Matope Nyanhehwe, Mutavara, Ne Bodza. (c. 1450 — c. 1480) ni se spune, între altele că „a extins considerabil hotarele statului. Numai pentru a da un exemplu de ce a însemnat corectura acestei cărți, să spunem că pe unul din regii statului feudal indonezian Madjaphit îl cheamă Singhavikramayardhana (am transcris oare corect?).

Mica enciclopedie de istorie universală este o operă care onorează deopotrivă pe autori și școala noastră de istorie. Sub adjectivul modest de „mică” stă, în realitate o lucrare de mare valoare.

FLORIN CONSTANTINIU

„Rudele” lui Socrate

Semnalăm celor cărora le este aproape de suflet și de minte „miracolul grec” manifestat în gîndire o carte ce nu mai are nevoie de indemnuri de a fi citită și chiar recitită. Aceasta

nu înseamnă că prezenta semnalare nu are de împlinit mereu noua invitație la lectură. Cartea pe care v-o recomandăm are un subtitlu — „Interpretări la presocratici” — ce ne duce cu gîndul la o culegere de eseuri. Cartea este într-adevăr așa ceva, prin prospețimea comunicării, fiind, totuși, mai mult decît atît. Cele treisprezece studii acumulează fapte ce țin de filologie, de filosofie și de istorie, devenite date coerente pentru alcătuirea unei ontologii a gîndirii grecești presocratice. Și, în paranteză fie spus, chiar a unei meontologii, a studiului neființei, a neexistenței la primii filosofi greci. Intitulată chiar așa, „Deschideri către o posibilă ontologie”, cartea confirmă nevoia din totdeauna a gîndirii europene de a-și privi originile. Cu privirea lui Orfeu către Euridice? Întrebarea este mai degrabă poetică, dacă nu retorică. Și, totuși, cum, ce și cit se mai „vede” astăzi din aceste origini? Răspunzînd în sensul primei întrebări, fiecare întoarcere interrogativă regăsește aceleași fragmente presocratice însoțite, de-a lungul timpului, de alte și alte interpretări, ca niște coloane prăbușite în mijlocul valurilor. Desigur, nu comentariile posterității au distrus valorile gîndirii presocratice. Ele au înfruntat vicisitudinile timpului devenind o dovadă a eternei forțe de atracție,

SEMNAL

● Bazat pe o solidă documentare în arhivele vremii citiți pe o cunoaștere a locurilor în care trăiesc și acționează personajele, romanul lui Traian Olteanu, **Muntele și piatra**, Ed. Albatros, aduce în conștiința actualității un episod dramatic de la începutul primului război mondial ale cărui evenimente se circumscriu zonei Franceze, având ca epicentru de radiere geografică și românească orașul Focșani. Desfășurând amănuntele evocării epice cu

meticulozitatea scenariului unui palpitant film de război, Traian Olteanu reconstituie în romanul său secvența eroică de istorie din intervalul august 1916 — august 1917, reușind să capteze cititorul atât cu atmosfera colorată a Focșaniului de început de secol, refăcută cu calitățile artistice ale unui restaurator de fresce, cit și prin miza esențială a cărții, care ridică sacrificiul eroic în lumina durabilă a sensului întemeietor de istorie.

● George Vulturescu este la prima sa carte, **Frontiera dintr-o cuvinte**, prezentată elogios și substanțial de St. Aug. Doinas, un poet matur care are conștiința că intră în literatură după ce „steagurile Echinoului și ale Cenușului / de luni erau deja depuse la muzeu”. Fiind o carte foarte bine construită, cuvântul actual al poeziei scrise își joacă pe scena poemului său drama de intermediar între oralitatea pre-literară a strigătului și imaginea iconică, post-literară („gheata impenetrabilă a fotografiilor”), căutând corpul unei noi autenticități, o sălbatică integralitate care să facă relansabilă la nesfârșit povestea începutului lumii. Cele 21 de texte ale cărții sunt în majoritate poeme de dragoste polemice, dacă se poate spune așa, în care inocența absolută pe care o propune fiecare lubre nouă, polemizează cu fotografia standard a albumului de familie. Cartea este în același timp o pledoarie bine

gândită pentru trăirea prezentului ca simultaneitate a tuturor planurilor temporale și culturale, un manifest al unității ființei într-o solidaritate spirituală dăruită numai destinului uman.

● Cartea muzicologului George Sbârcea, **Orasele muziciei**, reface geografia lumii dintr-un punct de vedere inedit. Marile orașe ale culturii planetare, prezentate și într-un serial televizat de George Sbârcea, sunt descoperite nu atât sub aspectul lor turistic, cit sub cel al a-

portului cu care fiecare dintre ele îmbogățește patrimoniul cultural al lumii. Densă în informații precise și spectaculoasă, această formulă editorială singulară își dublează caracterul educativ al paginilor sale cu farmecul stilului în care e redactată și care ne face colaboratori, prin lectură, la marile realizări ale muzicii lumii între care cele ale orașelor românești strălucesc cu bogăție, frumusețe și demnitate.

● O carte plină, vie, proaspătă, verosimilă, credibilă, scrisă cu sufletul la gură și litera în prelungirea bătailor inimii, cu acoperire a fiecărei pagini în autenticitatea trăirii directe,

aproape mutind asperitățile clipei de biografie și destin, logica dinamică a contradictoriului ei în pagină, romanul **Piatra soarelui**, scris de Olimpiu Nusfelean, aduce în literatură tină experiența unui ziarist

implicat total în actualitatea curentă a unui mediu frust, mai puțin cercetat de muze, dintr-un oraș de provincie ardeleană, reușind să impună atenției un nume, format și afirmat deja ca poet.

● Poemele Melaniei Cuc din **Peisaj launtric**, Ed. Litera, au suficientă cuminenție și reținere expresivă ca să pară mai degrabă textele unui sfârșit de carieră decit al unei impetuozități intrări în literatură. Excesele sentimentului sunt domolite până la timiditate și stângace inocență, versurile sale seamănă cu acele interioare în care lumina e ascunsă cu atita

discreție incit lucrurile Inseși par a o genera. Dincolo de curentii și accentele dramatice care tulbură din cind in cind cursivitatea domoală a poemului, cuvintele Melaniei Cuc aduc în pagină expresia unei experiențe pentru care poezia, înainte de a fi transcriere, înseamnă mirare, exclamație și bucurie a triumfului de a fi.

ION ZUBAȘCU ■

Destin în lumină (II)

Si pentru cititorul de rind, și pentru specialistul în materie, aceste scrieri de călătorie pot avea caracter de prolegomene; sint introduce-re în cunoașterea unui om, a unei opere, a unui destin cărtu-răresc.

O scurtă oprire, acum, și asupra muncii editoriale ce stă la baza acestei reconstituiri. Sem-natarul ei — îngrijirea ediției critice, selectarea textelor, stu-diu, note și comentarii, biblio-grafie — este istoricul și criticul literar Valeriu Răpeanu. În ac-tiunea de restituire a operei lui N. Iorga, implicit și de redefi-nire a acestei personalități pe linii cardinale privind dezvoltarea societății și a culturii ro-mânești moderne, Valeriu Ră-peanu se înscrie printre iniția-torii și exegeții ei.

Editorul s-a oprit mai întâi la *O viață de om — așa cum a fost*, principala lucrare memorialisti-că a titanului. Faptul spune mult. Această scriere ni-l înfă-țișează pe N. Iorga în cea mai intensă, mai dramatică, poate și cea mai exponențială perioadă a existenței sale. O perioadă, anu-me, în care — pe de o parte ti-tular al unor mari împliniri de cărturar, pe de altă parte con-fruntat în viața sa publică cu înfringeri și zgrele contrarietăți — N. Iorga înțelegea să-si facă un pătrunzător examen de con-știință; să dea socoteală de ac-tele sale lumii căreia îi apar-tinea; să scruteze cu durere și totdată cu înălțime în tablele sale de criterii și de valori. Nici o altă scriere, ca aceasta cu tu-mul ei interior și cu descăr-carea ei în afară, nu ar fi fost mai proprie pentru a-l readuce pe N. Iorga, cu întreaga lui umanitate, în atenția și în sen-timentul lumii românești în ge-neral.

I-au succedat volumele *O luptă literară*, privind activita-tea publicistică a lui N. Iorga ca mentor al mișcării sămănăto-riste. Se știe în ce măsură, ex-trapolind din cercul ei strict li-terar, această mișcare a dat naștere la stări de spirit și cu-rente de opinie interesind dife-rite sectoare ale societății ro-mânești. Și se știe, de aseme-ne, în ce chip N. Iorga s-a az-virilit în această luptă cu tot ce putea să-l caracterizeze mai de aproape, mai autentic, ca tem-perament, ca viziune literară, ca doctrinar al fenomenului ro-mănesc, ca tribun al neamului său, ca putere de visare și de acțiune.

Astăzi, volumele *Pe drumuri depărtate* continuă procesul început. Desigur, roconstituirea în curs va trebui să ajungă la opera de istoric și de filozof al istoriei a lui N. Iorga; pină atunci, însă, e necesar să cu-noaștem omul, cu ceea ce îi ap-artine structural și cu ceea ce și-a conformat ca personalitate în vastul său contact cu lumea. În această privință din urmă, însemnările de călătorie sint re-velante. Ediția critică întocmită de Valeriu Răpeanu confirmă acest adevăr; ne ajută să stră-batem cu luciditate în toată în-linderea și complexitatea lui.

Valeriu Răpeanu și-a impus să includă în ediția sa tot ce în opera cărturarului poate ilustra ideea de călătorie. Nu s-a oprit, deci, doar la cărțile propriu-zise de călătorie; s-a aplecat și asupra altor scrieri — *Memorii*, *O viață de om — așa cum a fost*, *Sfaturi pe întune-rec*, *Oameni care au fost*, artico-le de reviste, conferințe s.a. — selectind din acestea fragmente corespunzătoare.

Si-a impus, de asemenea, să vină direct în ajutorul cititoru-lui actual, informindu-l prin note și comentarii despre oa-meni, împrejurări și evenimen-te la care n-a asistat, care even-tual i-ar fi ieșit din memorie sau pe care pină în prezent n-a avut cum să le cunoască. Edi-torul se rostoste răspicat: a-ceste note și comentarii nu al-cătuiesc o „istorie paralelă” cu aceea desfășurată în relațiile și destăinuirile călătorului; ros-tul lor e să evite ca în spiritul cititorului contemporan să stă-ruiască diferite ambiguități ori să se producă goluri de înțele-gere.

Studiul din postfața lucrării — studiu de amplitudine: istorie și critică literară, estetică, psi-hologie, caracterologie, pătrun-dere în fondul axiologic al unei personalități și al unei opere — face legături organice între ca-litatea de scriitor a lui N. Iorga și cea de istoric. Înțelesul ge-ne-ral din acest studiu sesizează, obligă, edifică: prin liniște gin-ditoare, prin sobrietate, prin ju-decată critică, Reiese — limpe-de, sugestiv, motivat — felul cum posteritatea românească trebuie să-l gindească pe N. Iorga și să-l așeze în galeria marilor spirite ale țării; nu cu tonuri apologetice ci cu discer-nămint istoric.

ION ZAMFIRESCU ■

● Cartea de știință ● Cartea de filosofie ● Cartea de istorie ● Cartea de reportaj ●

nestudiată de nici o fizică sau metafizică, a începuturilor gin-țirii europene. Tradiția, întărită a origine și de oracolul din Delfi care vedea în Socrate pe cel mai înțelept dintre muritori, face ca acesta să ne apară și astăzi ca o agoră imaginară din care pornesc multe drumuri ale gândirii europene. „Dragul meu, te adresează Socrate unui in-terlocutor imaginar apărindu-se în ridicolul și tragicul proces întentat de unii atenieni, și eu am rde. După vorba lui Ho-ner, nici eu nu m-am născut dintr-un stejar sau dintr-o stin-ră, ci din oameni, așa incit și eu am rde...” Despre alifet de „rude” este vorba în această parte. Privind tabloul sinoptic al gânditorilor din epoca precla-sică și clasică anexat la indicii volumelor de „Filosofie greacă” pină la Platon” (apărute în co-ecia „Clasicii filosofiei uni-versale” a Editurii Științifice și Enciclopedice), înțelegem va-rietatea și vechimea exercițiului de gindire greacă, ale înainta-șilor lui Socrate. Eseurile filoso-fice din „Deschideri către o posibilă ontologie. Interpretări la presocratici” sint datorate lui Gh. Vlăduțescu, apreciat autor al unor importante lucrări din domeniul istoriei filosofiei. Car-tea, redactată de Dinu Grama, a apărut la Editura Științifică și Enciclopedică. Nu are rost să cităm pe parcursul acestor rin-duri întregul cuprins, exempli-

ficator în felul lui. Notăm cite-va titluri mai degrabă pentru interferența lor cu literatura comparată: De ce foc, aer, apă și pământ?; O interpretare la fragmentul heraclitic 30; „A gindii este totuna cu a fi” și le-gitimitatea ontologică: „Un sin-guratic”; Empedocle din Agri-gent. Cartea are calitatea de a te face să revii la ea, dar nu prin pasaje obscure, și dărnicia de a te îndemna să citești alte cărți cu aceeași tematică. Dacă termenul pe care am dorit să-l folosim în legătură cu această carte n-ar fi stat sub oprobiul lui Camil Petrescu, n-am fi ezi-tat să afirmăm că este o carte calofilă. Se vede că este scrisă frumos. Se transmite plăcerea, desigur filologică, de a urmări avaturile unor cuvinte din spiritualitatea greacă și pină în cea contemporan europeană. Prin „dărnicia” către gind și rostire frumoasă cartea ne ream-intește de spiritul lui Con-stantin Noica. Ea își merită lo-cul printre alte cărți de refe-rință ale gândirii românești con-temporane.

ADRIAN MITIȘ ■

P. S.

În recenta semnalare (nr. 19 din 13 mai) la coloana întâi, rin-dul treisprezece în loc de „și numai pentru acesta” se va citi „și nu numai pentru acesta”.

Terapie intensivă

La Editura Medicală a apărut recent volumul II, „Terapie intensivă”, din „Manualul de anestezie și terapie intensivă” — autor doctor Radu Nicolae, medic primar A.T.I.

Prin tematica abordată cartea se adresează tuturor celor care practică medicina în condiții de urgență. Nivelul științific, accesibil cadrelor medii pentru care a fost în primul rind conceput manualul, este însă destul de ridicat pentru a putea fi folo-sitor și cadrelor medicale cu pregătire superioară.

Autorul, așa cum recunoaște în Capitolul X, „Încheiere”, a avut în vedere pe de o parte lipsa unor cărți de specialitate A.T.I., iar pe de altă parte do-rința de a crește adresabilita-tea manualului.

Prima parte cuprinde princi-palele tehnici de terapie inten-sivă, tehnici care se practică și în alte specialități, deci pot fi citite cu interes de toți medicii. Astfel, tehnicile de dezobstruc-ție a căilor aeriene, oxigenote-rapia și tehnicile de îngrijire a bolnavului imobilizat la pat sint tehnici de rutină pentru

medicina — dezechilibrilor acute și medicina de urgență.

Unul dintre capitolele foarte documentate și de mare impor-tanță practică este capitolul dedicat terapiei intravenoase. Autorul expune toate tehnicile de abordare a venelor, cit și posibilitățile de combinare a soluțiilor injectabile pe cale in-travenoasă. Este, de asemenea, prezentată alimentația de lun-gă durată, exclusiv pe cale intravenoasă. Acest capitol me-rită să fie citit de orice medic și cadru mediu care prescrie sau execută tratamente pe cale intravenoasă.

În partea a II-a este prezen-tat modul efectiv în care se aplică tehnicile de terapie in-travenoasă în situații concrete. Pentru disciplinele chirurgicale sint afectate două subcapitole: perioada postoperatorie și com-plicațiile postoperatorii. Pentru specialitățile medicale sint se-lecționate cîteva sindroame cli-nice mai frecvent tratate în secțiile A.T.I. și anume: infarctul miocardic acut, hemo-ragiile digestive, pancreatita acută, insuficiența hepatică și insuficiența renală acută. Rețin atenția schema de prezentare în care obiectivele terapeutice rezultă din scurte justificări fiziopatologice și descrierea amănunțită a modului în care sint realizate obiectivele tera-peutice.

Un capitol special este dedi-

cat terapiei intensive a infec-țiilor bacteriene. Acest capitol, de mare importanță în practica medicală, reprezintă o reușită sinteză a cunoștințelor actuale despre capacitatea de apărare imunitară a organismului uman, despre modalitățile de creștere a acestei capacități și mai ales despre posibilitățile moderne ale tratamentului cu antibiotice.

În sfîrșit, un capitol este re-zervat resuscitării cardiace și respiratorii. Se arată că mane-vrele de resuscitare trebuie să fie cunoscute de toate cadrele medicale și chiar de către per-soane din afara medicinei, în-struite special în acest scop. Dacă primul ajutor trebuie să se acorde la locul accidentului, finalizarea resuscitării se va efectua numai de către cadre medicale cu pregătire de spe-cialitate.

Volumul II, „Terapie inten-sivă” este fără îndoială o carte și interesantă și utilă. O ca-litate a acestei cărți este faptul că, desi folosește o terminolo-gie medicală rămîne accesibilă și nespecialiștilor cu oarecare antrenament în probleme me-dicale. Accentul deosebit care se pune pe aspectele practice, descrise din punctul de vedere al celui care le-a executat efectiv, este o altă calitate a acestei cărți, pe care o reco-mandăm cu căldură.

Dr. C. IONESCU-PUȘOR ■

Mesajul tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU

adresat pionierilor şi şoimilor patriei, tuturor copiilor ţării,
întregului tineret cu prilejul zilei de 1 Iunie

**Dragi prieteni, pionieri şi şoimi ai patriei,
Dragi copii şi tineri ai României socialiste,**

Am deosebită plăcere ca, de Ziua internaţională a copilului, să vă adresez vouă, pionierilor şi şoimilor patriei, tuturor copiilor şi întregului tineret din ţara noastră un salut prietenesc şi cele mai bune urări de a creşte mari şi sănătoşi, de a vă instrui şi forma ca cetăţeni demni şi devotaţi ai României socialiste, ca făuritori de nădejde ai socialismului şi comunismului pe pământul scumpei noastre patrii.

Partidul şi statul nostru socialist vă înconjoară, dragi prieteni, cu deosebită dragoste, se preocupă să aveţi asigurate — prin munca părinţilor şi fraţilor voştri, a întregii naţiuni — cele mai bune condiţii de viaţă, de învăţătură şi educaţie, de dezvoltare multilaterală şi afirmare deplină a personalităţii voastre, de a vă pregăti temeinic pentru a putea participa activ la împlinirea măreţelor programe de înflorire multilaterală a ţării.

Trăiţi şi vă dezvoltăţi, dragi copii şi tineri, într-o societate care pune mai presus de orice omul, bunăstarea şi fericirea sa, care deschide minunate perspective în faţa voastră, a întregului nostru popor. În cadrul politicii sale generale de edificare a orânduirii noi, socialiste în România, de ridicare continuă — pe măsura sporirii forţei economice şi sociale a ţării — a nivelului de trai, material şi spiritual, al tuturor oamenilor muncii, partidul nostru veghează ca voi să vă instruiţi temeinic, să vă însuşiţi cele mai noi cunoştinţe din toate domeniile de activitate, să aveţi asigurate — de la primii paşi în viaţa socială — locuri de muncă corespunzătoare, potrivit pregătirii şi capacităţii fiecăruia, să vă puteţi încadra, cu cele mai bune rezultate, în eforturile întregii ţări, ale tuturor constructorilor socialismului din patria noastră.

Aveţi, dragi prieteni tineri şi copii, condiţii pe care nu le-au avut şi nu le puteau avea niciodată copiii ţării în trecut, în vechea orînduire bazată pe asuprire şi exploatare. Folosiţi aceste minunate condiţii pentru a învăţa, a învăţa şi iar a învăţa, pentru a fi cit mai folositori ţării, avînd permanent în faţă înaltul exemplu al clasei noastre muncitoare, al tărânimii şi intelectualităţii, care, într-o strînsă unitate, sub conducerea partidului, împlinuiesc neabătut hotărârile Congresului

al XIII-lea şi ale Conferinţei Naţionale ale partidului, privind dezvoltarea economico-socială a ţării, ridicarea ei pe culmi tot mai înalte de civilizaţie şi progres.

Acum, cînd vă aflaţi în preajma încheierii anului şcolar, vă adresez vouă, precum şi profesorilor şi educatorilor voştri, organizaţiilor tineretului şi copiilor calde felicitări pentru rezultatele obţinute şi îndemnul de a învăţa şi munci cu tot mai multă pasiune şi dăruire pentru a vă pregăti din toate punctele de vedere, ca adevăraţi revoluţionari, care să ducă mai departe făclia nobililor idealuri de progres, libertate, independenţă ale gloriosului nostru popor!

Partidul nostru a făcut din grija pentru viaţa, formarea şi educarea tineretului una din preocupările fundamentale ale politicii sale, ale întregii societăţi. În cadrul acestei politici, profund umaniste, ţara noastră va face totul şi în viitor pentru a asigura drepturile fundamentale ale omului — deci şi ale tineretului, care reprezintă viitorul ţării — dreptul la muncă, instruire, educaţie şi cultură, la o viaţă demnă şi fericită, la pace.

Trăiţi şi creşteţi într-o etapă complexă a dezvoltării omenirii, cînd în lume sînt multe probleme politice, economice şi sociale grave care afectează prezentul şi viitorul popoarelor şi pun în pericol însăşi existenţa vieţii pe Pământ. În multe ţări ale lumii, milioane de copii suferă şi mor de foame, măcinaţi de boli, de mizerie şi sărăcie, sînt lipsiţi de posibilitatea de a învăţa, de a se bucura de lumina ştiinţei şi culturii, de binefacerile civilizaţiei umane. Milioane şi milioane de tineri din diferite ţări sînt someri, caută zadarnic un loc de muncă, nu au un adăpost şi nici o perspectivă de a se realiza în viaţă.

De Ziua internaţională a copilului ne exprimăm speranţa că toate statele şi guvernele lumii vor acorda mai multă atenţie vieţii şi problemelor tineretului şi copiilor, că se vor preocupa de asigurarea reală a drepturilor fundamentale de care au nevoie generaţiile tinere, astfel încît fiecare copil, fiecare tînr să-şi poată vedea realizate năzuinţele de a se dezvolta şi

împlini în deplină libertate, de a beneficia neîngrădit de cuceririle civilizaţiei moderne, de a trăi într-o lume mai dreaptă şi mai bună, o lume a păcii şi progresului întregii umanităţi. Nu există îndatorire mai nobilă pentru toţi cei ce iubesc viaţa, iubesc copiii — viitorul omenirii — decît de a se angaja ferm că vor face totul pentru asigurarea păcii, pentru dezarmare, pentru a asigura popoarelor o viaţă liberă şi fericită!

Pentru ca voi, tineri şi copii ai patriei, să vă puteţi realiza cutezătoarele voastre năzuinţe şi dorinţe de progres, pentru ca întregul nostru popor să-şi poată consacra plener forţele împlinirii programelor de dezvoltare economică şi socială a ţării, creşterii nivelului general de civilizaţie şi bunăstare, partidul şi statul nostru vor promova activ — ca şi pînă acum — o politică internaţională de pace, colaborare şi înţelegere cu toate naţiunile lumii, vor desfăşura o intensă activitate pe plan mondial pentru dezarmare, în primul rînd pentru dezarmare nucleară, pentru ca popoarele, copiii lumii să trăiască fără teama că vor fi victimele unui război nimicitor, care ar putea distruge întreaga viaţă pe Pământ.

România este hotărîtă să-şi aducă întreaga contribuţie la politica de dezarmare, la eliminarea forţei şi ameninţării cu folosirea forţei în viaţa internaţională, la soluţionarea pe cale paşnică, prin tratative, a tuturor problemelor litigioase dintre state, va milita permanent pentru unirea largă a tuturor forţelor şi popoarelor în lupta pentru instaurarea trainică în lume a unui climat de pace şi colaborare în care toate naţiunile — şi în primul rînd tineretul — să-şi poată făuri liber destinele, potrivit propriei voinţe, fără nici un amestec din afară.

Cu prilejul Zilei internaţionale a copilului, vă urez, dragi prieteni, pionieri şi şoimi ai patriei, tineretului şi tuturor copiilor din ţara noastră multe succese, bucurii şi satisfacţii în viaţă, în muncă şi la învăţătură, o copilărie fericită! Urez, totodată, părinţilor, profesorilor şi educatorilor voştri noi şi noi realizări în întreaga lor activitate consacrată progresului şi înfloririi patriei, multă sănătate şi fericire!

NICOLAE CEAUŞESCU

O dimineaţă la „Vulcan“

La „Vulcan“, în început de vară. Zile de iunie, în Dealul Spirii, acolo unde bate una din puternicele inimi industriale ale Capitalei şi ale ţării. La întreprinderea „Vulcan“ în aceste ore cînd calendarul transformărilor socialiste surprinde termenul aniversar al naţionalizării. Şi aici, ca peste tot în România, acum 40 de ani, muncitorii deveneau stăpînii fabricii. Sînt, aşadar, patru decenii de cînd strungarii şi cazangii, oţelarii şi forjorii, sudorii şi lăcătuşii de la „Vulcan“ semnează prezenţa cotidiană în fişa de pontaj a faptelor în propria lor întreprindere.

Cînd eu şi colegii mei dobindeam ecusonul de ucenici ai şcolii profesionale ecourile naţionalizării erau încă aproape şi proaspete în auzul tuturor. Trecuseră abia şapte ani. Întîlneam pe aleile uzinei, în atelierele dezmoşite de noile planuri de dezvoltare pe cei care fuseseră acolo în clipa istorică a preluării, la modul concret şi definitiv, a titlului de proprietate asupra halelor de producţie, asupra maşinilor şi sculelor. Aveam să aflăm de la ei cum se rostise firesc şi irevocabil actul improprietăţii. Aveam să învăţăm meserie de la ei.

Iunie 1988. Muncitorii de pe meterezele naţionalizării s-au retras rînd pe rînd la pensie. Le-au luat locul ucenicii lor, copii de-ai lor, nepoţii lor. Marea familie muncitorească de la „Vulcan“ este mai numeroasă ca oricînd, mai calificată, mai bogată ca oricînd. În întinderea secţiilor, a construcţiilor noi, metodic ridicate una după alta în desfăşurarea anilor, aici, în vechea vatră din Dealul Spirii şi mai de curînd pe noua platformă de la marginea oraşului, în Berceni, vulcanişti îşi văd de lucru. Muncesc la ei acasă.

Se poate începe redescoperirea uzinei din orice parte. Din clădirea conducerii, ne-am zis, cu gîndul la cele câteva persoane care ştiu sigur că lucrează acolo. Secretarul de partid, Alexandru Nicolae, coleg de şcoală cu noi, dar într-un an mai mic, este plecat la sector. Preşedintele sindicatului, Dumitru Dragu, şi el coleg cu noi, dar cu doi ani mai mare, de asemenea. Petre Băciu, directorul tehnic, ştiut din vremea cînd conducea atelierul de Mecanică, a fost chemat la Centrală. Olimpiu Florescu, inginerul şef de acum, fostul nostru profesor din anii şcolii. Ipoşeste plecat fiind cu treburi la acelaşi for tutelat. Să revenim, înţelegem. Între timp vom căuta spre secţiile bine ştiute, fiecare unde îl e locul în marginea benzii de asfalt.

De cînd ştiu eu, Mecanicul şef este aici, alături de gardul ce ne separă de „Fraga“, patria bomboanelor fondante. Acelaşi atelier cu respiraţie cuminte, cu ochii pe toate maşinile din uzină pentru a interveni şi salva. Nu în sunete de fanfară, nu în pas de pelerin. Ci în pasul care trebuie. Mai mare la Mecanicul şef este acum inginerul Stamate, cîndva pe la Mecanică Grea. Înaintea lui era aici Tănase Hu-

dea, pensionar acum, om aşezat şi priceput. Ne-a predat şi nouă şi altora de după noi tehnologia meseriei.

De la o maşină ne zîmbeşte Gheorghe Penciu. Coleg de an la clasa de strungari. Face această meserie de 30 de ani. Bîschimbat faţă de ucenicul din băncile şcolii, aceeaşi figură de om cumsecade, aşezat, pus pe treabă. Este, ca şi Nicolae, din Vărăşti. Au absolvit o dată, îşi amintesc acum, şcoala condusă de profesorul Cocos. Bun la matematică, atunci, Penciu se arată statornic, bun ca frezor. Doar că timpul a trecut.

Alături, în fosta hală de Sculărie, s-au instalat modelorii. Figuri cunoscute, mişcare şi gesturi specifice lucrătorilor în lemn. O clasă întreagă din promoţia noastră a deprins această meserie neaşteptată într-un mediu rezervat metalului. Modelorii lucrează cu rindeaua şi ferăstrăul. De lucrul ieşit din mina lor beneficiază turnătorii. Înainte de a fi din fontă sau oţel, piesa trece prin modelul din lemn. Dar ia te uită! la bancul de colo, în halatul verde-smochiniu, lucrează Ion Stroiescu! Înalt şi neatins de vreme. Este reprezentantul serviciului metalurg pe teren, unde inginerul se simte la fel de bine manev-

vrind uneltele muncitorului. Are griji cu băiatul, care termină liceul. Cîţiva metri mai încolo, cu ochelari, aplecat peste masă, Popa, colegul lui de clasă. Constantin Abăluţă, şi el coleg cu noi, se agită cu întrecerea de orientare turistică. O pasiune care durează de ani şi ani. Ea se cheamă acum „Cupa Vulcan“ şi are loc duminică. Succes, bătrîne!

Trece, cu un vraf de desene sub braţ, inginerul Oprea Popescu. Îl ştiu de pe cînd era şeful atelierului de Tratamente termice. Răspunde acum de aceleaşi probleme dar la serviciul tehnic. Au trecut ceva ani de atunci. Evenimentele, vrem — nu vrem, lasă urme. Un păr cînepiu spre alb. Nici un fir n-a fost cruţat.

Turnătorii de oţel a rămas pe loc. Nu s-a păstrat mai nimic din haina-i ştiută de secţie clasică, înfăşurată în umbre şi zgomet. Spiritul ingineresc a operat cu ambiţie, reuşind performanţa aducerii acestei hale între locurile de muncă urmărite cu interes şi respect. Mihai Drosu a revenit de la un timp în fruntea turnătoriei. Cunoaşte prea bine treburile ca să te surprindă vorbele bune în contul său. Şi aici, şi alături la Fontă, au fost puse în operă tehnologii noi, conferind autorilor o faimă de invidiat. Răscolim spaţiile căutînd a descifra vechile redute. Aici erau cuptoarele de elaborare, unde lucra meşterul Dincă. Unde avea biroul maistrului Balas? Miezuitoarele lucrau acolo, prin dreptul intrării. Iată-l, dintre ai noştri, pe Nichifor Socaci. Feciorelnic, cum îl ştiam, ceva mai rotund la faţă, dar la fel de zîmbitor şi de paşnic. E din clasa la care meseria a fost predată de Mircea Popovici, cîndva şef la această secţie. Ce ştie de ai lor? Ion Constantin lucrează, de la terminarea facultăţii, la Cluj. Marin Savu, într-un institut de specialitate. Vasile Rotaru este inginer la „Tehnometal“. Marinus? Marinus trebuie să apară dintr-o clipă în alta. Şi chiar apare sub înfăţişare de om matur, trecut prin viaţă şi cu ochii pe cadranul pensiei... „Peste două luni...“. Evocăm seriile noastre de dans. Înţilnirea cu fetele de la şcoli vecine. „Vă aduceţi aminte ce trecere aveam?“. Îşi saltă cascheta de pe cap şi ne descoperă o frunte înaltă, înaltă... O,

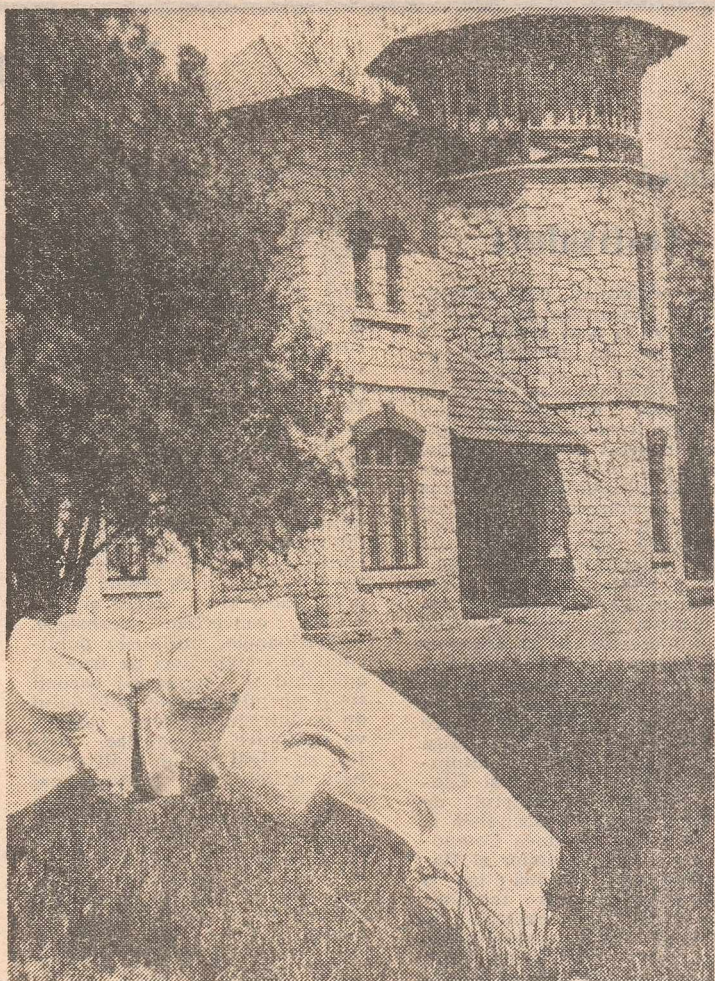
tempora... Acest Marinus ştia să pună o haină pe el în zi de sîrbătoare — probabil la fel e şi acum —, să fluiere cu patimă cîntece de dragoste, să ridice poftă. Şi la dans, mamă-mamă! Se pensionează, cum spuneam, peste două luni, ducînd cu el lumea de amintiri a unei vieţi de meseriaş trăită între pereţii turnătoriei. Un coleg mai mic, Gafiţeanu, inginer, este jupă amiază. Ne vedem în schimb cu Terteleac, roscatul din anul mai mare. Din seria lui mulţi sînt alături, la Fontă. Dar n-avem prea mult noroc. Aurel Matei, meşterul, aleargă cu treburi presante chiar acum. Micu vine după amiază. Ei alcătuiau clasa cu cei mai mulţi reprezentanţi în fanfară. Vasile Greblis, profesorul de muzică, a pus ochii pe el. Şi cu cită poftă i-a îndemnat să înveţe. Unii, aleşi pe sprinceană, au rămas toboşari. Apostol şi Coman erau printre ei. Alţii, între care Micu şi Matei, au mers pe clarinet. Să-i fi văzut la serbările noastre de sfîrşit de an. Sau la defilare, în Piaţa Aviatorilor. Sau la reuniunile noastre de simfonia seara, mereu ameninţate, ca în orice loc lăsat în stăpînirea băieţilor, de nevenirea fetelor. La Mecanică reductoare a ucenicul Dumitru Nicolae. Fraţii Sandor, Eugen Ujan, Oto En-

ceanu, Vasile Chiriţă... Sîmele maşinilor zilei de... Oameni la care se trag ochiul pentru a şti cum buie potrivit ceasul m... Şefii aveau, şi ei, nume neni la început de drur silă Cotorobai, Romeo Vi... Veniseră primele maşini turat în V. Îşi ocupaseră enigmatica şi cuminti, p... ra din dreapta a halei, i... gul peretelui. Au disp... reductoarele de la în rare... tajul lor se face în altă... Au apărut în schimb nun... alte maşini de dantur, te pe două rînduri ca la... să le poată vedea, să le admira oricine. Nu ştiu uzine din ţară se pot lă... asemenea zestre. Şeful l... în acest schimb, nimeni... decît Ion Dragomirescu... doi ani mai mic. „Cobra“... îl ştie o lume întreagă, acum mustaţă, dar şi-a mersul cu pasul lung, ve... un om ce-ţi vine în înti... pentru a te întreba de... tate. El, maistrul în schi... dimineaţă. Victor Dicu... schimbă la amiază. Sînt p... de cînd s-au cunoscut.

Ceea ce se numea pe... mea Montaj armături este... o hală plină de oameni... noscuţi. Tineri, cei mai... Îşi văd de ale lor, fără s...

Inițiative

Muzeul oii și oieritului

Despre oaie se spune că s-ar număra, dintotdeauna, printre cei mai credincioși prieteni ai oamenilor de pe aceste meleaguri. Întărește această afirmație un „argument” săpat în piatră: pe una din metopele Monumentului triumfal de la Adamclisi — care, aidoma Columnei lui Traian din centrul Romei, relatează în acest „stil” propriu despre o esențială perioadă de început a istoriei românilor — pe una din aceste fresce deci, care formau un briu circular al monumentului, este reprezentat un localnic conducând o turmă de oi și capre.

Iată, așadar, că nu alte elemente de viață pașnică a băștinășilor, nu alte animale de prin partea locului l-au impresionat pe respectivul „cronicar” al antichității, ci tocmai oile care, probabil, fiind în număr foarte mare, întâlneau la tot pasul, l-au convins pe cel ce scria istoria în piatră dură să le facă nemuritoare.

Peste două milenii, răstimp în care acest animal darnic a constituit o permanentă a vieții din spațiul carpato-danubiano-pontic, un alt gest al omului vine să releve „public” marea valoare a oii și să prezinte totodată elemente sugestive despre străvechea indeletnicire a oieritului pe întreg teritoriul patriei.

La Constanța, unde ființează cea mai importantă unitate de cercetare și producție din acest domeniu, am numit „Institutul de cercetare și producție pentru creșterea caprinelor și ovinelor Palas-Constanța”, cu rol de coordonare pentru unități amplasate și în alte județe ale țării, cîțiva oameni entuziaști și pasionați au luat inițiativa generoasă și salutară a înființării primului „Muzeu al oii și oieritului” din România.

„Am pornit modest, de la cîteva fotografii și obiecte aparținînd doctorului Sava Timariu, fost director al institutului, de numele căruia se leagă crearea rasei Merinos de Palas, cunoscută și apreciată acum unanim pentru calitățile ei deosebite: lînă (cu fir lung și rezistent), carne și lapte — își aminteste Mioara Mathe Kis —, custodele de azi al muzeului.”

Dr. Ștefan Moise, un alt pasionat conducător al aceleiași instituții, a adăugat și dinsul ceva și astfel am alcătuit o primă „secțiune” — dacă nu este pretențios spus așa — a muzeului și anume de la 1887, data înființării Institutului de cercetare, pînă în prezent. În muzeu sînt înfățișate, de asemenea, preocupările cercetătorilor pentru formarea de rase noi și valoroase din punct de vedere economic, obiecte provenind din diverse zone ale țării: Dobrogea, Vrancea, Muntenia, Sibiu, Ialomița etc., ilustrînd tradiția păstoritului și practicarea oieritului.

O altă sală îi relevă vizitatorului — printr-o serie de produse finite, obținute la intră-prinderea integrată de lînă din Constanța, aspectul economic al acestei indeletniciri.

Printre piesele mai interesante ale acestui inedit muzeu se numără: un baltag din Vrancea, vechi de 100 de ani, tipare de cas (se spune că, pentru fiecare tînăr oier, acest tipar trebuie să constituie o pecete personală distinctă, cu care să fie recunoscut de mîndra sa...), virtelnite, fluier, clopote, elemente de port specific, un cîmpoi din blăniță de ied și multe altele.

Desigur, pe parcurs, muzeul se va îmbogăți și cu alte exponate. Facem chiar pe această cale un apel către toți cei care posedă obiecte interesante, legate de practica oieritului, să ia legătura cu muzeul, în vederea donării sau achiziționării lor.

Pentru meritele și rezultatele obținute în ce privește îmbunătățirea raselor de caprine și ovine, valorificarea superioară a acestui potențial biologic, realizarea de producții mari de lînă și carne, adaptarea la condițiile noastre a unor rase cu valoare economică ridicată, institutul din Constanța a fost distins recent cu înaltul titlu de „Erou al Noii Revoluții Agrare”. Pentru frumoasa inițiativă a înființării acestei instituții muzeale, specialiștii de aici își găsesc o benefică „răsplată” în felicitările înscrise în Cartea de impresii a muzeului.

Deși el este de dată recentă, în acest volum cu sute de semnături s-au adunat destul de multe asemenea mărturii ale interesului și plăcerii generate de vizitarea muzeului.

Au semnat aici, sub cuvinte de caldă apreciere, membrii delegației orașului finlandez Turku, înfrățiți cu Constanța, Henri Elangéve, ministru din Camerun, C. Rajescoarecl, secretar general al Partidului Comunist din India, membri ai unor delegații venite din: U.R.S.S., Italia, Somalia, Sudan, precum și numeroși vizitatori din România.

Adăugînd că pe perioada verii, în imediata vecinătate a muzeului se organizează și o expoziție permanentă cu animale vii, cuprinzînd cele mai reușite exemplare din diverse rase de ovine și caprine și sugerînd factorilor de resort să deschidă, în același perimetru, cîteva mici unități de desfășurare a unor produse specifice, nu ne mai rămîne decît să mai menționăm și adresa muzeului oii și oieritului: Șoseaua Filimon Sirbu, nr. 248 (la ieșirea din Constanța spre Cernavodă). Luați-o ca o invitație, pentru una din zilele vacanței dv. de vară pe litoral.

CONSTANTIN ISMAILEANU ■

ni nimic din nostalgia unor uități sub vrafurile amintirilor. Căcicci din noi găseau aici forța luată în stăpînire de mîna Armășu. Șef de secție era tunc Vasile Niculescu, viitorul director al școlii. Îi va lua locul Vasile Mocanu. Și apoi Vasile Anuță. Într-un spațiu din călătul atelierului își avea sălăș chipa în care lucrau Marinescu, Ciupitu, Miu, Eftimescu. Mai la față, se desfășurau oamenii ai Oprea, Jipa, Matei, Păun — au instalat armăturile în trasee din stînga și locul nostru — a mai îngustat. Am în minte imineata în care oamenii de la mecanicul șef, cu Lucian Ignat în frunte, au descins cu șulele cu ot pentru a le face loc. S-a mai arat cite unul: „Cum, dom'le, a atelierul nostru?”. A venit și răspunsul: „Nu te-tinde broasă-n tău, că nici tăul nu-i al tău!”. Au muncit zi și noapte înă s-au instalat strungurile. Apoi s-a intrat în normal. Suura s-a produs și nu mai știu are de unde a venit.

Exact în prelungirea montatului, Tratatamentul termic. Atelierul este mai mare-decît multe ltele din jur. Cuptoarele își ustă starea normală — focul arde iar procesele își trăiesc viața lor. Ernesto Teodorcu, ucră aici și pe vremea cînd roaspăt inginer mă întorceam a „Vulcan”. Puțini mai sînt dince cei de atunci. Traian Bivaru, pasionatul inginer metalurg devenit ulterior iscusit medic stomatolog, s-a prăpădit înainte de vreme. Pensia i-a cos din atelier pe cei mai mulți — Ilie Vasileoiu, Nicolae Necula, on Cazacu. Tineri de tot sînt aieții care le-au luat locul.

Aleea care urmează are cum-a așul de veche frontieră. Lururile se opreau cu mult timp n urmă aici. Halele care urnează sînt noi, mult mai noi au chiar foarte noi. La veniea noastră în școală arăta ca un obișnuit drum de țară. Veitătățile de combatanți pe șanierul muncii patriotice aici ni e-am probat. Cu tîrnăcopul să-pam ore în șir și zile în șir, sub privirile neimblinzite ale educatorilor. Intram pe mina oru pînă-n ziuă. Ei aveau grija rezirii, a gimnasticii de dimineață, a mersului la ceași. Se numeau Irimie, Lincan, Lascău, Neagu, Delican, Stoica, Cristescu, Olteanu. S-au retras, cîțiva, mergînd la ale lor. Cei mai mulți au stat cu ochii pe noi pînă ne-au văzut mari.

Mecanica grea. Fosta hală a primelor autobuze românești. Îmi zărie în creier loviturile ciocanelor de lemn în tabla in-

dărătnică. Și flama aparatelor de sudură autogenă. Și gesturile meseriașilor vremii — Stoczek, Bogdan, Răduță. Peste ei, cu mers agale, ducîndu-și halatul lung, șeful lor și al nostru, inginerul Petar Vrteți. Portretul lui ne privea cum ieșeam în „13 Septembrie” din chenarul panoului de onoare.

Pe acolo, pe lîngă panou sau prin Sebastian ne prelingeam spre „Nony”, cinematograful oricînd la dispoziția noastră. Era principala indeletnicire de timp liber în cursul săptămîinii. „Vagabondul”, „Ană Zacheo”, „N-a dansat decît o vară”, „Fanfan la Tulipe”, „Omul în pantaloni scurți”. Duminica preferam „Parcul Libertății”. Mai mult chiar decît grădina „Cismigiu”, unde prea eram obligați să stăm la vedere.

După plecarea tinichigiilor, s-au instalat pe această travee mașinile de gabarit ridicat. Acolo, pe la mijloc, în dreapta, era strungul lui Aristide Economu. Lucra și el și băieții săi, pe măsură ce treceau prin școala profesională. Puținel la trup, dar plin de vlagă și stăpîn pe șule.

Pe aici au lucrat de-a lungul anilor, Petrică Baciuc, Dumitru Meculescu, Ștefan Craioveanu. Acum vrem să-i descoperim pe-ai noștri. Și izbindim. Insul de colo, bine făcut și cu față de adolescent, este maestrul principal Ion Pricoi. Coleg de an și om de ispravă. Bohrwerck-ul de lîngă perete se află în grija lui Iordache Manea, mic de statu-ră, mai plinut, stăpîn pe situație. De aici încolo începe partea dificilă a uzinei — cazangeriile, forja, țevăria. Mai greu să te descurci printre vase imense, aflate de regulă pe mina sudorilor.

Nicolae Dancău, acum maistrul, a fost în anul de după noi la clasa sudorilor. Dirigintele lor era Ioan Avram, proaspătul inginer venit de la studii. Sub el s-a făcut trecerea de la nituire la sudură automată. Cu un set de desene în mină se oprește pentru a ne saluta Ilie Gelețu. Conduce o echipă de bază. Nu s-a schimbat mai deloc. Doar părul... Prea multe nu știe despre cei din clasa lui. Ne-ar fi interesat Marin Dăchin, de exemplu. I-am pierdut urma. Vine vorba de Ion Manea. Consătean cu el, din Seaca Teleorman. Un băiat căruia viața i-a dat cu piciorul. Abia terminase școala și s-a accidentat grav. Rămas fără picioare de la nici 20 de ani. Se apropie acum de 50. Bucuriile, fie și simple, cu care sîntem binecuvîntați fiecare, i-au lipsit. Se mulțumeș-

te cu bucuria de a putea respira în casa lui, dată de uzină, cu gîndul la ai lui.

La Mașini rotative îl descoperim pe Opran Marian. E din seria celor mari. Cînd apăreau ei, cei din anul III — 16 clase erau! — se umplea curtea școlii. Un sociolog priceput ar fi extras din examinarea lor valoroase concluzii privind adaptarea la viața uzinei. Un an cu multe virfuri. Eu îl rețin pe Moise Năstase, chemat la microfonul promoției pentru a vorbi în numele ei la despărțirea de școală. Dar erau atîția care mincau meseria pe piine.

Opran s-a afirmat. E cunoscut și recunoscut ca atare. Tot aici, încă doi sudori: Zamfir și Toporan. Bună clasă, mă conving încă o dată, auzindu-i vorbind de colegii răspîndiți care încotro în uzină.

Noua Șculărie este lîngă poartă. Mare și modernă, pentru a răzbuna parcă timpul cam lung pînă cînd secția și-a putut părăsi vechiul sediu. Numele știute de mine s-au retras în amintire — Arsene, Suvalcă, Bănică. Sînt în schimb colegii noștri: Aurel Pirvu și Aurel Stroe, neschimbați. Maiștrii au treabă cu niște desene, trag cu ochiul la ceas și ne rămîne șansa de a-i revedea cu alt prilej.

Se apropie ora schimbului. Trece în grabă Ion Gheorghiu Din seria lui Aurel Matei. De lîngă mine, din Crevedia. Cu un văr al lui omonim am fost pentru scurtă vreme coleg la Bolintin Vale. A făcut și el școala de maiștri și își vede de treabă.

Gata să plecăm. Un bărbat cu părul tuns scurt — scurt și alb-alb — Cringan. A terminat în anul intrării noastre. Ne-am prins prin comitetul UTC al uzinei la revenirea din facultate. Aici îl știam, aici îl regăsesc, spornic și apreciat în ce face.

Scara ce duce la birourile conducerii este la doi pași de noi. Se intră încă pentru schimbul de după amiază. Îl oprim din mersu-i grăbit pe Albu. În cîteva clipe apare Tătaru. Colegi cu Opran. Amîndoi sînt de găsit pe platforma nouă de la Berceni. Întimplarea face să fi fost convocați la o acțiune sindicală. Revederea ne bucură. Sperăm, în ambele sensuri.

La comitetul de partid, Alexandru Nicolae se găsește în plin program. Lîngă el, Dumitru Dragu. Încheiem cu el o dimineață de lucru la „Vulcan”. Dimineața unei normale zile de muncă la „Vulcan”.

NEAGU UDROIU ■

Vitrina artelor

Muzică

Festivaluri

Seva primăverii, care impulsionază renasterea naturii, se reflectă și în arta sunetelor; o multitudine de manifestări anuale, intrate în calendarul artistic și fiind înscrise sub egida generosului Festival național „Cântarea României”, sint organizate în acest anotimp, simbol al tinereții. Astfel, „Primăvara muzicală timișoreană”, „Luna Operei” (desfășurată la Constanța), „Zilele muzicale arădene”, „Primăvara culturală bucureșteană”, „Săptămîna muzicii gălățene” și altele, oferă un cadru propice pentru valorificarea artei noastre naționale, atât sub raportul creației cât și sub acela al interpretării. Dar cel mai important dintre aceste festivaluri îl constituie, credem noi, „Zilele Muzicii Românești”, care are loc la Iași avînd numeroși organizatori, în frunte situîndu-se Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al Județului Iași, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor și Radioteleviziunea Română; iar o multime de uzine și instituții locale dețin înalta calitate de patronatori, adică oamenii muncii din aceste întreprinderi devin susținători direcți, morali și materiali.

„Zilele Muzicii Românești” au ajuns în acest an la cea de a X-a ediție, adică la un prim jubileu, iar săptămîna dintre 20—27 mai a fost extrem de dărnica pentru numeroșii melomani din vechea cetate a culturii moldave. Și nu numai pentru ei, deoarece undele radiofonice au răspîndit pe întreg cuprinsul țării noile creații autohtone, pe plan general și pe cel local, precum și valorificări ale moștenirii și tradițiilor culturale, născute și crescute în aceste locuri de veche tradiție. Astfel, din zecile de lucrări prezentate, 23 au fost în primă audiere absolută, iar 3 în primă audiere ieșeană. Compozitorii ieșeni reprezentativi, cum sînt Vasile Spătaru, Anlon Zeman, Cristian Misievici, Viorel Munteanu și alții au ieșit la rampă cu una sau mai multe lucrări noi, de referință, lor adăugîndu-li-se și mai mulți tineri creatori, studenți încă la clasa de compoziție a Conservatorului „George Enescu”; iar generațiile mai vîrstnice și mai tinere, de prin toate meleagurile patriei, au fost reprezentate în totalitate. Luceafărul artei noastre muzicale, **George Enescu**, precum și alți adevărați piloni ai scolii naționale, de la **Gavril Musicescu**, **Sabin Drăgoi** și **Dinu Lipatti** pînă la **Anatol Vieru**, **Pascal Bentoiu** și **Ștefan Niculescu** au fost interpretați și popularizați cu cinste, adică așa cum se cuvine. În sfîrșit, în ziua deschiderii Festivalului, în 20 mai, maestrul **Ion Dumitrescu**, unul dintre cîtoroi moderni ai Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor împlinea 75 de ani; drept omagiu adus întregii sale activități, orchestra simfonică a Radioteleviziunii Române dirijată de **Paul Popescu**, prezentă aici, și-a înscris în programul inaugural

„Simfonia”, una dintre creațiile de bază ale acestui muzician; gest simbolic și uman, specific spiritualității românești.

Un eveniment aparte, îmbogățînd de aici înainte Festivalul ieșean, l-a constituit înființarea și desfășurarea primului Concurs „Gavril Musicescu”, la care au luat parte cele mai valoroase formații corale din țară. Pe scenele ieșene, ele au cîștit prin interpretările lor atât numele înaintașului muzicii corale românești, ilustrînd în același timp valoarea unor creații mai noi și mai vechi. Alături de aceste manifestări și concertele simfonice, concertele camerale, concertul de muzică de jazz (susținut de cei mai de seamă interpreți bucureșteni, ieșeni și sibieni), concertele dezbateri, simpozioanele, întîlnirile publicului cu compozitorii de frunte; adăugînd și numeroșii oaspeți sosiți pe meleagurile Bahluiului de pe întregul teritoriu, colective simfonice, coregrafice, dirijori și soliști de un înalt prestigiu național și internațional care împreună cu artiștii locali au oferit prestații de o deosebită înaltă calitate, se poate forma o imagine clară a tabloului vibrant, valoros și atotcuprinzător al muzicii românești reflectat în citadela ieșeană, devenită în aceste zile o adevărată capitală a muzicii noastre.

Cea de a X-a ediție a „Zilelor Muzicii Românești” a luat sfîrșit: prilej de adevărată meditație, mîndrie și satisfacție patriotică!

CLAUDIU NEGULESCU ■

Teatru

Politică

Iară delicatețe

Piesă oarecum echivocă, indecisă ca semnificație și cu o desfășurare dramaturgică plină de ambiguități, **Regele Ioan**, una dintre cele mai puțin jucate tragedii istorice shakespeareene, capătă pe scena Teatrului de Comedie o coerență și un relief ce asigură acestei reprezentări statutul unui spectacol care, dacă ne măsurăm bine cuvintele, nu este neapărat unul „de referință”, dar trebuie neapărat văzut.

Este drept că în contextul unei anumite inflații de vorbe mari o asemenea afirmație poate să pară mai degrabă rezervată. Și nu este deloc așa; însă autorul acestor însemnări crede că prețuirea și chiar entuziasmul — pentru o carte, un spectacol, un film, un concert, o expoziție etc. — nu se exprimă numai decît prin convocarea limbajului înalt sărbătoresc și prin mobilizarea adjectivelor ce nu se mai termină: dîmpotrivă, abundența de elogi contribuie la discreditarea obiectului lor și instituie o atmosferă de falsitate, sufocantă intelectual. A face din orice fleac un eveniment, a considera faptul artistic normal drept o excepție, a înnobila prin străduințe lingvistice demne de o cauză mai bună

realizări poate meritorii, dar nu mai mult decît atât și în nici un caz epocale, monumentale etc., înseamnă în realitate a pierde nu doar o necesară măsură, ci chiar percepția evenimentului. Dacă ne cheltuiim cuvintele mari în împrejurări de rînd sau poate nici măcar situate la acest minim nivel de interes, ce vom face la producerea autenticelor evenimente?!

Iată de ce **Regele Ioan** poate fi socotit „un spectacol care trebuie neapărat văzut”: nici mai mult, dar nici mai puțin decît atât. Un bun regizor, verificat bun, **Grigore Gonta**, o interpretare plauzibilă, în limitele textului, fără inutile forțări de sens, dar pe axul unei idei limpezii ce vizează în primul rînd nu o discutabilă „originalitate”, ci o cit mai riguroasă organizare a elementelor semnificative, o distribuție gândită atent și adecvată, nu merită să epateze — acestea sînt cîteva dintre caracteristicile spectacolului de la Teatrul de Comedie. Caracteristici normale, firești, de așteptat și chiar de prețins de la un teatru bucureștean important. Marile izbînzii pot să apară numai pe fondul existenței unui nivel calitativ constant bun; în materie de creație artistică stilul de muncă „în campanie”, cu acceptarea principială a denivelărilor valorice, este întotdeauna un indiciu de anormalitate, negativ. Spectacolul însuși impresionează, plăcut, printr-o situație decisă în zona montărilor ce nu contrazică, prin stridențe calculate, de fapt simple stridențe de consum, obișnuințele publicului: nu se tipă, nu se răcnește pe scenă (a devenit o modă să se strige cît mai tare!), vocile actorilor sînt modulate în funcție de nevoile textului, nu sînt folosite mijloace acustice și pirotehnice de asurzire și de orbire a spectatorilor, reamintîndu-ni-se, oportun, că totuși teatrul este și rostire, cultivată, nuanțată, înfînit expresivă (în aceeași direcție se înscrie, este de notat, și reprezentarea cu **Torquato Tasso** de la Național).

Tragedie în linia anecdotică, tragedie în ordinea temei dominante, **Regele Ioan** este valorificată scenic de **Grigore Gonta** prin sublinierea unei dimensiuni comice cu efecte paradoxale amare. Ioan este un rege, cum s-a spus, uzurpator, incapabil să fie însă la înălțimea rolului său de monarh. E, de fapt, rob al puterii însușite și care-l împinge implacabil la demagogie, la cinism, la crimă, dar și la o moarte ce-l pedepsește ca personaj social, în plan strict omeneș el rămîind totuși o victimă. Personalitate mai mult ambiguă decît complexă. Ioan (interpretat cu finețe și subtilitate de **Silviu Stănculescu**) își vadește natura ca inadecvare progresivă și degradantă moral la calitatea de rege; el este, cu adevărat, un uzurpator, un înlocuitor nedemn, concretizarea unei absențe. Confuz, bilbiit în gândire și în gesturi, dezordonat, incoerent, dezarticulat, Ioan reprezintă ceea ce se cheamă un „model negativ” — și nu prin dominația unei trăsături malefice, cum se întîmplă în alte tragedii istorice shakespeareene, ci prin desăvîrșita lui

mediocritate, printr-o lăbărțată neaglutinare. Accent bine înțeles și bine reliefat de regizor și de interpret. Ioan este însă numai o „rotită” în sistemul spectacolului, conceput ca o imensă clovnerie politică expusă fără menajamente, în toată goliciunea și în tot derizoriul ei. Exprimată prin confruntări și armistitii, gesturi orgolioase și comploturi, urzeli criminale, invazii, dorințe de cucerire, politica dusă de forțe aflate cînd în conflict aparent ireductibile, cînd în alianțe mincinoase, apare ca o continuă tragere de sfori și pe sfîrșit. Scena este de altfel invadată de frînghii, folosite la sușuri sau coborîșuri efectuate în maniera strămoșilor noștri după Darwin, iar aceste sfori sînt de fapt stăpînii celor care se iluzionează că se slujesc de ele. Liber față de jocul intrigilor și al intereselor, **Bastardul** (**Serban Ionescu**, actor vital și umplînd, la propriu, scena la fiecare apariție) este singurul personaj excentric în raport cu bilciul pe care-l traversează doar spre a-i face transparentă, prin contrast, joșnicia, iar această excentricitate sugerează suficient de clar existența unui inepuizabil teritoriu al speranței. El este singurul om autentic viu într-o lume de marionete jalnice (calitatea de „păpușă umană” este impecabil realizată de **Marian Rilea** în **Ludovic**). Poate că simbolistica implicată de acest personaj s-ar fi ouvenit mai mult și mai profund exploatăată în cadrul viziunii regizorale, care propune o lume, dar nu și o confruntare, un univers, dar nu și o individualitate. Însă ar fi fost, desigur, un alt spectacol...

MIRCEA IORGULESCU ■

Plastică

Culorile

plaiului natal

Pictorul Octavian Popa face parte din cunoscuta generație a primilor absolvenți ai Institutului clujean de artă „Ion Andreescu” (1949—1952). Este însă un profesionist greu de catalogat. Atras de acordurile ample și suave și, în aceeași vreme, de atmosfera purificată, însă viguroasă a peisajului, nu se poate totuși afirma că Octavian Popa este numai un artist peisagist. Intruziunea în naturile și tablourile sale a unor edificii

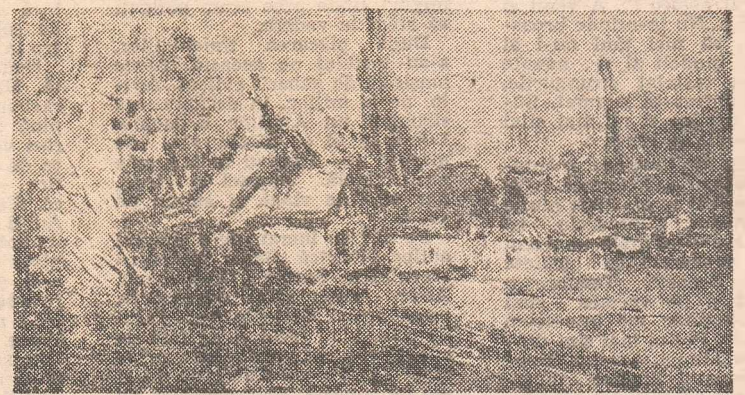
moderne, a unor piețe și burguri monumentale, profunzimea „orizontalelor”, denotă ambiliții și forța unui pictor vizionar și modern, ale unui visător al civilizației viitorului, așa cum poate fi ea reprezentată, încă de astăzi.

Însă Octavian Popa este și un artist preocupat necontenit de surprinderea luminii prin culorile sau prin nuanțe coloristice (violet, sau mov, sau portocaliu), pînă la intensități și variații excepționale. Peisajele montane (imagini ale codrilor, plaiurilor și munților Bihariei), precum și monumentalele peisaje industriale rămîn excelente peisaje în acest sens. Totul este iluminat în aceste viziuni: și florile și colinele și stîncile și burgurile abstracte, nesfîrșit de întinse, semete și verticale; și piețele moderne și arborii liniștiți, și pierduți de la marginea marilor orașe; și cerul senin — elemente și reprezentări peste care se revărsă, abia perceptibil, un mînșnat suflu liric; și un spirit luminos și pătrunzător aparținînd (și) unui pictor (și) unui poet, adică unui artist vizionar.

Expoziția retrospectivă din marile săli ale Galeriei Muzeului de Artă din municipiul Cluj-Napoca, structurează etapele creației lui Octavian Popa, de la peisajele tărănești și cele legate de burgurile moderne, pînă la extraordinara serie de **Acuarele** (peste 60), ultima sa fază închinată unei teme esențiale: **Peisaje transilvănene**, în care varietatea și fascinația naturii sînt surprinse din anotimp în anotimp, din „fragment” în „fragment”, într-o unitară și secretă dorință de totalitate. Colinele bihorene, blînde culmi ale Țării Bihariei, amintirile plastice ale propriului său spațiu natal comportă o coordonată importantă: aceea a spațiului românesc minoritar, relevant pînă la strălucire, grație virtuților acestor picturi.

Omul care „atestă” sensibilitate și profesionalism”, cum l-a numit pictorul Paul Sima, colegul său de generație, se apropie în această toamnă de săizeci de ani. Octavian Popa rămîne un artist prodigios, emanînd constant și forță — asemenea verticalității marilor săi arbori solitari, plînd peste nesfîrșirea de albastru, de brun și de galben a **Peisajelor transilvănene** — creația sa cea mai penetrantă și, în același timp, blîndă și calmă, asemenea maturității artistice ce ne-a oferit-o cu atîta generozitate.

CONSTANTIN ZĂRNESCU ■

(Urmare din pag. 9)

fiind expresiunea geniului unui popor, ea redîndu-ne în mod fidel gradul de cultură și civilizație în decursul vremurilor, tot ce reprezintă arta trebuie înfîrșit și păstrat. În străinătate, obiectele de artă sînt adunate și păstrate în muzee. Ar fi bine ca aceste tablouri ale marelui, neîntrecutului și neuitatului pictor **Grigorescu** să fie imobilizate sau cumpărate de stat de la particulari și astfel strînse să fie în muzeele noastre”. Peste cîteva zile, la 20 august, Președinția Senatului se adresa Ministerului Cultelor și Artelor cu rugămintea „ca tablourile pictorului **Grigorescu** să fie imobilizate sau cumpărate de stat de la particulari și astfel strînse să fie depuse la muzeele noastre”.

Decretul nr. 5067 din 30 noiembrie 1919, prin care se ceda, pe timp de 3 ani, Palatul Ateneului pentru nevoile sedințelor Parlamentului, a creat, ca toată asigurarea perspectivei de consolidare și extindere a clădirii

de către stat, probleme practice serioase din punct de vedere al păstrării și expunerii operelor de artă. Astfel, Direcțiunea Pinacotecii și Muzeului **Grigorescu** se adresa, la sfîrșitul lunii noiembrie 1920, ministrului cultelor și artelor cu îngrîșorarea că noile săli repartizate pentru expunerea tablourilor nu au beneficiat cu „rezistență trebuincioasă spre a susține tablouri” și îl roagă, totodată, să le acorde fondurile necesare „spre a face să se construiască panouri cu armătură de lemn acoperite cu piază, după cum se obișnuiesc...”. O atenție deosebită s-a acordat, în timpul durării acestei tevaturi, tabloului „**La Smîrdan**”, proprietatea Primăriei Capitalei care a fost transportat la Palatul Artelor și expus în permanență vederii publicului.

În asigurarea protecției și expozibilității continue a tablourilor lui **Grigorescu** își oferă serviciile și Ministerul de Război, prin Muzeul militar, aducînd următoarea motivare: „Cum documentele războiului

Neatîrnării trebuie să fie văzute de toată România într-un cadru cât mai larg, ele fiind deja cerute de mîile de vizitatori ai Muzeului, cu onoare vă rugăm să binevoiți să fie cedate Muzeului Militar Național, instituție menită a face educație pa-

Grigorescu

și posteritatea

triotică viitoarelor generații ale neamului”.

Tablourile solicitate erau cele cu subiecte militare, reprezentînd imagini din campania 1877/78, printre care: „**Dorobanțul**”, „**Prizonierii turci defilînd**”, „**Smîrdan**” — (schită în cărbune), „**Bătălia de la Smîrdan**” (pictură mare) și altele. „Cum prin această cedare — își încheie forul militar central argumentarea — pinzele nu sînt

înstrăinate, ci rămîn tot ale statului, trecînd doar într-un muzeu unde sînt mai indicate a se găsi, credem că servim cu această instituția și marelui public care va avea prilejul să le prețuiască și admire cît mai des, încălzindu-și sufletul de la mărirea lor”.

Majoritatea tablourilor lui **Grigorescu** continua însă să fie păstrată în condiții necorespunzătoare. La sfîrșitul anului 1922, un arhitect se referea, că „tablourile lui **Grigorescu** care au rămas netransportate pe la alte autorități, se găsesc instalate în modul cel mai duceros în două săli din parterul Ateneului Român, săli care au o lumină defavorabilă cu desăvîrșire seopului cerut... Din această cauză aceste tablouri, pentru care statul a plătit mare sumă de bani, sînt expuse să se degradeze complet”.

Situația a continuat ani de-a rîndul, de vreme ce, în primăvara anului 1924, Direcțiunea Pinacotecii și Muzeului **Grigorescu** continua să informeze Ministerul Cultelor și Artelor că

aceste tablouri se găsesc „într-o stare care reclamă urgente reparațiuni, mai cu seamă în sala de la etaj a Palatului Ateneului, unde învelitoarea, fiind foarte vîfioasă construită și deja deteriorată în parte, permite scurgerea apelor...”.

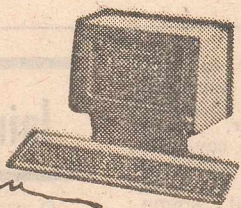
În anul 1938, cînd Academia Română a luat inițiativa sărbătoririi centenarului **Grigorescu**, lucrările clasicii pictor român, aflate atunci în proprietatea statului, au fost expuse laolaltă în număr de 175, prin efortul devotat al pictorului J.A. Steriade, putînd fi văzute și admirate, în perioada 12—30 iunie, de mii de vizitatori din București și din țară.

Acum, în anul în care marchează scurgerea a încă unui semicentenar de la nașterea artistului, opera lui înegalabilă și nerepetabilă, aflată în cea mai mare parte în siguranța dăinuirii ei peste veacuri, capătă noi dimensiuni și valori, astfel încît fiecare generație să aibă un **Grigorescu** al ei și un același **Grigorescu**, cum se exprima un exeget al operei sale.

atelier literar

Lucian

Tiberiu Tei — Suceava. Datele personale minime pe care le cere (cînd e cazul) computerul, nu includ greutatea: mai slăbiți, în felul acesta veți putea participa la categoria „muscă”. De arat, nu vă faceți griji. Are cine. Chiar și în Japonia, țara care vă place atât de mult (probabil, pentru poezia ei). Poemele trimise sînt publicabile, dar nu în spațiul „Atelierului” nostru.

Sorin Aldea — București. Din moment ce noi v-am „descoperit” și v-am debutat, ne bucură veștile bune pe care ni le dați. Computerul nu consideră drept „o pețire la mai multe porți” faptul că, între timp, ați încercat să pătrundeți și în alte „Ateliere”. E curios să așteptăm să fie primit. Sfatul, se pare, ați primit destule. Nu-i rău dacă le mai selecționați. Poemele trimise acum nu adaugă nimic nou. Așa că...

Cristina-Drăgănești Olt. Vă luați măsuri de prevenire, admonestind computerul că e prea dur în observațiile sale și, mai ales, ironic. Considerați că „o încurajare nu costă prea mult”. Cîtim Absența: „De ce taci?! Oriunde ești (?) / trimite-mi un semn că ești. / De ce taci? / Adună-ți gândurile (?) / de mult rădăcite, / adună-ți puterile / și vino. / De ce taci? / Singura soluție e să strigăți mai tare. Vă costă ceva?”

Mircea Dinu — Moreni. Încercați să ilustrați prin texte frumoasă teorie despre existența poemului. Altfel riscați să deveniți critic literar.

Adina Stan — Osica de Sus, Olt. E bine să continuați, dar nu ca pînă acum. Priviți prela suprafață obiectele și sintetizați grăbit.

Grigore Neagu — Năvodari. „revin cu câteva din încercările din ultimul timp. Poate acum o să spuneți „da”. Spunem „nu”.

Emilia Moldovan — Toplița, Harghita. Vă înșelați, Emilia Moldovan, alias E.M. Amariei: vi s-a răspuns și nu avem nimic de adăugat la ceea ce v-am spus atunci. Că nu vă convine, e altceva.

Alexandru B. Rosman — Arad. Între multe lumini de avertizare cu care este înzestrat computerul nostru există una care se aprinde foarte rar. Acum s-a aprins și asta înseamnă: atenție, zonă nesigură, poemele par traduse dintr-o altă limbă, poate din două. Nu ne putem împotrivi unei astfel de decizii: mai trimiteți-le o dată, ortografiindu-le (dacă nu vă e greu), punindu-le titlul (dacă se poate) și semnându-le pe fiecare în parte. Nu strică și câteva date de biografie.

Marga Feraru — Brăila. Aveți prea multe nedumeriri în legătură cu ceea ce scrieți, uneori — ca în *Drumul pînă la tine* —, binisor. Computerul consideră că e bine să fiți nedumerită în continuare: certitudinile sînt bune, dar trebuie să vă convină. E frumos că-i citiți și apreciați pe poeții braileni. Mai sînt și alții. Reținem *Circuitul*: „Cuvintele mele trăiesc într-un cerc. / Eu le rotesc, / ele se amestecă cu aerul, / eu inspir aerul, / ele devin din nou ale mele. / și tot așa mereu. / Pînă cînd?” Computerul nu vrea să știe pînă cînd, dar transcrie observația unui dramaturg faimos, moștenitor al lui Urmuz: „Luați un cerc. Mingiați-l. Va deveni vicios”. Și observați cacofonia din versul al treilea.

Elena Nicolae — Otopeni. Am mai parcurs, cu câteva luni în urmă, exact aceleași texte și n-am găsit nimic de re-

ținut. Credeți că de data aceasta găsim ceva?

Ichim Lucian — Gara Banca, Vaslui. „Aș avea cite ceva de spus în legătură cu câteva versuri scrise și compuse de mine. Prea mult talent pentru a compune poezii nu am, dar ceea ce am pînă în prezent e mai mult pentru gîndit și scris. Vă rog dacă puteți să mă ajutați să-mi găsec locul și adresa exactă unde să-mi pot trimite scrisorile cu poeziile compuse”. Dacă e vorba de poezii „compuse” precum aceasta de acum: „Florile iată-nfloresc / păsările cîmpesc / tot cuprinsul se trezește / parcă e cântă-o poveste”, vă dăm adresa exactă: coșul de le gunoi.

Marius Mazilu — Pitești. Transcriem *Cum pățare*: „prin beznă hățișului / din stînga necrutului / lesne de pot ră-tăci / pierzîndu-ți mărî-nimia / sentimentelor. Lucirea strîmbă a colțului / clădirii ce nu există / mă orbește, dîndu-mi / senzația de foame. / dar totul este să știi / să te oprești la timp”. De ce nu vă opriți la timp?

Carmen Popescu — București. Poemele trimise sînt frumoase prin gîndul lor, dar nu și prin modul cum spuneți acest gînd. Treceți mult prea ușor de la „agitatoric” („Opriți, acum cînd...”) la „meditativ” („Pe al vieții drum”) și nu vă supra-veghiați rostirea, nici nu dispuneți de posibilități deosebite în acest sens. Sigur, a scrie poezie nu face rău nimănui; poate, doar celui ce o scrie.

Viorica Neagu — Ploiești. Din tot ce ați trimis, doar începutul din *Început de iulie* (mai exact, prima strofă) ne face să credem că, treptat, cu multă rină, veți reuși să scrieți lucruri frumoase. Ridicarea banalului la rang de poezie nu stă în puterile dumnea-

voastră: „Mută-te cu un etaj / mai sus în inima mea, / însă ai grijă să nu / zgîrîi mobila sărută-rii noastre”. Ce fel de chiriș e asta? — se întreabă computerul. La fel, *Trenul*. Curios, foarte mulți participanți la „Atelier” au cite o gară în suflet, în geneași fără rimeni pe peron și cu ceasurile mergînd alandala. Să fie o aluzie la trenurile reale?

Rodica Teodoru — Buzău. Deocamdată nu. Adică deocamdată nu e poezie. Există, totuși, semne că așteptarea nu va fi de durată. Pentru „Rețeta” dedicată „Atelierului”, computerul vă mulțumește dar rămîne pe mai departe exigent: exprimarea e deficitară și, în sine rețeta e falsă.

Ion Albu — Pitești. Din delicatețe, computerul a refuzat să vă menționeze pînă acum frecvența aproape săptămînală în „Atelier”. Sigur, e dreptul dumneavoastră să intrați, dar de rămas rămî-ne cine poate. Cîtim: „O-rele se dilată, / zilele se dilată, / încolțesc ideile Naturii / apar dinții progeniturii”. Nu vă mai dilatați, că nu avem loc.

Mai trimiteți: Adela Ionescu — Bacău; **Doina Moldovan** — Botoșani; **V. Pelescu** — Buzău.

Deocamdată nu: Marius Birlea — Baia Mare; **Polec Simona** — Băneasa; **Mihai Ela** — Făurei, Brăila; **Constantin Păuș** — Iași; **George Mehedin** și **Ion Cupanache** — București; **Sonu Nicoleta** — Brașov; **Victor Dodin** — Roman; **Soare Daniel** — Tuzla; **Cristina Marșeu** — Pitești; **Sergiu Danilescu** — Suceava; **Nicolae Corbeti** — Buzău; **Alexandru S. Petria** — Dej, Cluj; **Munteanu Elis** — Galați; **Istoc Virgil** — Gerăești, Neamț; **George Broboană** (încă nu!) — Drăgășani.

Nu vă pierdeți timpul: Catrinel Hristea — București; **Dulcă Vasile** — Muereasca, Vilcea; **N. Gina** — Găgești, Vrancea; **Pirvu Valentina** — Ploiești; **Bujdea Gabriela** — București; **Bircu Radu** — Drobeta-Turnu Severin.

DARIE NOVĂCEANU

Mai bine

Trec zilele-vinturi, trec nopțile-ploi, cuvintele toate dispar ca în ceață și parcă e sîrmă ghiupată-ntr-o noi și-n orice statuie un elasic în viață. Pădurișe cîntă-n viori care nu-s și toamnei sovonul curînd o să-i pice. Și iată își spun fiindcă nu și-am mai spus că ieri ai fost rană și azi cicatrice. Sînt sigur că ninge pe virfuri de munți dar frunza pe-aiici încă are culoare. Din poze-nvechite la mine te-ncrunți sau poate că numai așa mi se pare. Trec zilele-vinturi, trec nopțile-ploi nici pești nu mai are speranțelor balta; mai bine săraci și curățîi amîndoi dar eu într-o parte și tu într-o alta.

Frescă

Prin calendarele luminii au gardă personală crinii și între ei se-mpușcă spinii. Avionete de hirtie, umplute cu melancolie, cad în vitrinele imbușorate, în care zac amestecate pahare cu picioare plate. Se varsă soarele în becuri, se umflă soldurile-n ecure, rămîn pantofii fără flecuri. De dor se rupe-n lacăt cheia la robinet curge ideea și ride-n flacăra scinteia.

VIOREL MUNTEANU

Clopotarul

Clopotarul adormise-n turn, adormise-n turnul de cleștar al amiezii. Sufletul lui bun adormise-n toaca de stejar.

Îi rostise limba de aramă numele-ntr-un ritual păgîn. Nimeni nu-l trezise. Și la vamă, cei ca el, însingurați rămîn.

În trecere

„Uță, mamăăă, Uțăăă!” Bocetul femeii răvășește chipurile noastre destrunzite. „Cînd mai vii tu la copiii tăi?” Bocetul femeii, straniu, ca după o cumplită magie; și ne silim a înțelege de ce-a căzut încă un om sub steaua ființei sale. „Tim-rețea ta se duse, mamă, ca floarea de măr!” Bocetul femeii în autobuzul devenit deodată sanctuar în care adevărul își arată dinții.

ION POPESCU

Simona Noja:

(Urmare din pag. 9)

Ierarhiile naționale — în balet?

— Există la noi oameni de o mare sensibilitate care manifestă comprehensiune — constanță și pentru arta coregrafică. Esteti, critici literari și muzicali, oameni de cultură-pot emite aprecieri judicioase pe marginea unui spectacol de balet. Ba mai mult: ei pot facilita și deschide drumurile atît de necesare artei coregrafice spre celelalte forme de expresie artistică, pot surprinde plurivalența fenomenului. Avem totuși puțini critici pregătiți să intre în laboratorul intim al dansului, care să cunoască limbajul lui tehnic și să poată spune în cunoștință de cauză, de exemplu, dacă *fouetté-ul* și *arabesque-ul* au fost executate corect, dacă *poigné-ul* este expresiv, dacă *cou-de-pied-ul* este corect întins, dacă balerinul are datele fizice obligatorii pentru un anumit rol, dacă este sau nu muzical și așa mai departe... Citesc cu atenție totuși cronicile spectacolelor în care am dansat. Consider dialogul balerin-critic la fel de necesar ca și dialogul balerin-public; o cronică de balet obiectivă este, mai ales pentru tinerii dansatori, utilă și de dorit. O ierarhie justă a valorilor cred însă că ar putea fi relativ mai bine stabilită printr-o circulație intensă a balerinelor în cadrul instituțiilor de spectacole din țară, prin participarea lor sistematică la festivaluri și concursuri de balet naționale și internaționale. Și, nu în ultimul rînd, dată fiind condiția de „artă vizuală” a baletului, cunoașterea și ierarhizarea valorilor s-ar putea face și prin intermediul televiziunii. Fără a nega unele lucruri bune fă-

cute în popularizarea spectacolelor de valoare, televiziunea pare foarte grăbită. Și, totuși, grăbită fiind, reușește deseori să prezinte nu balerini de primă linie, ci mediocrități.

— **Coregraful și balerinul au avut și încă mai au un rol activ în artele secolului nostru.** Să-l amintesc pe *Djaghilev*, ale cărui creații au dat un impuls fecund muzicii de avangardă și artelor plastice. *Béjart*, *Martha Graham*, și alții. M-ar interesa cum te gîndești la ei?

— **Dispon de surse restrinse de informare asupra a ceea ce se întîmplă în prezent, în balet, pe plan mondial.** O imagine de ansamblu am totuși, sumară, desigur. Ea demonstrează că baletul, intrînd la începutul acestui secol între disciplinele distincte ale culturii și artei, cunoaște o dezvoltare pe cit de amplă, pe atît de diversificată. Baletul vine se pare în întîmpinarea aspirațiilor omului modern, oferă una dintre alternativele estetice cele mai adecvate preocupărilor sale pentru dezvoltarea corpului odată cu, și în strînsă armonie cu spiritul. Coexistă, într-o gamă largă de tendințe și nuanțe, în funcție de școli specifice naționale, cele două direcții profilate încă de la începutul secolului: baletul clasic, al rigorilor și normelor precise, și baletul modern, contemporan, caracterizat aparent tocmai prin emanciparea de norme. Aparent, pentru că în fond performanțele, în această din urmă direcție, sînt imposibile fără cunoașterea și asimilarea culturii clasice de balet. De altfel, și într-o direcție și în cealaltă, baletul actual, prin ce are el mai bun, stă sub incidența unor mari personalități. Rolul crescînd al coregrafului în montarea unor spectacole de balet, în impunerea unui stil, fenomen intru totul similar cu

cel al regiei de teatru, a impus nume care au devenit de referință: *Iuri Grigorovici*, *George Balanchine*, alții. În același timp nu s-a diminuat cituși de puțin, ci dimpotrivă, a crescut, importanța interpretului. Odată cu sporirea gradului de dificultate sub raport tehnic și ideatic a unor roluri, interpretul a devenit chiar privilegiat în relația cu publicul. De aici, numărul crescînd al balerinelor intrate în rîndul celebrităților. Personal, am găsit pentru propria perfecționare unele modele. Ei conving prin-acea „înlătare impersonală” care îi cuprinde întreaga ființă atunci cînd îi privești și își impun personalitatea pînă la a substitui în conștiința spectatorului rolul interpretat cu numele lor.

— **Să încercăm o apropiere între literatură și coregrafie.** Literatura, romanul îndeosebi se interesează și de mentalitățile de grup prin personajele pe care le propune. În literatura noastră personajele de referință sînt țărani, intelectuali, dar și artiști de toate felurile. Pentru profesionistul dansului, balerinul, putem invoca însă doar *Scrînul negru* al lui *Călinescu* și pe *Cucly Iablonski*, personaj secundar încărcat însă cu o substanță extraordinară. S-ar putea răspunde că decît o sută de personaje insipide, mai bine unul singur dar într-adevăr memorabil. *Fermecătoarea Cucly*, deci... Studentă la filologie fiind, bănuiesc că ai citit cartea. Ideea marelui vrăjitor care a fost *Călinescu* e că dansul ca artă, deși în complet divorț de idee, de reflexivitate, chiar cu o conștiință de sine la limita precarului, își biruie această condiție prin armoniile sublime ale corpului... Aș zice, o spune și *Călinescu*, în subsidiar, că balerinul e acel artist care

„gîndește cu picioarele”. Ce ai avea de adăugat?

— Monumental prin arhitectura și viziunile de ansamblu ale romanelor sale, *G. Călinescu* avea, cred eu, în egală măsură intuiția subtilă a detaliilor semnificative. Balerinul însă ca om care gîndește și se exprimă cu picioarele mi se pare, totuși, chiar lîund în considerare sensul pozitiv al termenului, o definiție prea sumară. Aș prefera, în schimb, pentru a „pătrunde în miezul condiției balerinului, uimirea camilpetresciană a omului care „vede idei”. Este o metaforă ce reușește să surprindă mai adevărat menirea balerinului și care e cea de a povesti prin mișcarea corpului propriu, de a sugera idei și a produce stări de spirit, de a face caligrafia inedită, interesantă și cuceritoare a sufletului omenes.

— **Proiecte de viitor.**

— Baletul este viață. Viața mea nu este însă numai balet. Doresc să-mi termin studiile, sînt studentă în anul al II-lea a facultății de filologie, pentru care am optat cu dorința de a-mi câștiga „prietenia” a cit mai multe opere din cultura națională și universală. Sub această incidență pe care o consider fertilă, binefăcătoare vreau să-mi construiesc viața pe mai departe. Spun asta pentru că am în spate douăzeci de ani și în față un munte de probleme. Sper să am curajul opțiunilor decisive, dar și tenacitatea înfăptuirii lor. Uneori ezi, am îndoială, parcă mă cuprînde în momentele de răscrucă profesională un fel de teamă vicleană. Atunci mă gîndesc obligatoriu numai la lucruri frumoase. Adesea îl chem în ajutor pe marele *Nichita Stănescu*, zîcîndu-mi: „În mine, peste tot, sînt ruguri în așteptare”.

Vocație și pasiune

(Urmare din pag. 9)

Putem aprecia, ca o idee de bază a modului de interpretare, că această formație este deschisă și capabilă oricărui poziții stilistice, incluzînd deopotrivă atenția pentru precopările destinate anatomiei sunetului.

Fără îndoială, o condiție a unei lucrări corale este dovădită de condiția dirijorului. *Valentin Cîrlig* a demonstrat și cu acest prilej că deține o serie de elemente ce asigură o exactă coordonare a grupului, o bună armonizare a vocilor. Spectatorii din sală au putut constata în cele două ore de spectacol o gestică elegantă, prestantă, o tehnică proprie de dirijare.

În concluzie, Corala Facultății de medicină din Craiova se dovedește a fi un minunat produs al muncii de echipă. Experiența celor în vîrstă se imbină cu elanul și tinerețea studenților care, am înțeles din spusele lor, vin aici din dragoste și pasiune. În încheiere am reținut cîteva aprecieri ale compozitorului *Laurențiu Profeta*, prezent la concert: „Este o formație de lungă respirație care m-a convins. Prin modul ei de interpretare a unor piese nu tocmai ușoare atinge profesionalismul. Este uimitor că un oar de amatori poate prezenta în concert peste 20 de lucrări corale de autori atît de diferiți ca stil. Îi felicit pentru această performanță artistică”.

Întele psihiatriei

— Tovarășe profesor doctor docent, Vasile Predescu sintetiză un conducător de școală psihiatrică, și energic și grăbit, De-abia s-a stins ecoul concluziilor dumneavoastră de la simpozionul cu tema nevrozele, și ați și trasat jaloanele celui din anul viitor pe care l-ați anticipat să pună sub microscop alcoolismul. Se știe că în specialitatea dumneavoastră, diagnosticul se stabilește dificil, în urma unei rafinate „chirurgii” asupra psihicului. Care este înțelegerea științifică de care ați concretizat-o în această direcție?

— În psihiatrie, manifestările patologice se întrepătrund cu o multitudine de comportamente încadrabile în limitele largi ale normalului. Se impunea o sistematizare și o ordonare a manifestărilor psihice pe cât posibil în categorii de boli. Având ca fundație experiența dobândită pe mii de cazuri, glosarul elaborat de colectivul nostru cuprinde peste 400 de posibilități de încadrare a afecțiunilor, față de 200—300 ale puținelor clasificări din lume. Numărul mai mare de rubrici permite o cuprindere a întregii diversități a bolilor psihice, o asociere a lor cu maladiile organice, o codificare a tratamentelor, limpezindu-se și nuanțându-se criteriile de diagnostic. Această sistematizare științifică unifică limbajul psihiatric al specialiștilor.

— Tovarășe profesor, fiindcă ați amintit de virsta a treia, poate psihiatria întinde un colac de salvare senectutii zbuciumate de tulburările ei de sănătate mintală?

— La ora actuală psihiatria poate discerne la un bătrîn dacă este vorba de o psihoză determinată de un complex stresant sau de o boală vasculară degenerativă-senilă. Tulburările funcționale de tipul nevrozelor, psihozelor reactive, sindroamelor și stărilor afective depresive declanșate de intruperea activității, pierderea unui soț, plecarea copiilor, teama de singurătate sînt reversibile și cu un pronostic favorabil de remisiune. Considerat mai demult un caz fără speranță, un astfel de om vîrstnic se tratează cu tranchilizante, antidepressive, sedative nuroleptice, este supus psihoterapiei individuale și de grup și socio-terapiei prin angrenarea într-o ac-

tivitate utilă. El devine un re-integrat în societate și familie. — Tovarășe doctor, Sergiu Diaciov ați prezentat o serie de referate foarte interesante din teritoriul nevrozelor. Cam ce concluzii s-au desprins în urma simpozionului în legătură cu această boală care, fiindcă nu doare, întîrzie prezentarea la medic?

— Vă contrazic afirmînd că tensiunea psihică e cea mai dură suferință omenească și, tocmai de aceea, organismul o convertește instinctiv în dureri de stomac, palpitații etc. mai ușor de suportat. De aceea bolnavii ajung greșit la cabinetele de cardiologie, medicină internă, nu sînt tratați de regulă conform terapiei psihiatrice și boala se cronicizează. Nevroza e polimorfă, poate ascunde alte afecțiuni sau chiar generează unele maladii psihosomatice, de pildă ulcerul. Aflîndu-se pe granița dintre normal și patologic, diagnosticul ei e dificil, psihiatrul trebuind să ochiască o țintă în mișcare, și deseori, în travesti, ca un sportiv de elită la tir. Produsă de stress, de situații conflictuale, de ritm ne-armonios de viață cotidiană, fără alternanțe judicioase între efort și odihnă, pe un fond de fragilitate psihică, nevroza îl face pe suferind să se retragă în universul lui frîntat, să se macine, conștient că suferă, să ajungă la acel „nu mai pot” psihic. Cea mai bună formulă de tratament este simbioza dintre chimioterapie și psihoterapie individuală și de grup. Suferindul este în timpul tratamentului mereu ocupat cu sport, cu alte activități pentru a nu rămîne în furtuna gîndurilor lui cenusii. Prin măsuri educaționale în masă, omul trebuie să devină înțitul lui medic care să-l oblige să ducă un regim de viață echilibrată, o activitate cât mai apropiată de posibilitățile lui. El trebuie să înțeleagă că nu concediul reface forțele, ci odihna activă de la sfîrșit de săptămînă și după amiezele ocupate cu alte activități decît cele ale muncii obișnuite.

— Care este esența terapiei prin biofeed back, prezentată în simpozion?

— Am construit împreună cu psihologul Bogdan Lucaci un aparat electronic care obiectivează prin sunete și lumini o variabilă fiziologică, în cazul nostru pulsul, înlesnind bolnavului calea de a și-o modifica spre normal prin retrostimulare. Utilizînd tehnici de relaxare sau stimulare, pacientul își descoperă o formulă proprie non-verbală de autoreglare a pulsului.

— Care este esența terapiei prin biofeed back, prezentată în simpozion?

— Am construit împreună cu psihologul Bogdan Lucaci un aparat electronic care obiectivează prin sunete și lumini o variabilă fiziologică, în cazul nostru pulsul, înlesnind bolnavului calea de a și-o modifica spre normal prin retrostimulare. Utilizînd tehnici de relaxare sau stimulare, pacientul își descoperă o formulă proprie non-verbală de autoreglare a pulsului.

lui. Metoda a condus la rezultate bune în terapia nevrozelor anxioase cu atacuri de panică. — Tovarășe doctor, Lucian Alexandrescu spuneți ceva despre ceea ce plăgă amenințătoare pe glob care este alcoolismul. Căci cîntecul spune: „cîte un pic, pic, pic / pînă n-o mai rămînea nimic”, nici în pahar, dar nici din ficat, sistem nervos etc.

— Alcoolismul cronic, care se caracterizează prin decădere în profesie, conflicte în familie și societate, incapacitatea de a respecta convențiile elementare, conduce și la dezastre ale sănătății ațit pe plan somatic (ulcere, hepatite toxice, ciroze, cardiopatii, hipertensiune, ateroscleroză precoce, tremur), cit și psihic (delirium tremens, amnezii, halucinații, degradarea sistemului nervos pînă la demență). Trecerea pragului de la băutorul obișnuit la dependență se manifestă prin imposibilitatea de abținere, creșterea cantității de alcool pentru a obține starea euforică și anxietate, iritabilitate, tahicardie, cosmaruri la întărcare. Acestea sînt primele semnale de alarmă. Psihiatria poate interveni prin echilibrare hidroelectrolitică, complexe vitaminice, perfuzii cu glucoză și alte medicamente și, pînă la urmă, prin cura de dezalcoolizare. Dar cea mai indicată este profilaxia prin evitarea consumului sistematic și exagerat de alcool.

— Tovarășe profesor, Vasile Predescu este psihiatria un teritoriu al tristeții?

— Nu, atîta timp cît chimio, psiho și socioterapia au făcut posibil ca peste 80% din bolnavii psihici să se trateze în colectivitate, în sistemul unităților ambulatorii. Acest aspect reprezintă un mare succes al psihiatriei care-și mută centrul de greutate din spitale în familie și societate, instituțiile cele mai eficiente în refacerea și recuperarea bolnavilor.

O întîmplare la care am fost martori avea să confirme acest optimism. Pe profesor și pe doctorul Diaciov îi aștepta o tinărată venită pur și simplu să le dea binețe și să le anunțe o mare bucurie din inima ei. Trecuse un an de cînd fusese în pragul unei grave afecțiuni reactive. Un tratament complex, o vorbă caldă și o mină pe umăr ca o adevărată transfuze de încredere au ajutat-o să se scuture de boală ca de un vis urt. Vindecarea n-a șters punctele de suferință, țesute mai mult ca în oricare altă parte între medic și pacient. Pe aleea o fată frumoasă cu logodnicul ei pleacă spre viață.

apei în care se scaldă coloidul nuclear, prin îngroșarea neurofibrilelor, caracteristică creierelor senile, prin scăderea numărului fermenților oxidanți — toate aceste fenomene fiind socotite ireversibile. Asemenea fenomene naturale pot fi totuși întîrziate, iar bătrînetea fiziologică (normală) sau patologică, pot fi tratate, atenuîndu-se evoluția lor.

Constantin I. Parhon (1874—1969), maestrul necontestat al endocrinologiei pe plan mondial și autorul (în colab. cu M.H. Goldstein) al celui dintîi tratat complet de endocrinologie din lume (1909) a întreprins cercetări deschizătoare de drumuri și în gerontologie-geriatrie. Cercetările sale asupra mecanismului și tratamentului bătrîneții, asupra modificărilor activității nervoase superioare și endocrine care se produc în raport cu vîrstă, legate și de procese biochimice corespunzătoare, au devenit astăzi un bun al științei mondiale. Un rol însemnat în procesul îmbătrînirii este atribuit de C.I. Parhon tulburărilor metabolice, mai ales predominanții dezasimilației asupra asimilației. Elaborînd un concept general privind „factorul timp” în evoluția fenomenelor biologice, el a fundamentat o doctrină despre endocrinologia diferitelor etape ale vieții, propunînd pentru biologia vîrstelor termenul „likibiologie” (1925). A pus bazele unui studiu clinic și experimental al bătrîneții, inițind îmbătrîniri experimentale cărora le-a expus animale de laborator. Este autorul unor studii de morfopatologia și fiziopatologia bătrîneții, diferențiînd bătrînețea fiziologică de cea precoce.

În ce privește terapia bătrîneții, inclusiv a celei precoce, a propus și introdus tratamente

Inima pe ecran

O cascadă de reglaje nuanțate, o plimbare a emițătorului de ultrasunete deasupra pieptului într-un rafinat ritual științific, și pe display apare zbuciumul inimii cu imaginile în detaliu și absolut reale ale contracțiilor și zvicniturilor ei. Un uluit fragment din chiar miezul vieții! Apoi un stop cadru și, în timp ce într-un colț de ecran ea își continuă zbaterea, mai jos se „developază” o secțiune din structura mușchilor cardiaci. După apăsarea unor taste începe să se audă și calvacada tic-tac-urilor inimii, iar pe televizor se insiră formele de relief ale electrocardiogramei însoțite de cifre reprezentînd dimensiunile exacte ale orificiilor și eventuala îngroșare a pereților.

Cine este de fapt cel ce a înlesnit pătrunderea privirii în cele mai intime colțșoare ale inimii, cel ce i-a vizualizat atît de fidel traiul care dăruiește clipele lui „a fi”? Este un aparat purtînd în anatomia lui multă tehnică de virf și care poartă numele de ecocardiograf. Această metodă de investigație ce folosește ultrasunetele și ecoul lor în urma impactului blind cu cordul este neinvazivă, neagresivă, ieftină și repetabilă, fără nici un pericol de necivitate sau traumatism. Spre deosebire de tehnicile clasice care oferă reprezentări statice, ecocardiograful obține imagini în mișcare ale valvelor, cavităților, pereților, marilor vase, iar sora mai modernă 2D-Eco chiar imagini spațiale. Astfel, ecocardiograful se constituie ca un ajutor prețios pentru cardiolog în stabilirea cît mai exactă a unor diagnostice. Tehnica Eco a cîștigat tot mai mult teren și la noi în țară, deschizătorul de drum și catalizatorul extinderii ei fiind doctorul Eduard Apetrei. De altfel, el a fost și organizatorul primului simpozion național numit „Ecocardiografia, utilitate în diagnosticul afecțiunilor cardiovasculare”. Experiența românească în acest domeniu a fost apreciată și în cadrul Congresului Mondial de Cardiologie de la Washington, la care școala noastră de cardiologie s-a prezentat cu una dintre cele mai bogate cauzistici.

Eco ajută la limpezirea diagnosticului în numeroase afecțiuni cardiace. Două exemple

s-au derulat chiar sub privirea noastră. Inima care pulsase pe ecran era a unei tinere femeie suspectată de o stenoză mitrală. Ecocardiograful și doctorul Eduard Apetrei au spus nu, dovedind cu date riguroase că era vorba de un suflu sistolic fără importanță. În loc de operație un tratament obișnuit și sedative! Un bărbat prezenta fenomene de embolie, cu un presupus chiag care nu se găsea unde obstruează un vas și ce itinerarii va mai parcurge Ecocardiograful a depistat o tumoră în atriu stîng ce va fi extirpată chirurgical. Însă una din aplicațiile, lui cele mai importante o constituie aprecierea momentului oportun pentru intervenția operatorie în diferite valvulopatii. Ecocardiografia a devenit metoda de referință în diagnosticarea pericarditelor, cardiomiopatiilor, trombozelor intracavitare, rupturilor de cartilaje, a bolilor congenitale. Ea poate identifica în timp util unele complicații ale infarctului (ruptură de sept, de valvă mitrală etc.) și a elucdat unele aspecte neclare ale EKG-ului cum ar fi alternanța electrică în pericardite. Eco este „asistentul” prețios care-l ajută pe medic în ghidarea cateterului, a acului în punctele pericardice, el observă rezultatele imediate în timpul unei intervenții de chirurgie cardiacă.

Cu orice noutate, ecocardiografia este în plin mars. Mai are încă limite, dar mai numeroase sînt perspectivele de aplicare, viitorul însemnînd sinbioza dintre Doppler color și Eco-tridimensional.

Un lucru este cert, și anume că, oricît de sofisticată ar deveni aparatura, calitatea datelor obținute depinde în primul rînd de pregătirea și experiența medicului. Această perfecționare prinde tot mai mult contur într-o veritabilă școală de ecocardiografie românească.

Așa cum spunea profesorul doctor docent Costin Carp: „Ecocardiografia a făcut posibilă aprofundarea a numeroase domenii ale cardiologiei, asocierea ei cu celelalte metode de investigare ajutînd mult în procesul de diagnostic. Interpretarea informațiilor trebuie realizată însă de clinician care le va integra în contextul cazului prin anamneză, observație și examen clinic. Simpozionul de ecocardiografie a contribuit la precizarea stadiului actual al noii tehnici, la îmbogățirea și dezvoltarea experienței în acest domeniu de mare viitor”.

FLORIN CONDURATEANU

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Școala românească de gerontologie

Printre școlile științifice românești cele mai apreciate pe plan mondial se numără fără îndoială cea de gerontologie-geriatrie. Aportul ei original este astăzi cu atît mai important, cu cît numărul vîrstnicilor a sporit considerabil în numeroase țări, datorită creșterii duratei medii a vieții cu circa 30% în ultima jumătate de veac, ceea ce a stimulat studiul procesului îmbătrînirii și a bolilor „vîrstice a treia”, ca și a mijloacelor de asigurare a longevității. Cînd a fost sărbătorit de Academie cu prilejul împlinirii a 75 de ani, savantul Constantin I. Parhon a rostit cuvinte care sună ca o deviză a școlii românești de gerontologie-geriatrie: „Noi afirmăm că bătrînețea este o boală, o stare patologică [...] Cercetările noastre ne arată că putem prelungi viața animalelor bătrîne — inclusiv cea a omului — peste limitele obișnuite”.

Această viziune, anume că viața poate fi prelungită și că bătrînețea trebuie tratată ca orice boală, C.I. Parhon o prelucrase de la maestrul său Gheorghe Marinescu (1863—1938), ilustrul neurolog care, cel dintîi la noi, elaborase o teorie gerontologică proprie, de pionierat științific. Ne-am ocupat într-un recent articol de creația științifică a acestui cititor al școlii neurologice românești, dar numai în treacăt am menționat concepția

sa gerontologică, care face din el și fondatorul acestei școli la noi, Gh. Marinescu fiind printre primii cercetători din lume care, înarmat cu microscopul, a pătruns în adîncul celulei, încercînd să dea o explicație fiziologică fenomenelor senectutii și morții, domeniu în care a intrat chiar în polemică deschisă cu celebrul microbiolog rus Iliia Mecinikov.

În lucrarea sa *Bătrînețe și întinerire* (1929), marele neurolog își exprimă încrederea în posibilitatea prelungirii vieții prin frînarea procesului îmbătrînirii, dar consideră întinerirea drept o utopie, căci pretutîndeni în natură „transformările complet ireversibile sînt irealizabile [...] Nu există reversibilitate nici în regenerarea albuminoidelor, nici în evoluția fîințelor vii”. Savantul a elaborat propria sa teorie privind mecanismele îmbătrînirii și morții, legate de modificările produse în biochimia celulei nervoase, fiind vorba mai ales de „o lipsă a sintezei chimice a celulei înseși”. Un rol însemnat ar reveni fenomenelor de ordin coloidal, constînd în precipitarea și deshidratarea substanțelor coloidale ale celulelor. Teoria coloidală a senectutii consideră că îmbătrînirea celulei nervoase se traduce prin pierderea progresivă a cromatinei nucleare, prin deshidratare (decî pierderea

cu extracte glandulare și hormoni, care s-au dovedit eficiente; datorită lui, în țara noastră au fost create primele medicamente opoterapice, el fiind unul dintre pionierii opoterapiei ovariene pe plan mondial. Lucrările sale *Bătrînețea și tratamentul ei* (1948) și *Biologia vîrstelor. Cercetări clinice și experimentale* (1955), s-au înscris trainic în patrimoniul științei universale. Totodată, fidel crezului său de o viață de savant-cetățean, a atras atenția asupra însemnății factorilor sociali, a condițiilor materiale, în lupta pentru prelungirea vieții.

Creația lui C.I. Parhon a atras spre gerontologie un mare număr de medici români, iar începînd din 1952, cînd a fost înființat Institutul de Geriatrie (condus mai întîi de savant, apoi de eleva și continuatoarea sa Ana Aslan), Bucureștiu au devenit o veritabilă capitală a geriatriei mondiale; din 1974, denumirea Institutului este Institutul Național de Gerontologie și Geriatrie. În România s-au desfășurat în ultimele decenii importante reuniuni internaționale de specialitate: Simpozionul internațional de gerontologie (București, 1972), Congresul internațional de gerontologie clinică (Mangalia, 1977) etc. Au apărut totodată lucrări notabile, ca de pildă *Novocaina, factor eutrofic și întineritor al tratamentului profilactic și curativ al bătrîneții* (C.I. Parhon, Ana Aslan, 1953). *Inima la bătrîni* (Ana Aslan, 1960). *Involuție asinergică și asinergică a sistemului endocrin* (Stefan M. Milcu, 1966). *Omul și îmbătrînirea* (Victor Săbleanu, 1971). *Biologie și vîrstă* (O. Fodor, 1971) — enumerarea fiind mai mult decît incompletă. A fost inițiată „gerontocibernetica” (C. Bălăceanu-Stolnici).

Personalitatea cea mai de seamă a gerontologiei și geriatriei românești după 1944 a fost fără îndoială regretata profesoară și academiciană Ana Aslan (1897—1988), directoarea Institutului Național de Gerontologie și Geriatrie — ea însăși un exemplu de longevitate lucidă. Cercetările ei au cuprins toate domeniile gerontologiei, cu investigații extinse asupra mecanismelor proceselor morfologice, funcționale și biochimice de îmbătrînire, ca și asupra aspectelor demografice și epidemiologice ale acesteia. Promovînd cercetările privind gerontologia socială, A. Aslan a preconizat măsuri organizatorice pentru stimularea activităților persoanelor vîrstnice. Studiul bolii cordului specifice bătrîneții, a descris noi semne clinice și noi probe funcționale privind afecțiunile cardio-vasculare.

Pentru profilaxia îmbătrînirii, a indicat o nouă metodă complexă de tratament, astăzi cunoscută în toată lumea. Aceasta este bazată în principal pe efectul novocainei (procaina H₂) în prevenirea și ameliorarea tulburărilor de involuție legate de vîrstă (ateroscleroză, ateroscleremie, vitiligo etc.). A aplicat metoda pe scară largă în clinica geriatică, sub forma unor produse originale, brevetate ca invenții: *Gerovital H₂* și *Aslavital* (în colaborare cu I. Polovrașanu).

Fără îndoială, despre școala gerontologică românească, în primul rînd despre succesele ei actuale, omologate pe plan mondial, despre reprezentanții ei de frunte, ar mai fi multe de spus — ar merita chiar să fie scrisă o carte...

I. M. ȘTEFAN

BUZIAȘ:

Destinul colonadei

Aflată la numai 128 de metri altitudine, stațiunea Buziaș-Bai este din ce în ce mai căutată, mai ales pentru tratarea afecțiunilor cardiovasculare. Din toată țara și din multe alte țări vin aici pacienții, în special aceia care nu suportă altitudinea mult mai mare a stațiunilor cu ape minerale comparabile. La Buziaș, apa minerală, pe lângă alte proprietăți, are — în stare naturală! — un conținut de 2.617,8 miligrame de bioxid de carbon pe litru. Stațiunea mai atrage și printr-un microclimat natural deosebit de favorabil: 1.400 de ioni negativi pe centimetru cub de aer. Cam cit la Cota 1.400 Sinaia. Senzațional, ținând cont de altitudinea foarte redusă a Buziașului. Folosită din 1811, a fost declarată oficial stațiune balneo-climaterică în 1819. Nu întâmplător aici a lucrat primul balneolog român, doctorul Gheorghe Ciocirian. Azi, poate nu mai face o impresie deosebită turistului să aștepte că izvoarele, cu proprietățile lor tămăduitoare, erau cunoscute de pe vremea romanilor. Dar îi stau la îndemână dotările și peisajul: o atracție. Că de la primul sezon organizat au trecut aproape 120 de ani, iarăși nu emoționează pe oricine. Dar parcul stațiunii — 30 de hectare, datînd din 1815, este o realitate, cu toată vechimea sa și totul alcătuiește aici o atmosferă tonifiantă prin decorarea, o adevărată oază cu climat de cruțare. Platanii din parcul băilor datează de la 1812. Au fost contemporani cu Napoleon. În chioșcul mare din parc — a cărui machetă se află în expoziția muzeală — cîntă și în prezent o fanfară, cite două ore pe zi. La sărbători chiar mai mult. Stațiunea păstrează un parfum de album cu fotografii de pe vremea bunicilor, alături de dotările ultramoderne din două hoteluri construite recent, cu bază proprie de tratament. Cîneva a avut chiar ideea de a reduce pe străzi, cite mai curînd, o trăsura pentru plimbări în pas cu inima căreia doctorul îi prescrie liniște, iar amintirile îi murmură române. Însă cel mai specific lucru la Buziaș, mai cu seamă în privința păstrării lucrurilor — utile și frumoase — cu vechime este colonada. O alee cu vocație de pridvor. Flancată cu un fel de dantelărie în lemn, peste care se întind balustrade și deasupra căreia urcă o pădure de stilpi de brad — 346 — frumos lucrați, care susțin acoperișul. Această colonadă a fost construită

în 1875, extinsă în 1909 și definitivă — 750 de metri lungime — în 1936. Lățimea și înălțimea măsoară cite șase metri. Pe parcursul ei erau două pavilioane octogonale — din ele, în ultimii ani, a rămas doar unul: ce n-au făcut ploile a făcut focul — care adăposteau primele două izvoare minerale, cum mărturisesc un document pe care ni-l arată primarul orașului, tovarăsa Maria Doran. Acele izvoare sînt infundate. Colonada mai adăpostește încă trei pavilioane și trei chioșcuri mai mici. Ea unea principalele dotări ale stațiunii și fusese gândită astfel încît să permită bolnavilor să parcurgă, pe orice vreme, traseul obligatoriu de cură. Această colonadă este unică în țară, și în toată Europa, nu mai există alta decît la Karlovy-Vary, aflăm din același document al primăriei. Unde ni se confirmă ceea ce, de altfel, oricine poate să vadă singur: conservarea și restaurarea colonadei se impun cu stringență. „Facem tot ce ne stă în putință pentru a-i încheia degradarea, ne spune tovarăsa Maria Doran. Dar cheltuielile necesare depășesc posibilitățile primăriei. Vom reamenaja singuri cele două izvoare care sînt înnisate, dar s-ar cuveni să fie refăcute bazinele inițiale, conform descrierilor din 1839, 1856 și 1872. Noi am fotografiat întreaga colonadă, pe secvențe, pentru a ușura restaurarea, atunci cînd se va face. Poate ne și ajutăți scriind. Ar fi păcat să se degradeze și ce mai există din acest unicat românesc”.

Nu știm exact cît s-a făcut și cît nu pentru păstrarea colonadei de la Buziaș. Dar — fără să-i uităm utilitatea! — este un lucru prea frumos ca să fie lăsat paraginii. Dincolo de orice calcule, pe deasupra oricăror motive de lungă vorbă, rămîn două lucruri certe: mai întîi că e inadmisibil să fie privită cu brațele încrucișate disprețuitor ei (mai mult sau mai puțin) lentă; apoi — și decurgînd de aici — indiferent cît ar costa azi lucrările necesare, aceste cheltuieli vor crește cu fiecare an de amînire. Oricum nu poate fi vorba de o sumă fabuloasă.

Lăsăm concluzia finală în seama celor în drept să dispună salvarea colonadei băilor Buziaș, cu cît mai puțini bani. Adică în timpul cel mai scurt. Pînă atunci să nu uităm că timpul sporește costul.

DORIN GHERGHINESCU

Așteptaseră vreo șapte ani copilul acesta, se resemnaseră deja că nu vor avea niciodată copii cînt iată, s-a întîmplat minunea. Am intrat în casa a celei familii simțindu-mă invitat să atest cu prezența ființei mele o mare bucurie, cu alți mai mulți cu cit e o familie de maramureșeni de pe Valea Izei, ingineri constructori pe un șantier din Capitală.

Fuseseră invitați, prin urmare, la sărbătoarea aceasta șeful lor ierarhic, maestrul, cițiva muncitori, familiile colegilor de serviciu plus rudeniile tinerilor familii, doi profesori universitari, o studentă, un filozof tînăr, extrem de inteligent și informat, un șofer, cițiva elevi, părinți veniți din Maramureș. Pe scurt, ne-am adunat într-o sufragerie de bloc din Cringăși, pe malul lacului Dimbovița, un eșantion reprezentativ al timpului și lumii noastre, „un rezumat de lume” — cum ar spune prozatorul, oameni care se văzuseră pentru prima dată adunați laolaltă, din atîtea direcții, în aceeași încăpere, cu perspectiva de a trăi, sărbătorind o noapte împreună, bucuria venirii pe lume a unei noi ființe, încă un om peste cele 23 de milioane.

M-am interesat extrem de mult — pentru că nu mai fusesem de ani de zile martor la un astfel de prilej fericit — ce vor spune oamenii aceștia, în ce forme vor exprima, și cu ce mijloace, marea bucurie la care au fost invitați să fie co-părtași. Dar iată ce s-a întîmplat: s-a mincat, s-a băut, s-a fumat foarte mult, s-a dat drumul la maximum unui mag, s-a dansat și atît! Din cînd în cînd răzbătea peste această atmosferă disco ipățul noului născut și îngrijorarea tînărului tată că fiul său de-abia de cîteva luni n-a închis ochii toată noaptea.

Am plecat de la această întîlnire cu sentimentul acut că mai lipsea ceva, că tocmai esențialul a fost lăsat în afară, că unul dintre cei prezenți trebuia să mai adauge ceva, nu neapărat un specialist al ceremoniei — pentru că există și asemenea specialiști — dar neapărat un animator, omul cu surplus sufletească care se detașează singur, de obicei, prin disponibilitățile sale în interiorul unui grup (nu întîmplător în comunitățile arhaice, nănașii erau aleși numai dintre acei oameni care intruneau, pe lângă exemplarele calității morale și sociale, și dimensiunea de om de lume cu știința însușirii și legării într-un tot a părții tinjitoare de întreg), dar cineva care să-și aducă amînte că nașterea unui copil e o sărbătoare unică în destinul unei familii, că intrarea unei ființe noi în viață și în lume e un fapt unic și irepetabil în întreaga istorie a universului și acest eveniment trebuie întîmpinat cu o conștiință și cu suflet pe măsură.

În Maramureș era o datină a nume legată de naștere, desigur precristină, aparținînd fondului nostru etnic cel mai adînc, una din cele mai fru-

moase cu putîntă și în cadrul căreia oaspeții aduceau noului născut daruri simbolice, un fluier, un ban de argînt, un fir de busuioac, un arc cu săgeată, o carte, ca omul de mîine care va fi copilul de azi să ajungă înțelept, viteaz, cîstîit, frumos la suflet și mereu înflorit în cînte și omenie, și în ordinea acestei datini, noul născut era dus în pădurea cea mai apropiată și înfrățit cu un brad. „Rogu-mă brad ție / Să-l primești pe Ion / Făt frumos să-ți fie / Făt iubit / Rupt din tine / Și cît trăiești / Să-l ocrotești” și apoi, revenindu-se în grădina casei, se sădea un pom cu care coconul era de asemenea înfrățit în credința că arborii sînt ființe cu puteri ontice superioare. „După mersul pomului / Va fi mersul fatului”.

Cred că multe alte lucruri avem datorita să ni le amintim despre sărbătoarea nașterii la români, și la alte popoare, unele țin desigur de naivitatea poetică a zorilor de umanitate în care au apărut, dar altele au profunzime ontologică recuperabilă în actualitate, cum sînt datinile autohtone de nun-

Cum sărbătorim o naștere?

tă și înmormîntare și toate celelalte sărbători ale unicatului universal care este ființa individuală a omului.

O ființă umană nu poate intra în lume ca o piesă de strung, nici nu poate părăsi această lume care l-a luminat o clipă și pe care a luminat-o la rîndul său cu respirația propriului destin, în modul în care o mîșină uzată e dată la retopit. Nașterea unui om, intrarea și ieșirea din ființa lumii nu sînt doar evenimente ale persoanei, ci în egală măsură, și ale întregii materii universale și ele trebuie reconsiderate așa cum se cuvine, cu sărbătorii, cu datini și suflet pe măsură.

Cine să se gîndească la aceste nevoi ale omului contemporan dacă, nu poetul tînăr, în primul rînd, cel care simte primul în aerul vremii cea mai nouă și proaspătă adiere dinspre viitor. Cred că generațiile următoare de poeți au marea datorie să întoarcă poezia la om și la problemele lui vitale după ce, în ultimul secol, în mod inexplicabil dar cu totul tranzitoriu, ea s-a îndepărtat atît de mult de mersul vieții pe planeta acestui aici și acum, să facă din nou din poezie ceea ce a fost ea întotdeauna în preajma sufletului uman, mii de ani de civilizație planetară. Ea trebuie să vegheze ca omul să nu se îndepărteze de la rosturile sale fundamentale, ca între trupul omului și sufletul său să nu se nască prăpăstii și peșteri pline cu schelete de dinozauri sau cai, ca omul să ră-

mină ceea ce el trebuie să fie perpetuu în grădina sa: o sărbătoare a întregii materii, unica bucurie și șansă a universului de a se privi și recunoaște pe sine.

S-a spus o propoziție gravă în secolul XX: „Poezia nu comunică decît un mod de a comunica”! Dar universul în care trăim este el însuși informațional, cel mai perfectizat mod de comunicare, atît timp cît o nesfîrșită margine a sa știe exact și instantaneu ce face cealaltă margine a sa de nesfîrșire, în virtutea principiului materialist al unității în diversitate. Omul însuși ca produsul cel mai perfectizat al acestui univers este modul optim al materiei lumii de a comunica și de a se comunica, cuvîntul său ideal, prima literă a unei ideale gramatici universale. Poezia este conținutul semnului suprem numit OM. Nu mijloc, ci conținut! Nume generic pentru tot ce are mai frumos, mai bun și mai autentic fiecare om al planetei în cea mai pașnică și umană intimitate a sa.

Am simțit în mijlocul grupului uman cu care am împărțit împrejurarea de a fi martor la intrarea unei noi ființe în lume că omul contemporan este destul de însingurat pe planeta sa, destul de stingher în noua sa casă — stingherit în primul rînd de noutatea spațiului în care s-a mutat și pe care trebuie să-l imblînzească prin locuirea sa — că sufletul său n-are încă petreceri pe măsura noilor forme de umanitate în care s-a mutat de curînd prin civilizația nouă a secolului XX, că în mijlocul atîtor mijloace este pe cale să-și piardă motivația rosturilor sale fundamentale și furat de exorbitanta sclipire a atîtor minunății tehnice și de tot felul, începe să uite de ce-a venit aici, de ce-a străbătut atîta lungă istorie, de ce-a pornit încoace și de ce l-a fost necesar să ajungă pînă la această răscruce a sfîrșitului de mileniu.

Poetul are datorita să-și aducă mereu amînte, să-l incite mereu la integralitate, la motivația continuă a prezenței sale unice și decisive în această lume și în acest univers. Mereu în preajma omului va avea întotdeauna de îndeplinit o lucrare nesfîrșită, învățîndu-ne de exemplu, cum să ne bucurăm împreună, mai deplin, că pe lume s-a născut o nouă ființă, cum să sărbătorim acest eveniment cu asemenea mijloace poetice, datini și ceremonii pe măsura mileniului care ne așteaptă, încît să ne simțim noi înșine în comunicare sărbătorească cu lumea și cu întregul vesnic, cel puțin în măsura în care înaintașul nostru pămîntean se bucura de nașterea unui moștenitor înfrățindu-l cu pomul, cîntîndu-i și crezînd deplin în cuvintele acestei atît de umane arhiscrieri: „Dormi puțîl mamii, dormi / Că pe tine te-am scaldat / În miere de flori de fag / Să fii om la lume drag”.

ION ZUBAȘCU

Proces de moștenire

Obişnuită cu zimbetul vecinei mele mi s-a părut foarte curios cînd, într-una din zile, întîlnind-o, mi-a adresat un salut grăbit și rece. Ce s-o fi întîmplat? M-am hotărît să-l bat la usă. Am aflat o poveste de viață pe care as fi dorit s-o citeșc într-o carte de basme pentru „copiii” de toate vîrstele.

Fusese, în ziua aceea, martoră într-un proces al unei colege. Ce fel de proces? Colega sa, o sufletistă, dezinteresată, îngrijișe, 20 de ani, o bătrînică. De ce? Singură bătrînică, în tînerete crescuse un copil luat de la casa copilului. Îl dăduse la școli și... acum... este inginer. El venea la „mama” doar să-i ceară bani. Bani, bani, bani. Vînduse „mama” aproape tot din casă pentru a satisface dorința de bani a „fiului risipitor”, chiar și casa. Casa o cumpărase această ființă, care o îngrijea de-atîta ani. Ei bine, „fiul denaturat”, după înmormîntarea „mamei”, la care participase doar ca spectator, cerea acestei ființe casa. Casă cumpărată de ea pentru ca bătrînica să potolească setea de bani a fiului. Sustinea sus și tare că este moștenitor. Singurul moștenitor. Și pentru aceasta declanșase un întreg proces. La care participase, ca martor, și vecina mea. Urma „a fost odată” sau a fost in-

Orice s-ar zice, o gaură în gard nu este o gaură în cer. Mai degrabă decît un subiect de dramă, ea este de cele mai multe ori un prilej de zîmbet. Cînd vedem un om trecînd printr-o asemenea spărtură, devenim îngăduitori și nu ne putem reține un strop de umor. Și postura celui care trece e caraghioasă și a celui care privește. Vrînd, nevrînd, primul crede că nu are parte de martori, în timp ce noi, privitorii, socotim culpa mult prea mică pentru a ne face un proces de conștiință, și privim mica infracțiune a semenului cu un sentiment de superioritate. De obicei, reacția firească a privitorului este de domeniul mirării. Ia te uită ce face ăla! gestul său fiind un fel de păcat acceptat, de vinovăție absolută în chiar clipa comiterii ei. Departe de a fi sinonimă cu problema găurii la macaroane, spărtura prin gard poate fi totuși privită cu mai multă seriozitate, chiar dacă nu avem prea mult umor înregistrat pe seama ei. De ce? În primul rînd că de cînd lumea gardurile au fost făcute pentru a delimita o suprafață de altă, o instituție de cealaltă iar porțile au fost construite pentru acces și comunicare. Din mii de cauze, și motive, un gard rămîne o limită care împune respect. El protejează suprafețe, culturi, aparate, proprietăți individuale sau obștești și o gaură, o spărtură într-un gard este ca o

poartă scăpată de sub control. A trece prin gard înseamnă a te sustrage unui control iar în anumite întreprinderi această sustragere devine chiar o formă de încălcare nu numai a normelor de civilizație dar și a legilor în vigoare. Și dacă prin respectiva spărtură se intră după începerea programului, sau se iese înainte de încheierea lui, trecerea prin gard devine o formă discretă de a fura timp. Numai că pe aceeași cale se sustrag și materiale,

instituții au mai mult sau mai puțin discreta spărtură în gard pe care au privit-o cu umor și detașare, devenind părtașe prin nepăsare întîi la o simplă încălcare a unei norme de conduită și, mai apoi, la o formă de sustragere (de bunuri sau de timp), trebuie să recunoaștem că această gaură în gard a devenit emblematică pentru o anume mentalitate. Ea este doar materializarea comică a faptului că unul copleșit de lene, în loc să ocolească pe la

trece în mentalitate și acolo e mai greu de astupat. Pînă și copiii din clasele mici au învățat să intre pe o spărtură din gardul școlii pentru a ocoli poartă la care nu-i controlează și nu-i mustră nimeni. Și nu le e rușine pentru că au văzut de la cei mari. Uneori și profesorii, cînd se grăbesc, mai trec prin spărtură, iar elevii, cînd vor fi mari, vor considera că e firesc să treacă prin asemenea locuri, ba vor socoti acest gest ca pe un drept, cîștigat prin reflexe, și prin educație. Dar în mod concret, fiecare nu și-a întîmplat să treacă printr-o spărtură, să beneficiem de ea. Ba și mai trist e faptul că atunci cînd nu o găsim, începem să o căutăm, convinși, fiind că ea trebuie să fie pe undeva. Asta este dovada că din gard, gaura a trecut discret în mentalitatea unora dintre noi. De la încălcarea unei norme de civilizație pînă la încălcarea legii nu a fost decît un pas. Și de aici pînă la mentalitate, mai este unul. Și abia atunci urmează ceea ce numim noi gaură în cer. Numai că prin asta nu se mai poate trece și cine își imaginează că ea gaura în cer, este o cale de scăpare, se înșală amarnic. Ea nu trece nici prin gard, și nici prin cer, ci prin judecățile noastre drepte, prin corectitudine și cînte, prin respectul față de legi, ele fiind poarta deschisă fiecăruia dintre noi.

C. NISTORESCU

O simplă gaură în gard

pe acolo fac picioare piese și alte bunuri. Un lucrător de la institutul de cercetări a deschis o spărtură în gard pentru ca meseriașii să poată trece mai ușor în curtea cimitirului aflat în imediata vecinătate pentru ca acolo, în timpul programului să poată lucra la cavoul sefului lor. Printr-o nevinovată spărtură într-un gard unii au comis furturi importante și tot printr-o asemenea gaură unii au reușit să scoată bunuri cu care s-au îmbogățit pe nedrept. Pînă la urmă o nevinovată spărtură în gardul unei instituții nu este doar o gaură dată într-un buget, ci o cale discretă pe care un om se poate nenoroci. Luînd în calcul faptul că o mulțime de întreprinderi și

poartă, rupe gardul și o ia pe scurtătură și, după el, următorul, în loc să readucă situația în ordinea firească, trece și el, dar folosește spărtura pentru a sustrage ceva. Spărtura în gard, acceptată, neglijată, e o formă de nepăsare, ea spune enorm despre mentalitatea lui „merge și așa” și despre spiritul călduț al lui „doar nu s-o face gaură în cer”. Gaură în cer nu se face niciodată. Nu sînt decît aceste găuri în gardul unor instituții și întreprinderi, chiar și a unor spitale, ca să nu mai vorbim și de unele depozite și care par a fi doar forme nevinovate de încălcare a unor norme de conviețuire și mai apoi de încălcare a legii. Pînă la urmă, dîn gard, gaura

La 29 mai, ora zero, un nou mers de tren (de călători și de marfă) a intrat în vigoare, urmând să funcționeze până la 27 mai 1989. Despre unele însușiri ale noului orar al trenurilor pentru călători ne-a vorbit tovarășul ing. Constantin Leu, șef de serviciu în M.T.Tc., Departamentul Căilor Ferate.

— Plecând de la experiența acumulată și de la specificul întocmirii unui asemenea program — grafic de circulație, noul plan de mers a fost proiectat având în vedere creșterile sarcinilor de plan pe 1988 față de cele pe anul 1987 cu 1,39% la călători-kilometri și cu sporirea vitezei comerciale cu 1,1%. Bineînțeles că, toate calculele pe care le-am efectuat de-a lungul întregii perioade de aplicare a actualului plan de mers, au avut ca bază de plecare satisfacerea călătorilor, în condiții de exigență sporită și de utilizare rațională a parcului de material rulant.

— Ce activități preliminare ați inițiat pentru testarea publicului călător și a specialiștilor din transportul feroviar?

— În vederea cunoașterii cerințelor de transport și a sonderii opiniei călătorilor, în special a navetiștilor, calea ferată a organizat, prin regionalele de căi ferate, consfățuri de lucru în toate stațiile feroviare din centrele industriale și economice dezvoltate cu un număr mare de navetiști, unde au fost invitate să participe, prin delegații competente, toate întreprinderile, unitățile economice și instituțiile interesate. Ca o paranteză la ceea ce am spus despre sondarea opiniilor, am ținut cont și de propunerile venite din partea unor cetățeni, prin intermediul presei.

— În anul 1987 și în lunile scurse din 1988, calea ferată a continuat să se dezvolte, construcția de linii ferate și modernizarea celor existente constituind un fapt cotidian. Ce noutăți ne oferă rețeaua de căi ferate, privite prin prisma noilor dotări?

— Ca o noutate pentru planul de mers 1988-1989 este darea în funcție de noi linii de cale ferată, pe care la început vor circula numai trenuri curse pentru navetiști și anume: linia Dornești — Siret (10 trenuri curse), linia Pașcani — Tirgu Neamț (8 trenuri curse), linia Brad — Deva (4 trenuri curse), și linia Satu Mare — Bixad (normalizată, 12 trenuri curse). De asemenea, în urma extinderii rețelei feroviare electrificate, prin darea în folosință a liniilor electrificate Ilia — Arad — Curtici și Pașcani — Iași — Nicolina — secții de pe două magistrale internaționale — s-a creat posibilitatea ca trenurile de călători internaționale și interne care circulă între București — Teiuș — Arad — Curtici (653 km.), respectiv București — Mărășești — Paș-

cani — Iași — Nicolina (466 km.) să fie remorcate pe întreaga distanță cu locomotive electrice, contribuind la creșterea vitezei de circulație și la economisirea unor importante cantități de combustibil pe bază de hidrocarburi.

Pentru satisfacerea traficului de călători, în urma analizelor comparative efectuate, în noul mers al trenurilor, într-o rețea radială și cu linii directe am prevăzut 2.238 trenuri, din care 90% reprezintă trenurile curse muncitorești și de persoane, iar 10% cele de mare viteză: rapide și accelerate. În vederea asigurării capacității de transport necesare satisfacerii traficului de călători-navetiști, capitol la care s-au făcut numeroase propuneri, s-a stabilit

Noul mers al trenurilor

ca circa 400 de trenuri de persoane (personale) să facă și oficiul de curse muncitorești pe distanțele de circulație pe care orarele acestora coincid cu programul de lucru zilnic și pe schimburi al oamenilor muncii.

Un subiect „fierbinte”, tovarășe inginer. Legat de sezonul estival, care s-a declanșat deja: ce noutăți ne mai oferă noul mers de tren?

— Pe timpul sezonului estival, când se creează virfuri de trafic, au fost prevăzute circa 90 de trenuri cu cite 500-1.000 de locuri pe tren, care vor fi puse în circulație ori de câte ori cerințele traficului o impun. În afară de această „rezervă strategică”, vor circula trenurile din graficul normal, care — de exemplu — numai pentru relația litoral vor fi zilnic peste 50 de garnituri cu o capacitate de peste 50.000 de locuri. De asemenea, pentru asigurarea legăturilor directe dintre litoralul românesc și marile centre urbane din țară, cum sint: Timișoara, Cluj-Napoca, Brașov, Iași, Suceava, Tirgu Mureș, Satu Mare, Baia Mare, Oradea, Hunedoara, Galați, Craiova, Petroșani, Tg. Jiu etc. vor circula trenuri de rang superior pe aceste distanțe. De pildă: trenul accelerat 446/845 de la Tirgu Mureș la Mangalia; trenul accelerat 288/877 de la Petroșani — via Craiova — la Mangalia; trenul accelerat 666/865 de la Iași — via Focșani — la Mangalia... Țin să remarc preocuparea noastră pentru a crea spre litoral — stațiunea Năvodari — trenuri speciale pentru transportul copiilor din țară.

— Referitor la București — adevărată placă turnantă a

transporturilor feroviare — ce ne puteți spune?

— Capitala țării, cu afluența mare de călători, ne-a reținut în mod special atenția. Numai din Gara de Nord sint prevăzute la plecare 101 trenuri, la care se adaugă alte 47 din celelalte stații de pe centura Bucureștiului. Pentru litoral vor circula 10 trenuri din Gara de Nord, două din București Băneasa, trei din București Obor. Să mai amintim că pentru zilele de sfârșit de săptămână, pentru agrementul bucureștenilor, circula trenuri speciale: duminica, la Snagov Plajă — trenul 7.281, cu plecarea din București Nord la ora 7.50 — sosirea la 8.58; sîmbătă, duminica, în ajunul și de sărbătorile legale, va circula la Predeal trenul 3.011, cu plecare din București Nord la ora 10.24; duminica și sărbătorile legale, trenul 3.003, cu plecare din București Nord la 6.43 pentru Predeal, își prelungește traseul pînă la Brașov. De remarcat că, în noul plan de mers au fost valorificate și capacitățile obținute prin darea în funcțiune a unor lucrări de investiții precum noul pod de la Cernavodă, cu linie dublă, electrificarea și instalarea blocului de linie automat pe secția Tirgu Frumos — Iași — Socola, linia dublă electrificată Ciulnița — Călărași, electrificarea liniei duble pe distanțele Petroșani — Peștera Bolii — Bănița, Crișad — Baru Mare, Bălești — Subcetate și Simeria — Simeria Triaj.

— Sperînd că am conturat — la nivelul interesului general — imaginea ce ne-o prezintă noul plan de mers al trenurilor de călători, care a intrat în vigoare la 29 mai a.c., vă rugăm, în finalul acestei convorbiri, să punctați și alte noutăți ce apar în noul mers.

— Prelungirea perioadei de circulație a trenurilor sezoniere de litoral — pînă la 18 septembrie — în vederea creării unei legături directe între Dunăre și nordul Bucovinei, va circula o pereche de trenuri între Galați și Suceava (prin Adj. Bacău) și invers — Introducerea unui tren accelerat între București și Călărași — Legătura directă între două centre siderurgice — Galați și Călărași — Circulația permanentă a unei perechi de trenuri pe distanța Galați — Tirgu Mureș — Deva — Lugoj — Timișoara și retur — Și o ultimă noutate — broșura cu mersul trenurilor de călători în trafic intern și în trafic internațional s-a tipărit în circa un milion de exemplare și s-a pus în vânzare, în mod eșalonat, în ritmul tipăririi, începînd cu centrele cele mai îndepărtate și încheind cu cele mai apropiate și cu Bucureștiul. Poate fi procurată de la orice stație de cale ferată și de la agențiile de voiaj. Drum bun!

GEO CIOLCAN ■

Cine scrie și cine citește?

Activitatea de control al oamenilor muncii poate fi socotită eficientă numai în măsura în care se înlătură efectiv și nu mai au nici o șansă de revenire deficiențele sau lipsurile constatate în urma controlului exercitat într-o unitate sau alta. Pornind de la acest adevăr fundamental, am încercat prin ancheta de față, desfășurată în mai multe unități comerciale din municipiul Baia Mare, să răspundem întrebării: Cum și cine rezolvă sesizările și propunerile echipelor de control al oamenilor muncii?

Echipa de control purtătoare a legitimației nr. 4 de la IMMN a efectuat un control de rutină în raionul de încălziminte bărbați din cadrul Magazinului universal „Maramureș” și a constatat, printre altele... „cîteva deficiențe în ce privește aprovizionarea cu unele mărfuri de sezon. Se propune conducerii ICSMI să ia urgente măsuri de aprovizionare”.

Rezolvarea? Biroul comercial I (de unde, de la care întreprindere comercială și cine anume? nu se știe) consemnează lapidar în dreptul rubricii consacrate: „În măsura în care mărfurile respective vor intra în depozitele ICRTI, vor fi repartizate și la acest magazin”. Punct. Semnătură indescifrabilă. Nici ștampilă, nici dată de luare la cunoștință, nici măcar termen aproximativ de rezolvare nu se inscrie în registrul unic de control. Cu alte cuvinte, o asemenea „rezolvare” nu spunemare lucru. E ambiguu și evazivă. Spre mai deplină edificare, o întrebăm pe Otilia Chiș, vinzătoare-responsabilă de raion, dacă a mai venit între timp cineva de la ICSMI să se intereseze de modul de rezolvare a propunerii făcute de echipa de control. Ea ne-a răspuns că n-a venit nimeni, însă, după cite își amintește, mărfuri s-au tot adus.

Aceeași echipă de control al oamenilor muncii a constatat, la raionul confecții pentru bărbați din același magazin universal, o serie de deficiențe în aprovizionarea unității cu unele articole de sezon confecționate din catifea și înlocuitori sintetici de piele, precum și în depozitarea mărfurilor în magazia de mină și propune ICSMI măsuri în consecință. Ce zice același... „B. comercial I”: „Referitor la produsele din piele și catifea, care lipsesc momentan din unitate, acestea au fost contractate la cantități mai mici decît necesarul (!) și sint perioade cînd

nu avem în depozit. Depozitul de mină este în prezent foarte aglomerat intrucît s-a făcut aprovizionarea de sezon, iar spațiul existent nu permite extinderea. 2.X.1987”. Apare, în acest caz, un element în plus: data de luare la cunoștință. În rest, aceeași semnătură indescifrabilă și anonimă, aceeași „soluție” formală, care nu spune mai nimic, nu supără și nu obligă pe nimeni. Oare, e chiar atât de lipsit de importanță că s-a contractat un anumit articol mai puțin decît era necesar? ! Ce vină avea... portarul?...

Cu excepția unor unități aparținînd de ICSMA (director: ec. Vasile Grumaz) pe care le-am urmărit în raidul nostru de aproape două zile și în care am întîlnit lucruri demne de apreciat din punctul de vedere ce ne interesa (în sensul că directorul întreprinderii se ocupă personal de rezolvarea sesizărilor și propunerilor echipelor de control, își asumă răspunderea intervenției sale concrete pe bază de semnătură și ștampilă etc., așa cum prevede legislația în vigoare), în rest ne-am confruntat adesea cu o atitudine de subapreciere a controlului oamenilor muncii, de tratare formală și chiar de ignorare a acestuia. Unele observații și propuneri ale echipelor de control — așa cum am constatat în cazurile deja ilustrate — sint tratate cu nepermisă ușurință, prin consemnări de măsuri prea generale, pur formale, care nu și găsesc corespondent în realitate și care nu pot să edifice pe nimeni dacă deficiențele sesizate au fost lichidate sau nu.

Este cit se poate de adevărat însă — așa cum remarcă și economistul Valentin Voicu, director adjunct al Direcției comerciale județene — și un alt aspect al problemei: dacă peste tot, toate echipele de control al oamenilor muncii și-ar deslășura activitatea în mod corespunzător și și-ar face la rîndul lor datoria, nu în mod formal cum se mai întîmplă pe ici pe colo, multe dintre neajunsurile existente încă în diferite unități comerciale ar putea fi mai ușor și mai rapid înlăturate. Sigur, o importanță deosebită pentru eficiența controlului oamenilor muncii o prezintă, indiscutabil, modul de răspuns al unităților controlate și al forurilor acestora la propunerile și observațiile făcute. Dar lupta împotriva formalismului trebuie dusă în primul rînd în unitate. Numai prin conjugarea tuturor eforturilor, controlul oamenilor muncii își poate dovedi din plin eficiența.

MIHAI STANESCU ■

Note

tr-una din zile”, cînd mi-am dat seama de ce vecina mea uitase să mai zîmbească. Cine a cîștigat acest proces? Nu se știe încă. Sperăm că rațiunea, căci „somnul rațiunii zămislește monstrii”.

ELENA ȘTEFĂNESCU ■

Sanctiune sau recompensă?

În numărul 20 al revistei noastre am publicat o notă („Cine-a pus circuma-n drum?”) legată de neajunsurile existente la restaurantul Novaci din Capitală. Semnalăm dezordinea, lipsa de gust și mai ales serviciile sub orice critică. La puțin timp, unitatea a fost închisă pentru renovare iar fostul responsabil al restaurantului Novaci (pe care n-am reușit să-l găsim în nici una din vizitele noastre), în loc să fie sancționat și pus să facă ordine în activitatea sa, și a colecțivului său, a fost promovat la un alt restaurant (Pescăresc 519) din același sector, iar responsabilul restaurantului Pescăresc 519 adus în locul său la Novaci. A fost schimbat șeful de colectiv? Iluzie de hocus-pocus! Drept recompensă pentru dezordine, mizerie și neîndeplinire de sarcini, Ion Trască și întregul colectiv de la restaurantul Novaci a fost mutat într-o altă unitate, pusă pe picioare și îngrijită de Ion Pingă, în timp ce, colectivul restaurantului Pescăresc a fost dus

să scoată din incurcătură o unitate submediocră. Adică, să facă ordine și curățenie și să o ducă la eficiență. Ce a lăsat în urma sa responsabilul unității, cel sancționat cu promovarea? Încăperi deteriorate, frigider și congelatoare distruse, o stare igienică mai aproape de mizerie decît de un restaurant și alte lucruri de-a dreptul jenante. Am aflat că Novaci nu este prima și ultima sa performanță, a lui Ion Trască, ci că omul aflat în grațiile I.A.P.L.-Cotroceni a mai pus într-o asemenea stare citeva unități după aceleași metode ale dezinteresului. Cîc plătește cele distruse la Novaci și, mai ales, cum a fost prezentată această schimbare? Drept o sancțiune drastică sau o promovare pentru merite deosebite. După ce-a lăsat în urmă, orice sancțiune ar părea prea blindă, după locul unde a fost trimis, recompensă mai frumoasă nici nu putea fi. Dar pentru ce? Și cine lămurește lucrurile?

CORNEL NISTORESCU ■

Mai multe întrebări aceeași problemă

Am văzut, repetîndu-se, din ce în ce mai des, cum s-a răspîndit o practică surprinzătoare în comerț. Spațiile special afectate, igienice, adesea renovate după un scurt timp de funcționare, controlate cu regularitate de organele sanitare,

pentru a se respecta normele legislației au rămas, în unele cazuri, bune doar pentru depozitarea cutiilor goale, a ambalajelor, pentru întocmirea foilor de contabilitate. Firma indică „lapte-piine” și laptele se vinde pe trotuar. De ce oare acest aliment de bază mai ales pentru dezvoltarea copiilor mai este supus unui proces riguros de igienă în fabrică — pentru ca, apoi, sticlele să zacă sub soare, în praful străzii? ! De regulă, șoferii lasă lăzile la cîțiva pași buni de intrarea magazinului, îngreunînd transportul înăuntru și probabil de aici — drumul invers — vinzătoarele, în stradă, ne întînd printre mașini, soare, praf, hărmăleie, laptele dorit. Toate blocurile din jurul vinzării sint deranjate o dată la trei-patru dimineața, cînd se descarcă cit se poate de gălăgios stivele cu sticle, apoi, sint din nou deranjate de discuțiile care se duc, ca la piață, cu decibelii mult crescuți în mijlocul străzii, unde sint și alte zgomote ale orașului care bruiază cuvintele cumpărătorilor. Comerțul stradal are o explicație și un sens, dar nu oricum și pentru orice. Alimentele trebuie protejate cu cea mai mare grijă de factorii nocivi din atmosferă, știut fiind că în acest fel ne protejăm sănătatea. Și apoi, dacă tot sint magazine speciale, la parterul multor blocuri, de ce să fie transformate în mici depozite, în spații inutile? ! Comoditate sau lipsă de înțelegere a unui comerț civilizat?

CARMEN DUMITRESCU ■

„Pufuleți” și „Fulgi de ovăz”

Mi s-a adresat ușor jenată de situație. Nu, nu e vorba de cele citeva zeci de lei cheltuiți fără rost, sau, mai exact, nu numai despre asta este vorba, căci citeva zeci de lei, orice s-ar spune, contează la o casă cu trei copii, mai ales atunci cînd descoperi că ceea ce ai cumpărat cu ei sint produse a căror destinație rămîne pur teoretică.

Are în mină citeva pungi. Unele, din hîrtie albă, purtînd, vizibilă din primul moment, inscripția NOU alături de numele produsului — fulgi de ovăz. Pe laturile pungii, două rețete de preparare a acestora: „fulgi de ovăz cu lapte” și „budincă din fulgi de ovăz”. Salutară grija producătorului — întreprinderea de morărit și panificație Prahova — Ploiești — pentru îndrumarea cumpărătorului aflat, prima oară, în fața unui produs despre care, se știe, e hrănitor și necesar într-o alimentație corectă. Numai că, din păcate, grija se oprește aici. Adică la indicații, desi nici acestea nu sint complete. Ar fi trebuit să se adauge, cel puțin pentru lotul purtînd ștampilă „24 februarie 1988” și instrucțiuni de alegere a fulgilor propriu-zisi de pleava aflată din belșug printre ei, Luiza Stancu, cititoarea noastră, care a achiziționat sase asemenea pungi, le oferă lucrătorului C.T.C. care a controlat lotul respectiv. După ce va alege conținutul unei

singure pungi, poate, spune Luiza Stancu (cu siguranță, îndrăznim să afirmăm noi) ori își va schimba meseria, ori si-o va face corect.

În celelalte pungi transparente, fără nici o etichetă care să ofere vreo informație asupra produsului, pufuleți, nu tocmai îmbieliori, ne rezervau altă surpriză. Cîntărim, la unitatea Alimentara C 16 din sectorul 6 de unde au fost cumpărate, 2 pungi, (aviz de expediție a mărfii de către I.C.R.A. — Militari 28233, din 17.VI.1988). Pufuleții necomestibili — de un galben închis, ușor cenușiu, mici și foarte duri — cîntăreau 150 grame, din cele 190, cit aveau împreună cele două pungi. Deci, din 190 grame produs alimentar, 150 sint necomestibile. Și, din nou, întrebarea firească: Cum au plecat din întreprinderea de morărit și panificație Titan București, cum au fost controlați la preluarea lor de către I.C.R.A. Militari, care i-a livrat unităților „Alimentara”, acești „pufuleți”?

Desigur, cititoarea noastră are dreptate. E vorba despre ceva mult mai important decît o sumă de citeva zeci de lei, căci această sumă este luată din buzunarul cumpărătorului. Iar în spatele ei se ascund o evidență abdicare de la normele statuate prin lege, incorectitudine în îndeplinirea obligațiilor profesionale și lipsa de respect pentru populație, fapte ce nu pot fi în niciun fel tolerate. Cu atît mai puțin unităților specializate în produse alimentare.

R. PAICU ■

● La Belgrad s-au desfășurat lucrările Conferinței Uniunii Comunistilor din Iugoslavia. În centrul dezbaterilor s-au aflat, potrivit agenției Taniug, probleme de cea mai mare importanță privind situația economică și politică a țării. Raportul intitulat „Întărirea rolului politico-ideologic conducător, a unității și responsabilității Uniunii Comunistilor în lupta pentru depășirea crizei social-economice” a fost prezentat conferinței de Boško Krunici, președintele Prezidiului Comitetului Central al Uniunii Comunistilor din Iugoslavia. La conferință au participat peste 800 de delegați. La încheierea lucrărilor, conferința a adoptat o rezoluție.

● La Moscova a avut loc cea de-a patra întâlnire (primele trei s-au desfășurat la Geneva, Reykjavik și Washington) dintre Mihail Gorbaciov, secretar general al Comitetului Central al Parti-

dului Comunist al Uniunii Sovietice, și Ronald Reagan, președintele Statelor Unite ale Americii. În cele patru runde de convorbiri prilejuite de întâlnirea de la Moscova, cei doi conducători au abordat probleme privind relațiile bilaterale, precum și probleme ale vieții internaționale, cum sunt reducerea înarmărilor nucleare și limitarea armamentelor, înlăturarea pericolului nuclear, soluționarea pe cale pașnică a conflictelor regionale. Mihail Gorbaciov a arătat că principala preocupare trebuie să fie elaborarea tratatului cu privire la reducerea cu 50 la sută a armelor strategice ofensive, în condițiile respectării acordului de apărare antirachetă din 1972. La rândul său, subliniind că a fost făcut primul pas în direcția reducerii arsenalelor nucleare ale celor două state, președintele Reagan a evidențiat intenția S.U.A. de a acționa împreună cu U.R.S.S. pentru a se ajunge

la un nou acord în perioada pe care o mai are de îndeplinit ca președinte, precum și speranța că aceste căutări vor fi încununate de succes. În timpul întâlnirii la vîrf de la Moscova s-a procedat la schimbul instrumentelor de ratificare a Tratatului sovieto-american cu privire la rachetele nucleare intermediare din Europa, semnat la Washington la sfîrșitul anului trecut. După cum se știe, Sovietul Suprem al U.R.S.S. și Senatul S.U.A. ratificaseră tratatul la sfîrșitul săptămîinii trecute. Concomitent, la Moscova au avut loc întreveneri între miniștrii de externe ai celor două țări, Eduard Sevardnadze și George Shultz, și miniștrii apărării, Dmitri Iazov și Frank Carlucci. Au fost semnate mai multe acorduri privind colaborarea sovieto-americană în diferite domenii de activitate.

● În Italia s-au înregistrat reacții ne-

gative la acceptarea de către ministrul apărării a propunerii NATO privind transferarea pe teritoriul Italiei a celor 72 de avioane de luptă americane de tipul „F-16” staționate în prezent la baza militară din Torrejon (Spania). Hotărîrea definitivă în acest sens urmează s-o adopte Parlamentul italian. Președintele Comisiei pentru problemele apărării al Camerei Deputaților a opinat că hotărîrea ministrului apărării a fost pripită și că poziția celor cinci partide ale coaliției guvernamentale nu este unanimă în această chestiune.

● Secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, a propus reluarea convorbirilor dintre comunitățile din Cipru pentru soluționarea situației din insulă. Propunerile au fost analizate la Nicosia într-o reuniune a Consiliului Național,

ION CODRU ■

Comentariul săptămîinii

Condiția dezarmării

S-a afirmat pe bună dreptate că dezarmarea nu este pur și simplu o idee nobilă, o dorință, ci un fenomen obiectiv, legic, un proces inevitabil, o cerință imperioasă a lumii contemporane, condiția esențială a păcii și progresului pe planeta noastră. Inusurarea de proces obiectiv a dezarmării este dată de situația de pe glob în domeniul militar. Ca urmare a evoluțiilor din perioada postbelică — timp în care au avut loc circa 150 de războaie „locale”, unde și-au pierdut viața 20 de milioane de oameni —, în lume există 50 000 de focoaie nucleare (dintre care 97—98 la sută sînt deținute de URSS și SUA) ce însumează o forță egală cu puterea de distrugere a unui milion de bombe tip Hiroshima. Stocurile nucleare ale celor două superputeri se măresc cu trei bombe pe zi, ceea ce înseamnă un spor de peste 1 000 de focoaie anuale. Or, după aprecierea savanților, dacă s-ar folosi chiar și numai 700 de focoaie nucleare adică 1,2—1,4 la sută din totalul existent, tot s-ar instala „iarna nucleară”, care ar provoca distrugerea civilizației actuale. Odată cu acumulările cantitative, armele nucleare și mijloacele de transport la îndemînă au cunoscut și o spectaculoasă evoluție calitativă. Această dezvoltare, cantitativă și calitativă, au cunoscut-o, după cum am arătat într-un comentariu recent, și armamentele convenționale, inclusiv efectivele militare. Toate acestea reprezintă o gravă amenințare pentru pacea omeniului, pentru securitatea popoarelor, pentru însăși existența vieții pe pămînt. În același timp, cursa înarmărilor, prin uriasă resurse financiare, materiale, tehnologice și umane pe care le solicită, se manifestă ca frînă puternică a dezvoltării economice și sociale pe mapamond.

Așadar, în lume s-a creat o situație periculoasă și păgubitoare, ce reclamă în chip necesar eforturi pentru dezarmare. „Pornind de la aprecierea — spunea președintele Nicolae Ceaușescu — că în viața mondială se mențin încă probleme grave și complexe, este necesar să acționăm cu toată hotărîrea în direcția unirii tuturor forțelor pentru soluționarea lor, pentru dezarmare, și în primul rînd pentru dezarmare nucleară, pentru înlăturarea armelor nucleare, pentru dezarmare convențională, pentru reducerea cheltuielilor militare”. Sînt obiective care se regăsesc și pe agenda celei de-a treia sesiuni speciale a Adunării Generale a ONU consacrate dezarmării, ale cărei lucrări au luat startul săptămîina aceasta.

Reamintim că prima sesiune specială ONU pentru dezarmare, care a avut loc în 1978, a adoptat un document final în care sînt enunțate principiile, obiectivele, prioritățile și procedeele pentru punerea în aplicare a măsurilor de oprire a cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare. A doua sesiune specială s-a ținut în 1982. Ambele au avut meritul de a fi stimulat acțiunile ONU pentru mobilizarea opiniei publice în vederea opririi cursei înarmărilor și înlăturării dezarmării, deosebi prin lansarea campaniei mondiale pentru dezarmare și prin proclamarea anului 1986 ca „An internațional al păcii”. A treia sesiune, cea de acum, este chemată să promoveze activ inițiativele vizînd oprirea cursei înarmărilor — în primul rînd a celor nucleare — și trecerea la dezarmare, preîntîmpinarea militarizării Cosmosului, încetarea experiențelor cu arma nucleară, lichidarea armelor chimice și reducerea substanțială a armamentelor convenționale, a efectivelor și cheltuielilor militare, înlăturarea primejdiei de război și asigurarea dreptului suprem al popoarelor la existență liberă și independentă, la viață, la pace.

Sînt cunoscute eforturile și demersurile românești în favoarea dezarmării, contribuția țării noastre la convocarea și ținerea sesiunilor speciale consacrate dezarmării. Recent, aprobînd mandatul delegației române la actuala sesiune, Comitetul Politic Executiv al CC al PCR a stabilit ca delegația noastră să promoveze activ concepția, inițiativele și demersurile președintelui României cu privire la dezarmare. Sînt, în momentul de față, toate motivele ca omenirea să speră că a treia sesiune specială ONU dedicată dezarmării, care a demarat la New York, să se încheie cu rezultate pozitive, cu hotărîri care să însemne importanți pași înainte pe calea izbăvirii omenirii de arme și războaie.

ION D. GOIA ■

Obscurantismul agresiv

Într-un sat din provincia Verona, micul cimitir a fost devastat de cei care au celebrat o „slujbă neagră” violînd mormintele și batjocorînd morții. În ultimii trei ani au fost profanate în aceeași zonă multe cimitire, urmele unor sumbre ritualuri de ev mediu fiind indicii certe pentru autorități că dezgustătoarele practici încearcă să-i facă o bucurie principelui tenebreelor. Mai mult,

carabinierii din Treviso au descoperit în buzunarul unui tânăr asasinat un bilețel scris cu sînge, un contract halucinant cu dracul — al cărui simbol ezoteric îl avea tatuat pe braț — căruia-i oferea viața sa în schimbul a șase luni de bogăție și distracții. Am putea da și alte exemple cu întîmplări macabre petrecute în multe orașe italiene dar scenele sînt prea pline de violență și nebunie pentru a mai continua.

Primul care a intuit diseminarea rapidă a „cultului Satanului” în Italia a fost profesorul napolitan Alfonso di Nola. Analizînd fenomenul, sectele și grupurile care-l propagă, el a ajuns la concluzia că inspirația și sacerdotul negru al acestora a fost Alistair Crowley, un mag englez mort nebun în

1947, care, printre teoriile sale paranoice, o avea și pe aceasta: „Cicatricele sifilitice sînt sacre și demne de onoare”. Pe baza „doctrinelor” sale oferită fidelilor în „Cartea legilor” s-au înființat în Elveția, Franța, Germania Federală, Statele Unite, Italia secte de cult demoniac al căror motto este „Fă tot ce vrei”.

Afișele delirante pe care sectanții le împrăstie în orașe sperînd că vor atrage noi adepți invită la eliberarea instinctelor și a dorințelor. La finele lunii noiembrie 1987 ziarul „Gazzettino” din Veneția a primit un afiș tipărit de „Cercul satanic Charles Manson”, care conținea mesajul unor psihopați. „Veniți, rupeți aceste cărnuri, devorați această lume, noi vă vom deschide porțile și vom fi instrumentele voastre”. O invitație politicoasă (persoana a doua plural, de!) adresată lui Belial și cohortelor sale smolite sau o încercare de a justifica — spune „L'Espresso” — fantasma extremismului de dreapta care bîntuie tot mai tare, de a legitima delictul sub forma unor practici de natură spirituală? Ca să aveți o idee clară, printre aceste secte se numără „Church of the Final Judgement” din care făcea parte și Manson, asasinul actriței Sharon Tate, sau „Argentinum astrum”, cu sediul în Elveția și care închină Satanului orgii în cimitire. Toate aceste grupuri profesază cultul haosului unificînd într-un cocktail trîznitor tradiții ale sectelor antice satanice ca Yezidi (adoratorii pînului), ale satanismului african vudu, ale celui nazist, după care rezultă că Hitler a fost victima unui Mefisto sanguinar care i-a oferit puterea în schimbul poporului evreu, etc., etc. Cu astfel de explicații „științifice” ajungem să justificăm toate crimele, toate ororile pe care le-a suportat Pămîntul.

Mai mult decît diavolul mă sperie acest adevărat cutremur al rațiunii, spunea Eugenio Corsini, profesor de literatură greacă la Torino. De aceea cred că nu e timp pentru tăcere, pentru omisiune, e necesar ca omenii de cultură, cei de bună credință să găsească împreună răspunsuri pentru acest fenomen îngrijorător. Ce se ascunde sub această magmă obscură? Răspunde profesorul Alfonso di Nola: „Datele pe care le avem relevă existența unei enclave reacționare unde agresivitatea caută justificări ideologice într-un ezoterism de tip nazist. Toate acestea indică grave dereglări mintale și psihologice”. Un diagnostic exact al unei epidemii care se cere de urgență eradicată.

IOAN ROȘCA ■

Țară nestrimtorată (I)

Reconstituind timpurile vechi ale pămînturilor românești, Nicolae Densusianu se folosește de prezentarea pe care poetul Ovidiu o face „Țării lui Atlas” („Nordul Dunării și al Mării Negre”): „Mii de turme și cirezi rătăcesc pe cîmpiile sale. Țara sa nu e strîmtoată din nici o parte de hotarele vecinilor. Pe arborii săi frunzele cresc strălucind în aur, ramurile arborilor sînt de aur și tot de aur sînt și poamele, ce le acoperă” (Dacia preistorică, ed.

V. și M. Neagoe, Ed. Meridian, București, 1986, p. 213).

Omenirea a crescut mereu în număr. A parcurs o lungă cale de atunci. Astăzi, urmașii legendarilor hiperborei din Țara lui Atlas de odinioară, ca, de altfel, toate popoarele, au ajuns să aibă granițe stricte cu vecinii. Ba mai mult. Prin creșterea rapidității mijloacelor de transport și de comunicare și, în general, a legăturilor internaționale, s-a ajuns ca unii vorbesc de lume ca de un „sat mai mare” (Mc. Luhan), ori ca de un „oras universal” (M. Olos). Deci sîntem cu toții vecini. Iar statele sînt vecine între ele nu numai cînd au frontieră comună, ci și cînd au interese comune. Ori au probleme comune. Veche de cînd lumea — puține țări ar fi fost în situația fericită a Atlas-ului — vecinătatea are azi o pondere extrem de mare în relațiile mondiale. De aceea, vecinătatea trebuie să fie bună vecinătate. Să nu se strimtoarească țara pe țară, ci să colaboreze toate statele, pentru progresul general, în armonie.

Acest crez reprezintă o dimensiune fundamentală a politicii externe românești. Și este semnificativ că un practician diplomatic și cercetător al relațiilor internaționale din România — dr. Iftene Pop — este autorul primei monografii consacrate **Vecinătății și Bunei Vecinătăți în Dreptul Internațional** Primei monografii — în lume: ediția I, Paris, Editions A. Pedone, 1980; Ediția a II-a, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986.

Tratatul lui Iftene Pop a fost inițial o teză de doctorat, pregătită și susținută la Geneva, la Institutul de Înalte Studii Internaționale (1969—1972). Este un semn bun al vremurilor noastre atunci cînd un fecior de țaran din nordicul Maramureș al românilor ajunge la înalte studii internaționale în celebre universități străine. Este apoi un semn de mare optimism pentru forjarea încrederii în capacitatea creatoare, deschizătoare de drumuri a poporului român atunci cînd constatăm că **Voisinage et bon voisinage en droit international** reprezintă **prima monografie** din lume consacrată fenomenului juridic al bunei vecinătăți. Și mai departe, cînd aflăm că specialiști — români și străini — de înaltă rigoare studiază tratatul și ajung la concluzia că lucrarea a îmbogățit dreptul internațional, sporînd numărul de norme care dau conținut acestui drept internațional.

Despre această carte s-a spus: „acoperă o importantă lacună în literatura de specialitate”; „este o adevărată lucrare de pionierat, asupra unei teme foarte actuale”; are o „înaltă ținută științifică”; se subliniază „Contribuțiile originale” ale autorului (Al. Bolintineanu); „lucrarea constituie un aport remarcabil în literatura de specialitate” (E. Glaser); „rolul unei cercetări serioase, efectuată într-o lungă perioadă de timp”; „autorul investighează un vast material românesc și străin... fiind primul în lume care definește într-o lucrare științifică de sinteză conceptul de bună vecinătate”; (P. Suiian); „analiză extrem de concretă a conceptelor de vecinătate și bună vecinătate”; „o carte de pionierat pe plan mondial” (D. Iftim); „ridică pe un teren aproape virgin, un edificiu trainic”; „îmbogățește știința juridică națională”; este „pe plan mondial, o lucrare de referință” (G. Corbu); „prezintă o teorie încheiată asupra principiului bunei vecinătăți” (P. Schuster); realizează „generalizarea dreptului de vecinătate”; „o remarcabilă capacitate de a pătrunde în adîncimea fenomenelor

politico-juridice ale lumii contemporane”. „un cistig al gândirii juridice românești” „contribuție... la dezvoltarea progresivă a dreptului internațional” (Grigore Geamănu).

Vom vedea și păreriile specialistilor străini.

LIVIU PETRINA ■

Carambol

În filmele de „serie neagră”, realizate la Hollywood, nu lipsește sala de biliard cu toată rezucita: masa, fumul, bărbaiții fioroși cu Colturi la briu... De fapt în engleza americană termenul de „billiards” definește pe hoști sau gangsteri. Cîți sînt oare cei care știu originile biliardului?

Era în anul 1530 la Londra cînd Bill Knew, de profesie cămătar, a început să se joace pe teșghea cu niște bile — simbolul breslei din care făcea parte. Descoperirea tacului tot lui i se datorează, fiind și o asemănare fonetică între tac (queue) și numele cămătarului (Knew).

În peste patru secole de existență, biliardul a ajuns să fie un sport pentru care se organizează campionate; naționale, europene și mondiale. Pentru a vă convinge de interesul pe care-l stîrnește, ar fi suficient să menționăm că în anul 1985, în Marea Britanie, s-au transmis, la tv. 320 de ore de „snooker” (un sport foarte asemănător biliardului) față de 150 de ore afectate fotbalului. O adevărată Mecca a biliardului pare a fi Belgia care are în persoana lui Raymond Ceulemans un supercampion asemuit de compatrioți cu legendarul ciclist Eddy Merckx. Ceulemans, de profesie, șlefuitor de diamante, a scris o carte intitulată „Mister 100” în care încearcă (și în mare parte reușește) să ne convingă de complexitatea acestui sport. Belgianul, în vîrstă de 50 de ani, face o paralelă între jocul pe dreptunghiul de postav și cel de pe eschier, căci: „În biliard, ca și la șah un jucător de talia lui Kasparov trebuie să aibă în cap în jur de 100 000 de poziții și în plus, mină sigură și ochi ageri pentru a-și materializa intențiile. Precizia este de sutimi de milimetru, decise în fracțiuni de secundă. Pentru a obține așa ceva este nevoie de un antrenament zilnic de 4—6 ore al domnului instrumentist. Un bun jucător de biliard îți poate spune dacă va ploua sau nu după modul în care se rostogolește bila!”.

În concluzie, dacă vrei să știi cum va fi vremea, apucați-vă serios de biliard!

DAN DĂNUȚ DORU ■

Lumea se amuză

(După NBI—R.D.G.)

Prima zi de iunie, care coincide cu începutul verii, este sărbătorită în întreaga lume ca zi a copiilor Terrei. În această zi, dincolo de granițele geografice, depășind orice deosebiri de ordin social, de culoare a pielii, de limbă și tradiții, privirile locuitorilor planetei se îndreaptă cu dragoste părintească asupra celor mai gingașe, mai tinere vârstare ale omenirii. Din păcate, însă, mai există nori deși, prevestitori de furtună, care întunecă cerul senin, prielnic dezvoltării lor plină, care le amenință viitorul, punând sub semnul întrebării însăși existența umanității. Pericolul de război, îndeosebi de război nuclear, subdezvoltarea cu corolarele ei, foametea, subnutriția, maladiile etc., nu au fost încă eliminate din lume, afectând puternic soarta copiilor din numeroase țări de pe glob. În timp ce cheltuielile pentru înarmări sporesc neîncetat, nivelul lor atingând exorbitanța cifră de 1.000 miliarde dolari, fiecare al patrulea copil din țările în curs de dezvoltare din Africa, Asia și America Latină suferă de malnutriție cronică și fiecare al doilea nu poate urma cursurile unei școli.

Începând din 1945, peste 15 milioane de copii între 7 și 14 ani au pierit în cursul unor conflicte militare care au avut loc pe glob, a declarat Kingsley Dube, director al Centrului O.N.U. pentru informare pentru Africa Orientală. El a arătat că în prezent situația continuă să fie gravă din acest punct de vedere în zona focarelor de conflict, cum ar fi Africa de Sud, Orientul Mijlociu și America Centrală. Deosebit de îngrijorătoare este situația nesigură din Africa de Sud, unde, ca urmare a politicii represive a regimului de la Pretoria, mulți copii își pierd viața și un număr mare de copii negri se află în închisori. Studii ale O.N.U. relevă că circa 30 milioane de copii din diferite țări de pe glob nu se pot bucura de căldura unui cămin, fiind nevoiți să trăiască pe străzi. Însă, copilăria tristă nu constituie doar destinul unei ample părți a celei mai tinere generații din lumea a treia. Și în țările cele mai dezvoltate occidentale, presa consemnează numeroase cazuri dramatice privind situația unor copii nevoiți să trăiască în condiții de sărăcie, fără locuințe, fără posibilități de acces la cultură. Redăm în continuare câteva aspecte din viața copiilor defavorizați ai „societății tuturor posibilităților”:

● În R.F. Germania, aproximativ 300.000 de elevi trebuie să muncească pentru a contribui la supraviețuirea familiilor lor. Într-un studiu elaborat de Partidul Social-Democrat din R.F.G. pe tema „Noua sărăcie

din R.F.G.” se relevă că aceștia sînt în general copii ai unor șomeri pe termen lung. Se apreciază că în prezent, aproximativ o jumătate de milion de vest-germani nu au un loc de muncă de cel puțin doi ani. Doar 40 la sută din șomerii cu un copil primesc ajutor de șomaj și numai 28 la sută din cei cu trei copii.

● Într-un document al Biroului de recensămînt din S.U.A. rezultă că în ultimii zece ani a sporit tot mai mult numărul copiilor care trăiesc în sărăcie în această țară. Astfel, în perioada 1970-1983, procentul săracilor în rândul copiilor în vîrstă de pînă la 16 ani a spo-

ternaționale a Muncii evidențiau că peste 50 milioane de copii din țările vest-europene sînt obligați să muncească, din cauza situației financiare disperate a familiilor lor. Această cifră semnifică un procent de aproximativ 11 la sută din copiii între 10 și 14 ani. În S.U.A., peste 800.000 de copii sînt folosiți la munci de către fermieri, iar în Italia circa 114.000 de copii sînt obligați să presteze munci fizice dificile.

Zairul italian „L'Unita”:

„Copii fără drepturi”

„Condițiile de trai ale minorilor reprezintă indicile dezvoltării autentice a unei societăți, adică al calității vieții populației în ansamblul ei. Un număr imens de copii trăiesc într-o lume a violenței. Victime ale foametei și sărăciei, trebuie foarte des să renunțe la respectarea drepturilor lor, începînd deseori cu cel mai elementar dintre ele — supraviețuirea. Pentru ei, deseori, nu există nici familie, nici casă: se numesc copiii străzii... Zece milioane de asemenea copii trăiesc în țările industrializate occidentale. «Adevărul este că societatea (occidentală) se teme de copii — afirmă președintele Comitetului italian al UNICEF — Sînt aduși pe lume, dar nu se știe care trebuie să fie rolul lor în societate. Nu ne punem niciodată întrebarea ce vor deveni ei: cetățeni sau oameni marginalizați. Și dacă mulți copii din lume luptă încă pentru supraviețuire, în țările industrializate viața lor nu este mai puțin dură. Ei trăiesc în singurătate, numărul sinuciderilor în rândul copiilor este în creștere, iar proliferarea drogurilor în rândul minorilor este o realitate. Trăim într-o lume unde drepturile copiilor nu sînt respectate. Sarcina UNICEF este tocmai aceea de a face astfel încît guvernele să intervină pentru ca acești copii să facă parte cu drepturi depline din societate»”.

Într-adevăr, drepturile omului încep, de fapt, cu dreptul copilului la copilărie. De aceea, înălțarea acestor nori negri care umbresc cerul senin al vîrstei celei mai fragede, asigurarea unor condiții de viață la nivelul epocii revoluției tehnico-stiințifice pe care o trăim, eliminarea pericolului de război, a anacronicilor fenomene ale subdezvoltării, foametei, analfabetismului, sărăciei și lipsei de adăpost sînt imperative stringente ale lumii de azi, cerințe ale adevăratului umanism, ale asigurării viitorului omenirii.

Grupaj realizat de ION VIRGIL

„Zile de umor și rebus”

În zilele de 28-29 mai, a avut loc la Medias ediția a III-a a Festivalului „Zile de umor și rebus”, dotat cu trofeul „Civitas Mediensis”, precum și etapa a II-a a Campionatului republican de rebus, organizat de Comisia de șah electronic și jocuri logice a Federației Române de Șah, în colaborare cu Cenacul „Metamorfoza”.

Pentru trofeul „Civitas Mediensis” concurenții au participat, la alegere, la următoarele probe: concurs de compunere a unui careu, epigramă, enigmistică, caricatură, definiții cu tentă umoristică și proză umoristică. La fiecare probă au fost acordate premii și mențiuni. Concurenții Gavrili Glodanu din Cluj-Napoca, ocupant al locului I la trei probe în cadrul celor 3 ediții ale Festivalului, i s-a decernat trofeul „Civitas Mediensis”.

În cadrul etapei a II-a a Campionatului republican de rebus, s-au derulat trei concursuri, unul de compunere careuri și două de dezlegare (enigmistică și careuri). Iată câștigătorii: Bogdan Vlad — București (compunere careuri și dezlegare enigmistică), Gheorghe Crișan — Timișoara, (dezlegare careuri). Titlul de campion și laureat al Festivalului, a revenit (prin adițiune de puncte) lui B. Vlad, iar cel de campion de dezlegări lui Eugen Mănica — Tîrgoviște.

Tot cu acest prilej au fost emise un plic filatelic ocazional și o insignă.

Viitoarea etapă: 3-4 septembrie la Craiova.

ADRIAN MITU

Universul muzicii

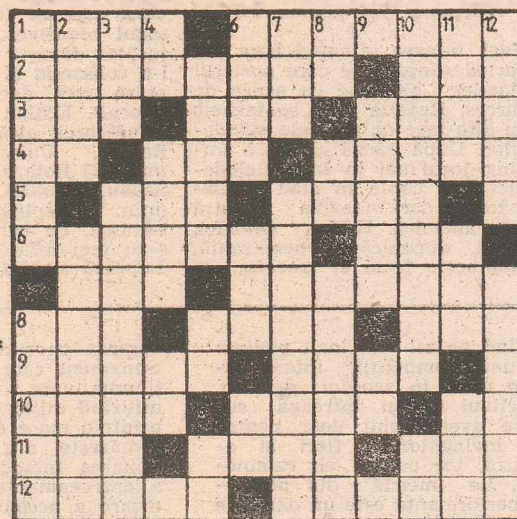

Bună seara, iubito!

Ce însemnătate pot avea aceste cuvinte? Depinde în primul rînd de cel care le rostiește. Și atunci cînd EL se numește Ion Caramitru, automat cuvintele capătă un înțeles aparte, mai ales că sînt rostite cu o voce gravă. Cine este, însă, EA? Răspunsul vine imediat, pe note muzicale și recunoaștem vocea minunată a Loredanei Groza. Dialogul celor doi „îndrăgostiți” durează doar două-trei minute, timp în care sîntem martori la o întîlnire de zile (serii) mari, din care s-a născut acest cîntec intitulat „Bună seara, iubito!” Și ca să dăm totul în vileag, înlînirea celor doi a fost „pregătită” pe note de Adrian Enescu și pe versuri de Lucian Avramescu. Iar noi, martorii din „umbra” aparatelor radio sau a sălilor de concert sîntem puși în fața unui fapt împlinit: o nouă stea strălucitoare cu putere pe firmamentul muzicii ușoare românești — LOREDANA GROZA (foto). S-a născut la 10 iunie, 1970 în orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Debutul l-a făcut pe o scenă

de teatru, și toată lumea, începînd cu familia și terminînd cu criticii i-au prevăzut un strălucit viitor ca artistă. Era pe atunci în clasa a II-a și cîștiga locul I la un concurs local, cu piesa „Problema problemei”. Adevărata problemă s-a ivit însă șase ani mai tîrziu, cînd a apărut pentru prima oară pe scena casei de cultură din orașul natal, în calitate de solistă vocală de muzică ușoară. Problema era în primul rînd pentru părinți, fiindcă Loredana era abia în clasa a VIII-a și uimea pur și simplu publicul devenind peste noapte vedetă. Nu se mai putea însă face nimic. În același an, Loredana Groza intra în posesia trofeului „Retorta de cristal”, la concursul interjudețean, iar un an mai tîrziu, în 1985, ocupa locul I la „Toamna culturală băcăuană” și cîștiga premiul I la „Cîntarea României”. Trofeul pentru interpretare la „MAMAIA '86” a însemnat consacarea definitivă, în anul următor fiind invitată să susțină recital atît la Mamaia, cit și la concursul „Melodii '87”. Și ca să completăm lista, să amintim de „Premiul tineretii” la concursul „Șlagăre în devenire” cîntecele „Bună seara, iubito!” și „Îți citesc în ochi”, de premiul III la concursul de muzică de dans de la Costinesti cu piesa „Nu pot să cred”, de absolvirea cu succes a ultimei etape (octombrie '87) a concursului „Steaua fără nume”, de marele succes obținut în turneul din Polonia în luna martie a acestui an. Ce se mai poate spune despre Loredana?

MIRCEA ZANE

Ecvestră

ORIZONTAL: 1) Eroina romanului omonim al lui Zola, care urmînd într-o duminică cursele hipice în Bois de Boulogne, constată că a ieșit cîștigător tocmai calul ce purta numele ei — Caiul lui Ben Ardan dintr-o cunoscută poezie a lui George Cosbuc (2 cuv.). 2) Mare poet român, semnatul poeziei „Calul troian” — Măsură de timp. 3) Raționament (abr. uz.) — Stîl de albine — Localitate în Mali. 4) Număr prim — Îi aparține schița-reportaj: „Calul și crampănu” (Sinziana) — Inventatorul unui celebru cal de lemn (mit.). 5) Vehicul tras uneori de cai — „Calul de foc” din romanele lui Karl May. 6) Iluzie — Jocul celor 4 cai. 7) Armăsarul cu nume turcesc care l-a condus pe Napoleon pe ultimul său drum — Varietate de cai de tracțiune. 8) Numele rusesc al fluviului Adige — Pictor român căruia îi aparține tabloul „Torcador călare” (1881-1958) — Beteală (inv.). 9) Mitologicul cal înaripat — Orificiu nazal. 10) Sigla pentru „Organizația Democrată și Unității Socialiste” — Scriitor francez (Victor) care a reluat tema poemului „Mazepa” de la Byron, scoțînd în evidență caracterul sălbatic al acestui armăsar — Natriu. 11) Localitate în Suedia — Împărat roman (64-68), care a participat la întrecerile J.O. din vremea sa, la probele de care cu atelaj de zece cai — „...ieșind din mare”, tabloul din creația pictorului Eugene Delacroix (sg.). 12) Publicație științifică anuală — Populație băștinășă din America de Sud (amerindiană), realiza-

toare a unor mijloace rudimentare de traversare a apelor, un fel de legătură împietită din trestie cu un „git de cal” vertical, numite și „caballito”. **VERTICAL:** 1) Poet chilian (Pablo), căruia îi aparține poezia „Oda calului” — Zeiță celtică a cailor, care călătorea pe un bidiviu și purta în mîini un corn al abundenței. 2) Maestru al penelului (Theodor), autorul pinzei „Soldat călare” — Mare comandant de oști (Alexandru), intrat în istorie împreună cu calul său Ducipal. 3) Cui fără vîrf — Împărat roman, proverbial prin extravaganțele sale, care și-a ridicat la rang de senator calul său preferat. Incitatus. 4) 12 luni — Cai cu pete pe cap și corp (reg.) — Campion. 5) Greșeli — Ion Staicu — Neon. 6) „Calul și soldatul” este una din creațiile acestui celebru fabulist grec — Bărbierit — Heliu. 7) Abreviație pentru „Landing craft infantry” — Suprafețe pentru întreceri sportive. 8) Zaharia Ungureanu — Ulpiu Rădan — Soldat din cavalerie care lupta atît călare cit și pedestru (od.). 9) Selecționare — Radu Olteanu. 10) O iapă de renume universal ca și stăpînul ei, „cavalerul tristei figuri”. Don Quijote — Comparatie. 11) Zou grec, stăpînul armăsarilor Phobos și Deimos — Localitate în India — Organ olfactiv. 12) Spectacol de dans — Piesă a căpăstrului care se introduce în gura calului pentru a-l putea strîni.

Dicționar: ASEL, ECI, TRA, NOL, LCI, HER.

MARIAN FIRIMIȚA

Dezlegarea careului „Covor floral”:

POTIR; AGAVA; EVERAC; UMAN; TĂMILOARE; T: UR; S; PLANTE; NEUITAT; TOT; I; T; ECOU; P; INARI; I; POM; ANA; O; JORA; ML; SALAGEAN; ABRAHAM; TSE; CALDERON; IT.

BREVIAR

Ceas pentru sportivi

Ceasul de mînă „Casio JP-100”, din imagine, ce indică ora prin afișaj cu cristale lichide, dar care, mai înainte de toate măsoară ritmul cardiac, rezistă

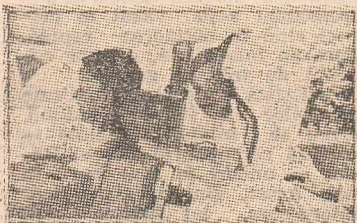

la presiuni de pînă la 5 atmosfere. Folosit în special de sportivi în timpul antrenamentului, el arată pe parcursul efortului avansul sau întîrzierea față de unul din cei nouă timpi prevăzuți, și posibil de programat anticipat. Tot el mai îndeplinește și funcția de cronometru, iar cu ajutorul unui dispozitiv încorporat poate ritma cursa, printr-un semnal sonor, cu frecvențe diferite. Ceasul mai stabilește, în procente,

diferența dintre ritmul cardiac din perioada de odihnă și cel din timpul efortului, în diferite faze ale acestuia.

Scaun pentru copil

În Franța s-a pus la pînci o nouă generație de scaune, care asigură copiii, pînă la un metru înălțime și o greutate de 15 kilograme, o securitate deplină cînd sînt deplasați cu autoturismul. Numit „Coconbul”, el evită socurile frontale, laterale și înapoi, amortizînd energia cinetică efectuîndu-se prin intermediul unui dispozitiv situat în față și a unui arc fixat în spatele spătarului. Poziția în care se află copilul permite acestuia să participe la plăcerile călătoriei, fiind în același timp plasat la distanță de o mîgă de mamă. „Coconbul” se adap-

tează la toate tipurile de vehicule și se poate instala în maximum două minute. Cînd copilul lipsește, scaunul poate fi strîns, spațiul respectiv devenind liber.

AUREL DIANU

Samovarul și locomotiva

Echipa de fotbal F.E.A. joacă în campionatul Sectorului 1 București. La fel și Voința-Zarea. Amândouă au aceeași ambiție: de a intra în barajul pentru promovarea în „Promoție”. În meciul direct, din 19 aprilie, s-au petrecut mai multe incidente regretabile, soldate, între altele, cu eliminarea de pe teren a doi jucători de la Voința și cu leziunea de pe teren, din cauza accidentărilor și a loviturilor suferite, a trei jucători de la F.E.A. Totuși, câștigă Voința cu 1-0, dar arbitrii nu pot păși în incinta terenului Străulești până ce nu înapoiază și legitimațiile celor doi jucători eliminați s.a.m.d.

În urma sesizărilor primite și a rapoartelor suplimentare înaintate de arbitri, Comisia de fotbal a Sectorului 1 decide următoarele, în ședința sa din 17 mai: anularea rezultatului din teren și rejucarea meciului pe data de 25 mai; suspendarea echipei Voința-Zarea pe cinci etape, jocurile respective fiind pierdute din oficiu cu 0-3; jucătorii eliminați de pe teren să fie suspendați pe cîte patru etape.

Echipa F.E.A. revine cu un memoriu în care își exprimă nedumerirea că, fiind, totuși, singura echipă preiudiciată în

acel joc, este și singura care nu beneficiază de ciștigarea cu 3-0 la „masa verde” a respectivei partide, mai ales că art. 114, lit. b, capit. X din „Regulamentul de organizare a activității fotbalistice în municipiul București” i-ar fi dat dreptul să spe-re într-o asemenea sancționare a Voinței-Zarea. Aceeași comisie de fotbal a Sectorului 1 se mai întrunește o dată, pe 24 mai, dar acum decide total altceva față de cum apreciasse cu numai o săptămână în urmă, și anume: rezultatul partidei cu pricina rămîne cel din teren; Voința-Zarea nu mai pierde cu 0-3 cele cinci jocuri ulterioare, ci le re-joacă pe toate; doar cei doi jucători suspendați rămîn, în continuare, suspendați.

Aceste noi hotărîri sînt „subtil” procedeu antedatate de respectiva Comisie cu 17 mai, ca și cum ar fi fost luate la prece-denta sa întrunire, pentru „a nu se băga de seamă” că, atunci, decisese cu totul altceva.

Ușor de constatat că brambu-reală a ieșit, cu atîtea meciuri ba pierdute din oficiu, ba programate pentru o nouă reju-gam, în pierdere se înțelege că iese taman „partea vătămată” în acel joc din 19 aprilie, adică echipa F.E.A.

Dar morala mai importantă este, totuși, alta: că astfel de samovare, care „puflăie” cu discreție pe la nivelele de jos ale fotbalului, se transformă cu timpul în locomotive, dacă pu-făitul lor nu e potolit mai din timp. (O. Știre)

Punct și de la capăt

(Urmare din pagina 24)

Hagi, mingea atingînd bara din partea stîngă spre care portarul olandez plonjase cu șanse de succes. Repriza întii se încheie cu alte faze de atac ale olandezilor. După pauză ai noștri împing jocul mai în față, Belodedici face cuplu în atac cu Că-mătaru, dar ofensiva noastră este anemică. Echipa Olandei, suplă, dinamică și penetrantă, stăpînește jocul și creează, la

pas, noi faze de gol. În acest context, Kieft finalizează (min. 53) unul dintre atacurile echipei olandeze. De notat, cu surprin-dere, evoluția sub așteptări a celui care ar fi trebuit să dea tonul ofensivei noastre, Hagi, jucător departe de forma care l-a consacrat și care în această seară avea, de altfel, să fie și înlocuit. Echipa noastră a avut următoarea alcătuire: Lung — Rednic, Bumbescu, Andone (min. 73 Rotariu), Belodedici — Sabău, Bölöni, Klein, Hagi (min. 77 Geolău) — Că-mătaru, Lăcătuș. Pe banca de rezerve s-au mai aflat Moraru, Varga, Lupescu și Mateuț.

Cînd pe cel mai înalt podium al unei competiții internaționale urcă, în acorduri de imn, sportivul român, întreaga su-flare avem ochii doar pentru el, învingătorul: flori și aplauze, tot pentru el, campio-nul. Le merită din plin — performanța este un dar care cere sacrificiu și opțiune și ui-tarea universului.

Chiar dacă nu urcă pe po-dium, în fascinantul spectacol mai există un personaj, aplau-dat și el: antrenorul. Ceea ce rămîne întotdeauna în umbră pentru zecile de mii de supor-teri, iubitori ai sportului și adoratori ai vedetelor — cam-pionii — este însă chipul mar-riilor anonimi. În spatele per-formantei, dirijînd-o savant, stau cîțiva oameni, cu totul necunoscuti marelui public. Lor li se cuvine — și sperăm ca rîndurile ce urmează să și convingă — în egală măsură, prețuirea noastră întreagă, a tuturor celor ce iubesc spor-tul.

Într-o clădire pierdută prin-ter terenurile de sport ale Complexului „23 August” din Capitală, o mină de oameni urmăresc, dirijează și, nu o dată, determină performanța: ingineri, profesori de educație fizică, biochimisti, fiziologi, chimiști, matematicieni, biofizicieni, analiști programatori, psihologi — pluralul desem-nînd, în cazul de față, maxi-mum doi. Cu alte cuvinte, co-lectivul Centrului de Cercetări pentru Educație Fizică și Sport, constituit în laboratoare de profil și avînd ca scop prin-cipal sprijinirea sportului de performanță.

Într-o lume pe care, în anii din urmă, știința și-a pus din ce în ce mai puternic ampren-ta, sportul — o disciplină mult mai complexă decît pare la prima vedere — înglobează cu-ceriri din aproape toate ra-murile științifice, adaptîndu-și-le după nevoi. Îmbunătățirea procesului de antrenament și raționalizarea sa în sportul contemporan este o necesitate. Mărirea în continuare a volu-mului acestuia sau a valorilor globale ale solicitărilor, este aproape imposibilă. De aceea, specialiștii s-au gîndit la ela-

borarea unor metode de an-trenament care să permită ob-ținerea unor rezultate bune, utilizînd mijloace caracterizate printr-o mare economicitate. Se urmărește, altfel spus, perfecționarea metodelor de dirijare a antrenamentelor și de orga-nizare a acestora.

Căutările au început în țara noastră în anul 1970, concre-tizîndu-se într-un volum „Mo-delarea în sport”. Cercetările au fost aprofundate, elaborîndu-se conceptul de „model” ca instrument și metodă de lucru. O serie de lucrări, prezentînd și evoluția școlii românești de sport — pe discipline, explicau unele fenomene, fundamentîndu-le științific. Specialiștii de pe mapamond recunoșteau la

Congresul Federației Internaționale de Educație Fizică și Sport, la Montreal, în 1976, prioritatea românească în ela-borarea conceptului mai sus menționat și a aplicării unor instrumente și metode cu totul noi la acea oră în sportul de înaltă performanță. De atunci, lucrurile au evoluat mult, mă-sura lor fiind înscrisă într-o serie de alte lucrări, nume de răsunset ale performanței sportive românești regăsindu-și în-treaga evoluție, clipă de clipă — o substanță din care izvo-răsc mereu noi elemente de cercetare, dar și o adevărată istorie, folositoare viitorilor performeri. Tot felul de date, cifre și grafice te duc cu gin-dul la pregătirea, mai degrabă, a cosmonauților decît a unor sportivi, fie chiar și de perfor-manță.

— Ideea de bază a activită-ții noastre ar fi următoarea — se explică directoare Claudia Simionescu — tot procesul de pregătire este considerat un sistem din care fac parte o serie de elemente. Sportivul constituie figura principală, dar

Stimată redacție,

În urma articolului publicat de revista dv. în numărul 18 din 6 mai 1988 sub titlul „Garda sus, Moga!” ați încercat să ne dați o mină de ajutor în rezol-varea favorabilă a acestui caz. Pentru intenția dv. bună, con-ducerea asociației noastre vă mulțumeste deosebit și vă asig-ură de întreaga noastră consi-derație față de publicația dv. și redactorii săi.

Articolul amintit a fost citit și comentat de întreaga suflare omenescă din întreprinderea noastră (peste 3.500 oameni ai muncii) și foarte mulți ne între-bau ce deznodămînt va avea „Cazul Moga” (copilul lor și la propriu și la figurat). Le răs-pundeam cu „să așteptăm, cre-dem că se va face dreptate”. Acum, cînd lucrurile s-au lămurit, cînd turneul final al campiona-tului R.S.R. individual de juni-ori a început fără Moga Daniel, nu ne rămîne decît să le spu-nem celor care ne întreabă că sîntem total dezamăgiți de mo-

dul cum a reactionat și rezolvat Federația Română de Box și Consiliul Național pentru Edu-cație Fizică și Sport acest caz. Nu știm ce vi s-a răspuns dv. sau dacă vi s-a dat vreun răs-puns la articolul menționat; cert este că federația a cerut

Primim

Consiliului Municipal București pentru Educație Fizică și Sport o informare asupra celor intim-plate la faza de zonă a cam-pionatului național de juniori desfășurată în Capitală, iar acest for a făcut o așa-zisă an-chetă, cerîndu-i „lupului să spu-nă adevărul”, adică dacă e ade-vărat că a mîncat oile. Și ace-sa, „lupul”, a răspuns „nu”. (CMBEFS l-a întrebat pe to-varășul lorgulescu Radu, pre-sedintele colegiului de arbitri al

municipiului București, care a funcționat și ca arbitru de ring la meciul în discuție, iar acesta a răspuns că nu ciștigase Moga). Vă rugăm să trageți dv. conclu-ziile asupra modului cum s-a făcut „ancheta” și a obiectivității informării date federației de specialitate. De asemenea, vă rugăm să concluzionați dv. ale cui interese a vrut să le apere CMBEFS-ul, deoarece sportivul în cauză este component al unei secții bucureștene, chiar al lo-tului București în campionatul R.S.R. pe echipe, și orice rezul-tat al sportivului era și o păr-țică din munca organelor mu-nicipale de sport. (...)

Noi vă mulțumim încă o dată pentru gestul și amabili-tatea dv. de a ne sprijini, iar dacă dv. considerați să interveniți eficient în mai buna organizare a acestei discipline sportive vă putem ajuta și cu alte date și propuneri.

Ec. FUNARU OCTAVIAN
Președintele Asociației Sportive
IMUC București; Prof. IAZA-
REANU VICTOR, antrenor

Fotbal pe pîine

Lucrarea lui Mihai Ionescu face parte din acea categorie de enciclopedie necesară, care, dacă o apreciezi abia cînd ai strîngentă nevoie de ele. „Fotbal de la A la Z” este o asemenea enciclopedie necesară, care, dacă n-ar fi fost scrisă, trebuia in-ventată.

Meritele publicistului Mihai Ionescu sînt mai multe: de a fi avut ideea și de a fi prelun-git fertilitatea acesteia cu pre-zențul volum doi (primul a apărut în 1984); de a fi reușit un extraordinar efort de selecție și de sinteză într-un hățis de date care, indiferent de relevanța lor (fiind vorba despre fotbal) ar fi fost demne de interes; de a-și fi reprimat tentația spre livresc și metaforă (omniprezentă în alte volume pe teme fotbalisti-ce) în favoarea informației pure, comentată cu subtilitate și rafi-nament; de a fi articulat, cu măiestria vizibilă a gazetarului, pe care timpul și alte ocupații n-au reușit să i-o estompeze, abundența de date disponibile

într-un corpus unitar și coerent sub aspectul „desfășurării ac-tiunii”; nu în ultimul rînd, de a fi știut să aleagă, cu decență și bun simț publicistic, acea va-riantă de a scrie despre fotbal care trimite la sobrietate, rigoa-re, profesionalism și documen-tare — calități nu tocmai ușor de găsit în alte scrieri despre fotbal. Adică, izbînda profesio-nală pe care Mihai Ionescu o reușește și cu acest volum, este faptul de a nu fi căzut în cap-cana — obișnuită în atîtea caz-uri — a ideii că fotbalul ar fi un subiect facil, ușor de abordat pentru că, oricum, „se citește”.

Pe de altă parte, „Fotbal de la A la Z” are pretențioasa ca-litate de a putea fi citită și „continuu”, ca un roman al fot-balului, dar și „secvențial”, ca o enciclopedie în care găsești tot ce-ți trebuie, și chiar ce nu te-astepti. Înutil s-o mai reco-mandăm: important este să gă-siți această carte. (O. Știre)

*) Editura „Sport-Turism” 1988

alături de el stau antrenorul, mijloacele de pregătire, mate-rialele cu care lucrează, con-dițiile organizatorice, relațiile sociale. Se privește totul ca un sistem dinamic, al cărui sir de interpretări intră sub inci-dența preocupărilor noastre.

— Cu această viziune — a-daugă cercetătorul Ilie Stupi-neanu — am încercat să con-struim mijloace și tehnologii de investigare, cu care să stabili-m efectele determinate de procesul de pregătire asupra sportivului. Efectele, ca în orice proces, pot fi imediate sau de durată. De aceea, cău-tăm să stabilim starea de mo-ment, indusă de totalitatea mij-loacelor folosite de sportiv pînă la data investigației,

echipate, pe lîngă partea me-canică și cu o serie de traduc-tori, aparate de măsură și mij-loace de vizualizare care per-mit sportivului sau antrenoru-lui să aibă o comparație în timp real între ceea ce face și ce ar trebui să facă.

Conceptul și realizat de cel cîțiva specialiști ai Centrului de Cercetări pentru Educație Fizică și Sport, această aparatură aduce pregătirii pentru performanță o serie de avan-taje, între care cel mai de sea-mă este, fără îndoială, acela că, primînd informații directe în legătură cu mișcarea, obiec-tivizată prin măsurare, infor-mații pe care nu le-ar putea deține în realitate, sportivul poate face rapid toate corecți-

sa pe calculator oferă prompt toate datele legate de optimul parametrilor pentru a se asig-ura un efect maxim. Mai simplu, calculatorul îi spune sportivului, ținînd cont de ca-racteristicile proprii — pentru că există o complexitate fan-tastică în biologie — cum să se antreneze. Și tot calculato-rul — de ale cărei reușite nu sînt de loc străini matematicianul Emil Popa, inginerul Vladimir Schor și biofizicianul Pierre Hilerim — stabilește care este cantitatea de energie necesară spre a atinge perfor-manța, ca și eventualele de-fecte de natură tehnică, ce l-ar împiedica pe sportiv să-și fo-losească din plin „motoarele”.

Realizările științelor ce-au întins o mină disciplinei spor-tive au dus, pe de-o parte, la creșterea înaltei performanțe, iar pe de altă, la scurtarea pe-riodei necesare spre a se ajunge aici.

După teoria modelelor în în sport, elaborată și continuu perfecționată în ani la Cen-trul de Cercetări pentru Edu-cație Fizică și Sport, se lucrează acum pentru Seul, unde, peste doar patru luni, se va desfășura o nouă ediție a Joc-urilor Olimpice, o nouă confrun-tare între cei mai buni din co-buni ai lumii. A fost elabora-„modelul nou al campionului mondial”, mereu „retușat” de specialiști, pe măsură ce în acest proces, atît de dinamic, au apărut elemente noi. Va fi, cu siguranță, perfecționat pînă în ultima zi. Pe baza modelu-lui, sînt construite planurile de antrenamente, strategii dirijate strict științifice pe luni, zile și ore.

De aici, se lasă cortina se-crului, cu strășnicie păstrat de cei ce l-au creat. Cum va arăta modelul campionului mondial? O vom vedea doar peste cîteva luni, la Seul. Și vom sta cu pumnii strînsi, gîndind nu doar la minunații noștri sportivi, nu doar la an-trenori, ci și la cei ce prin ști-ința lor veghează în spatele performanței. Tutozr li se cu-vine, pe măsura strădaniei, aceeași caldă urare. „Succes!”

LIANA MOLNAR

În spatele performanței

avînd posibilitatea să vedem și către ce se îndreaptă subiectul nostru. În funcție de elemen-tele constatate — fiziologice, motrice, psihologice — se po-ate preciza dacă evoluția lui este staționară sau nu, ba chiar și dacă este vorba de o involu-ție.

O încăpere mare, cu mirosul specific locurilor unde mușchi-lor li s-a solicitat întreaga forță, amintind prin spațiile de pe margini de clasicele săli de sport, te derutează prin mulțimea aparatului extrem de sofisticate, demne de labora-toare alicu calculatoare. moni-toare, sisteme de înregistrare, contorizare, tot ceea ce în-seamnă simulator care, departe de a fi o chestiune de modă, se dovedește în sport o nece-sitate obiectivă. Se face cano-taj, caiac-canoe și înot... pe uscat, se aleargă pînă la epui-zare deplasîndu-se doar pista, pentru bob și sanie te poți lipsi chiar și de zăpadă. Sînt reproduse pe cîțiva metri pă-trăți, cele mai diverse condiții ale realului, simulatoarele fiind

ile necesare, care să-l apropie de performanța dorită. În plus, se oferă posibilitatea investi-gării directe și pe alte planuri, din punct de vedere fiziologic — de exemplu, reglajele meta-bolice în timpul efortului.

Efectele directe ale unui asemenea modern sistem de antrenament s-au văzut în pri-mul rînd la obținerea rapidă, aproape incredibilă, a unor co-recții de mișcări greșite.

— Există niște automatisme puternice în fiecare individ. Greu se înlăturau înainte — explică cercetătorul Cornel Ră-duț — uneori în luni sau în ani. Acum, sînt necesare doar cîteva ore, iar fixarea noii structuri a mișcării — cea co-rectă — se face simplu, prin repetare.

Cel care-i spune sportivului, astăzi, dacă va ajunge sau nu la performanță, ce trebuie să facă pentru a o atinge, este calculatorul conceput — și în acest domeniu — să ia, din multe decizii, pe cea opti-mă. S-a elaborat — ca în orice simulare, de altfel — un model matematic, iar rularea

● **Dind glas model...** Federația olandeză a găzduit un meci-turneu incluzând două vedete ale șahului feminin: vicecampiona lumii, Nana Josefiani (2456) și cunoscuta mare maestră Pia Cramling (2435), alături de doi maestri internaționali J. Piket (2470) și L. Riemersma (2420). S-a jucat tur-retur și în finalul competiției departajarea învingătorului s-a făcut apelându-se la criteriul Sonneborn: 1. J. Piket 4p (+3, -2, -1), 2. N. Josefiani 4p (+3, -2, -1), 3. P. Cramling 3p (+1, -3, -2) și 4. L. Riemersma 1,5p (+1, -1, -4). Clasamentul final a confirmat ierarhia E10 și faptul că unele femei știu să joace și în concursurile „rezervate bărbatilor”!

● **Demni urmași ai lui Capablanca.** Tânărul maestru F.I.D.E. Juan Borges a cucerit nu numai titlul de campion de juniori al țării sale, ci și primul său titlu de campion de seniori. Excepționala performanță este la a treia... „ediție” în Cuba, primii autori fiind marele maestru Guillermo Garcia și maestrul internațional Walter Arencibia. ● **Al doilea Festival internațional al jocurilor minții** a avut loc la Dakar în saloanele hotelului „Meridian” cuprinzând șapte tipuri de întreceri printre care șah, dame și scrabble. Dacă la scrabble victoria a revenit multiplului campion al lumii Michel Duguet, dacă rivalitatea la dame s-a transat în favoarea campionului unional Alexei Cislav, în turneul de șah cu 24 participanți (sistem elvețian cu 6 runde) n-au fost prea multe valori...

● **Revenit parizianului** Alain Fayard cu 6 puncte! A urmat: 2. P. Sargos 5p, 3-6. J. M. Charon, R. Bahsoun, G. Gueye, O. Hamadi 4p etc. ● **Karpov se antrenează la blitz.** Încercând să-și accelereze gândirea, ex-campionul lumii nu s-a dat în lături de la o participare neașteptată luind startul în turneul de blitz (par-

tida de 5 minute fiecare) din cadrul Festivalului internațional de la Lugano. Timp de 15 runde spectatorii au urmărit cu viu interes schimburi de lovitură tactice rapide între cei 16 participanți. Karpov a jucat sec dar productiv: 13,5 puncte este „recolta” sa ce l-a detașat în învingător. A fost urmat de 2. Seirawan (S.U.A.) 12, 3. Anand (India) 10, 4. Gavrikov (U.R.S.S.) 9, 5. Hug (Elveția) 8,5, 6-7. Gulko (S.U.A.), Torre (Filipine) 8, 8. Benjamin (S.U.A.) 7,5, 9-10. Balașov

Ecouri internaționale

(U.R.S.S.), Popovici (Iugoslavia) 7, 11-13. Hort (R.F.G.) Psahis (U.R.S.S.), Züger (Elveția) 6,5, 14. Campora (Argentina) 5, 15. Reshevsky (S.U.A.) 4, 16. Boscetti (Elveția) 1p. ● **Rivalitatea continuă...** La sediul „Royal Automobile Club” a avut loc tradiționalul meci Oxford-Cambridge. Scoring a fost 45:44 în favoarea jucătorilor de la Cambridge. Doar 17 partide s-au încheiat pașnic. ● **Nu departe de adevăr.** Turneul open de la Reykjavik, câștigat de J. Arnason cu splendidul rezultat de 8,5 puncte din 9 posibile, a fost urmat de un concurs de blitz. Victoria a revenit

sovieticului M. Gurevici cu 14,5 puncte din 18 posibile. Concurând alături de bărbati, surorile Polgar, Zsuzsa și Judith, au evoluat foarte bine situându-se pe pozițiile 5-9 cu 12 puncte, Judith fiind și autoarea unor rezultate de mare senzație: meci egal (1-1) cu marele maestru Gurevici, victorie (1,5-0,5) în fața marilor maestri Dolmatov și Christiansen. Învingătorul turneului „fulger” a declarat: „Această fetiță de 11 ani este un monstru!”. Da, un „monstru” al șahului, dar cu ochi veseli și calzi... ● **Statistica** celor mai puternice cluburi, șahiste din lume a dat la iveală următoarea ierarhie: 1. Anna Ahşarumova (2385) — Boris Gulko (2595), 2. Marina Pogorevici (2325) — Georgios Markopoulos (2460), 3. Tatiana Kostina (2300) — Valeri Cehov (2455). ● **Fischer între legendă și adevăr.** În cadrul unui interviu dat la Novi Sad (Iugoslavia) ex-campionul lumii, Mihail Botvinnik (77 ani) a subliniat valoarea matematică a jocului lui R. J. Fischer. Fischer a fost mai bun jucător decât Kasparov a concluzionat „șeful” școlii sovietice de șah apreciind superior jocul americanului în finaluri și în gradul de înțelegere a pozițiilor. Botvinnik a adăugat în favoarea campionului actual al planetei avantajul tineretii sale într-o carieră atât de rapidă și de strălucitoare. ● **Competiția profesioniștilor.** Primul turneu din cadrul noii forme competiționale pentru supremația mondială, în absența campionului lumii, a revenit lui Karpov la Bruxelles. Al doilea turneu este așteptat la Belfort (Franța) pentru a doua jumătate a lunii iunie. Vor lua startul Kasparov, Karpov, Timman, Beliavski, Short, Smeetsman, Ribli, Iusupov, Ljubotievici, Andersson, Sokolov, Hübner, Hjarlanson, Elvest, Spasski și Nogueiras.

MARGARETA MUREȘAN ■

Toată lumea face sport

● **Cupele europene la fotbal,** ediția 1987-1988, au luat sfârșit odată cu desfășurarea pe „Neckarstadion din Stuttgart a finalei „Cupei campionilor europeni”, finală (cistigată, cum știți, de PSV Eindhoven), care a avut (și) darul de a ne atrage atenția asupra unei ciudate posibilități: o echipă poate intra în posesia celui mai prețios trofeu fără nici o victorie! N-a fost cazul acum, dar cistigătoarea nici n-a fost prea departe de o astfel de „realizare”, dacă ne gândim că două din cele patru tururi până la finală le-a trecut după duble egalități (1-1 și 0-0 cu Bordeaux în „sferturi” și apoi cu Real Madrid în semifinale, beneficiind de golul înscris în deplasare), iar în finală s-a „impus” doar după executarea loviturilor de la 11 m la scorul de 0-0... ● **Aceiași meci** a marcat două premiere: pentru prima dată într-o finală de „C.E.E.” a fost prezent fiul unui alt fost finalist, portughezul Rui Aguas, după ce tatăl său, Jose Aguas, cistigase cupa cu 27 de ani în urmă, în calitate de căpitan al Benfica; de asemenea, prin victoria formației olandeze, frații Koeman (unul la Malines, în „Cupa cupelor”, altul la PSV) aduc unei familii două trofee continentale în același an. ● **Rămânând la cupele europene la fotbal,** vom aduce o serie de precizări, față de ceea ce s-a mai scris despre același subiect. Noua reglementare a U.E.F.A. care permite, începând cu ediția viitoare, prezența a cel mult patru jucători străini într-o echipă va afecta, în primul rând, formațiile portugheze, de regulă cu cîte 6-7 jucători de pe alte meleaguri,

apreciază presa britanică, nesinchisindu-se deocamdată de soarta propriilor formații. Aceasta pentru că problema formațiilor britanice (alcătuite din englezi, scoțieni, galezi, nord-irlandezi, deci cetățeni ai aceluiași stat, dar membri ai unor federații diferite) va fi pusă în discuție abia la Congresul U.E.F.A. programat la 24 iunie la München. ● **Decizia prezintă un interes aparte,** intrucit ar putea repune pe tapet o mai veche cerere a Confederației africane de fotbal, prin care s-a solicitat prezența unei unice selecționate britanice în preliminariile Campionatului mondial. Argumentul principal? În timp ce un continent ca Africa (în prezent, atenție, foarte slab reprezentat în preliminariile...) are doar două locuri la „Cupa Mondială”, Insulele britanice pot, practic, califica la un turneu final patru echipe, cum s-a și întâmplat, de altfel, în 1958! ● **Cu o săptămână înaintea** turneului final al campionatului european de fotbal din R.F. Germania, astăzi a început în Belgia o competiție să-i zicem similară — Campionatul european de fotbal... cu nasturi. Precedată de o ceremonie de deschidere în toată regula, cu defilarea, pe stadionul Anderlecht din Bruxelles a delegațiilor participante, competiția va fi dominată, apreciază (cine alții...) specialiștii, de echipele britanice, în Insule această variantă a „sportului-rege” fiind foarte răspândită. Iată și o dovadă a modului serios (chiar dacă stirea va smulge un zîmbet) în care este privit fotbalul de masă (denumirea oficială) în Marea Britanie: presa londoneză a anunțat că înainte de a traversa Canalul Minecii, fiecare index (degetul „de bază” în joc) al jucătorilor britanici a fost asigurat pentru suma de 50 000 lire sterline! „Indexul unui jucător de fotbal de masă este la fel de valoros ca și piciorul drept al lui Maradona”, a declarat fără să clipească reprezentantul companiei de asigurări... ● **O știre de ultimă oră** și de senzație a publicat revista vest-germană „Express am Sonntag”; echipa Angliei va fi eliminată de la EURO 88, urmînd să fie înlocuită cu formația Iugoslaviei, a doua clasată în grupa preliminară și care se va afla în R.F. Germania în preajma turneului final, pentru un meci amical cu selecționata țării gazdă, programat la Bremen la 4 iunie! Forul fotbalistic european, arată publicatia, se află „în fața paharului răvășat”, ultima picătură fiind incidentele provocate de „hooligans” la partida Anglia — Scoția de pe Wembley, din cadrul „Cupei Stanley Rous”. Incidente care au provocat moartea unui nevinovat și 163 de răsunet. De urmărit, ar fi o măsură fără precedent, cu implicații imprevizibile.

LUCIAN OPREA ■

Civilizația sportului Prostia, patima și ura

Duminică 29 mai s-au împlinit 3 ani de la cumplită seară de pe stadionul Heysel din Bruxelles, cînd o finală a „Cupei Campionilor Europeni” care trebuia să fie o sărbătoare a fotbalului a intrat în istorie ca una din cele mai mari tragedii absurde: 39 de spectatori au murit și peste 450 au fost răniți din cauza sălbăticiei unor jocosii microbiști englezi, travestiți în susținători a echipei Liverpool.

Este oare stupid să aducem aminte un episod îndepărtat? Au trecut 3 ani și poate ar fi mai comod pentru toată lumea să uite. Dar, în fotbal violența a învățat să supraviețuiască și aproape că nu este duminică în care ea să nu-și arate colții în diferite orașe ale lumii, înainte, în timpul sau după meciuri, înăuntrul sau în afara stadionelor. Episodul Heysel nu i-a învățat nimic pe anumiți dementi care nu reușesc să fie întotdeauna îndepărtați de forța publică.

Un ziarist italian își amintește: „Mă aflam la tribuna presei. Amintirea mea este aceea a unei înălțări de episoade și de emoții de-a lungul unei nopți în care registrul tragic alterna de la patetic la milos și nemilos, de la sentimental la feroce, de la moral la ridicol. Nu pot să uit lumina celui început de seară. Cu puține ore înainte de meci, am văzut pe străzile Bruxellesului cum idiotenia, fanatismul și alcoolul încep să facă victime. Dar nu bănuiam că se va ajunge la holocaustul de la tribuna Z unde „producția” de morți a bătut orice record. În timp ce se numărau victimele, în timp ce cei de acasă se întrebau de soarta celor apropiați aflați pe stadion, jucătorul englez Ian Rush s-a dus, așa cum făcea todeauna, să-i aplaude pe „fani” săi, deși toată lumea știa ce făcuseră aceștia. Atunci m-am întreb de ce Rush n-a renunțat la acel ridicol omagiu. Mă mai întreb și acum.”

Expertii sociologi au încercat să explice în fel și chip cele întâmplate. S-a vorbit și s-a scris despre efectele colaterale ale modernizării transformate în momente de nebunie, despre o criză de respingere declanșată uneori de „suferințele” civilizației. Indiferent de explicații s-ar căuta pentru expansiunea violenței pe stadioanele de fotbal vest-europene, un lucru e cert: din ziua aceea, 29 mai 1985, fotbalul nu a mai fost același. Ceea ce l-a făcut pe președintele U.E.F.A., Jacques Georges, să deschidă ultima tragere la sorți de la Geneva (cea a semifinalelor cupelor europene), transmisă direct prin Eurovision, cu următoarele cuvinte: „Domnilor, nu am uitat tragedia de la Bruxelles și sintem încă marcați de efectul ei îngrozitor. Am dori să invităm încă o dată la reflecție pe toți cei ce se ocupă de destinele fotbalului. Să facem tot posibilul pentru a stîrpi din rădăcini orice fel de excese. Violența nu-și are originea în sport, însă sportul și mai ales stadionul de fotbal cu mii de spectatori creează un decor ideal pentru ca în anonimatul maselor să se dea friu liber agresivității. Vă mulțumim dacă prin comportamentul dumneavoastră personal și prin influența pe care o aveți asupra altora ne veți ajuta să redăm fotbalului caracterul său veritabil: o dispută sportivă, o plăcere pentru fiecare prieten al sportului demn de acest nume.”

După numai două luni de la aceste cuvinte, ascultate prin intermediul televiziunii de aproape întreaga „suflare fotbalistică” a Europei, la finala Cupei Angliei, sub ochii domnului Jacques Georges, suporterii echipelor Wimbledon și Liverpool au murdărit din nou o sărbătoare a fotbalului.

Huliganismul pe stadioane a devenit o realitate socială. Nu numai în Anglia. Ce-i de făcut? Cultivăm germenii unui alt „Heysel”? Prostia, patima și ura trebuie eliminate de pe terenurile de fotbal. Și de pe la noi, unde mai scot capul din cînd în cînd.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Mașina rulează pe o traictorie tare ciudată. De pe dreapta, trece din cînd în cînd, pe sensul contrar de mers fără să fie nevoită să facă vreo depășire. Cînd soferul se plictisește să meargă pe partea stîngă, încalcă linia galbenă întreruptă și o tot ține așa kilometri de-a rîndul. Autoturismul de culoare lila ajunge la o intersecție. Șoseaua pe care circula, pierde prioritatea. Se observă triunghiul mare cu virful în jos. Pilotul taie cu nonșalanță calea și celor care vin din stînga și coloanei de mașini de cele mai diverse tipuri, care se apropia din dreapta. Se aude un cor de scrisnete de frînă. Pe asfalt au rămas o sumedenie de urme negre. Bietele cauciucuri și-au depus o parte din „carnea” lor pe drum. Omul de la volanul Daciei vopsită în culoarea liliacului, își continuă cursa ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Trece într-una treia și se lansează în dublarea unui camion. Din față ruind regulamentul se vede un minuscul Trabant care face semne desperate cu luminile. Pilotul nu i-a în seamă căpitul tot mai des al farurilor. Imper-turbabil, își continuă drumul. Autoturismul de pe sensul contrar, cu legea de partea lui, se repliază pe acostamentul pân-

glicii asfaltate lăsînd liberă calea autovehiculului agresor. „Dacă-i unul care tocmai a fugit dintr-o clinică de psihiatrie”? se întreabă soferul Trabantului. După cîțiva kilometri, autoturismul mov deschis ajunge la o trecere peste calea ferată. Cam 20-30 de mașini, de basculante, turisme,

onorează cu vreun răspuns. După ce șirul de mașini se scurge peste drumul de fier, Dacia lila ajunge din urmă o Skodită pilotată de un cap, ce se vede din spate acoperit cu un păr bogat, blond cu cîrionți mulți, ceva în genul coafurii „Afro”. Ceafa de zîmbu se apropie de portbagajul

ăia, la încrucișare, să facă infarct trecîndu-le pe sub mustăți. I-ai băgat pe soferul Trabantului în șant, te-ai înfipt în fața tuturor la barieră, stîrînd protestele soferului. Mai departe cit p-aci să-i turtesti portbagajul soferitei care rula corect în fața noastră. Acum mergi fără nici un rost

vășită a omului care se uită cu jale la cocheta lui mașinuț, transformată într-un bîdon turcit. Cit despre mine nu-ți fă probleme, doar știi că schimb mașinile precum cămășile. Bani să ai, asta-i important. Bineînțeles că nu întind prea tare coarda. Mă limitez la rîniri care nu trec de 60 de zile. Doar știu și eu legea. Pînă la limita asta mă pot împăca cu ăia de le-am schimbat un pic fizionomia. Dracul nu-i așa de negru, chiar dacă se ajunge la 65-70 de zile de spitalizare poate și mai mult, mă descurc eu. Banul doar reprezintă o cheie universală”, hă, hă, hă rinji mutra cu ceafă de zîmbu. „Cum s-ar zice, tu reeditezi un slogan mai vechi, valabil odinioară prin unele regiuni din țară „Îi tai și-l plătești în bani”. Ești prea tînr, probabil nu știi” desprae ce-i vorba. Unii oameni, la fel de cinici ca tine, înfingeau cutitul după ce se magnetizau, în cei cu care erau în vîrjabă și cînd venea ceasul judecării întrebau: „Și mă rog, cit mă costă tăietura asta? Am banii pregătiți. Plătește cit a fixat onorariul tribunal”. Concepția ta e falimentară dragă, vremea acestor năravuri a trecut.

VICTOR BEDA ■

Cronica șoselei

tractoare, autospeciale încărcate cu nutrețuri, așteaptă cuminți trecerea garniturii feroviare. Omul nostru cu niste fălci puternice și o ceafă lată ca a unui zîmbu sesizează un interval nu mai mare de cinci metri în fața barierei orizontale. Dublează întreaga coloană și se instalează, moț în fața tuturor. Cîneva deschide portiera și remarcă cu voce tare „Bine domnule, chiar așa? ce-ai făcut dvs. e o încălcare a regulamentului”. Soferul care nu prea ține socoteala caloriilor ingerate, cîntărind probabil vreo 120 de kile se uită la „răzvrătit” aidoma unui Saint-bernard la un Pikinez și nu-l

mașinii albe din față, mai, mai să-i atingă bara de protecție. Parcă mușcată de șarpe, skodita țîșnește ca un alergător din start. Capul acoperit cu păr de culoarea griului copt, a apăsă cu forța maximă pedala de accelerație. Pasagerul din dreapta, un tip cu statură atletică cu o față energică brăzdată de cute adînci, bronzată puternic, de culoarea aramei, care mocnea pînă atunci, dă friu gîndului: „Măi Manole, te-am studiat cum conduci. Nu te supără de duritatea cuvintelor mele sincere. E revoltător, de-a dreptul revoltător „stilul” tău de pilotare, dacă și așa se poate numi stil. I-ai făcut pe

cu aproape 120 la oră? Chiar așa. la urma urmei, nu ții deloc la viața ta?” „Păi iubitul meu prieten, tu nu știi că eu am bani, și încă nu puțin. Cîștig pe zi citeva miare bune, asta așa în mod obișnuit cînd nu pică ceva și mai gros. Sint dispus să plătesc totul în bani. Colegii mei de breaslă procedează aidoma. În felul ăsta ne mai distrăm și noi puțin. Apare un Radar plătesc fain, frumos. Mi se solicită o amendă, o achit fără să crînesc, lovesc o mașină pun direct în mina păgubasilui suma ce mi se cere, scutîndu-l de formalitățile la ADAS însă amuzîndu-mă în sinea mea de mutra ră-

Cinism la pătrat

Punct și de la capăt

(De la trimisul nostru special)

Înainte de a merge la Mondialele din R.F.G. cind au ajuns în finală, olandezii au avut un ultim joc de verificare cu echipa țării noastre (0-0, 5 iunie 1974). Vreun soi de superstitie i-o fi făcut să apeleze tot la noi, înainte de a pleca, tot în R.F.G., la apropiatul turneu final al Campionatului European. Nimic de zis, dacă nu s-a putut mai mult este onorantă și postura aceasta de sparring-partner al unor echipe ca Irlanda sau Olanda. Dar, în teren, avem de apărut totuși un prestigiu și o anumită cotă. Din păcate, și la Dublin și la Amsterdam am pierdut cu același scor, 0-2. O diferență există totuși: că, de data aceasta, naționala a fost în alcătuirea ei ca și completă, dacă ținem seama de mult discutata prezență a unor jucători de la Steaua. Cu toate acestea tricolorii au evoluat departe de aplombul și dăruirea cerute de un joc pentru palmares. Partida a părut tratată de ei ca o corvoadă ce le stăpînește concentrarea spre apropiatele probleme pe care le mai au în campionatul intern, ca o obligație doar de protocol, nu și de rezultat sau de evoluție cit mai bună. Fată de alte date, cind principiul de „a ne impune jocul nostru, indiferent de adversar” era cit de cit urmărit în practică, acum echipa noastră națională a fost dominată, se pare, de ideea „să nu luăm multe”. De aceea nucleul ei central, alcătuit astfel încît să aibă parte dreaptă, egală fiecare (Rednic și Bumbescu, Andone și Belodedici, Bölöni și Klein) a vizat, după cum se vede, întărirea apărării noastre în fața unui atac din care lipseau, totuși, vedetele „milaneze” Van Basten și Gullit aflate, strategic, pe banca de rezervă. Din păcate, nici acest compartiment al apărării care era cindva bine pus la punct nu s-a ridicat astăzi la înălțimea așteptărilor. Poate a contat și absența lui Iovan, accidentat încă de acasă, dar prezent aici, în civil. De vină nu a fost atît jocul olandezilor cit, mai ales, apatia generală în care s-a complăcut

întreaga noastră echipă. A fost evidentă lipsa de concentrare în tratarea acestui joc privit cu încredință înșelătoare pe care o dă timpul ce ne mai desparte de startul oficial în preliminariile Campionatului Mondial. Dar nu cred că ar trebui să ne bazăm prea mult pe asta, întrucît problemele de fond ale echipei naționale sînt de așa natură încît trebuie soluționate cu mult înainte de ora celui start oficial. Cu alte cuvinte, ultimul joc din acest sezon al echipei naționale ar trebui să fie și începutul unei recapitulări pe toate planurile a activității ei, pentru a vedea unde ne aflăm față de momentele de vîrf care au fost jocurile de la București cu Austria și Spania.

Partida din această seară n-a avut istoric. Fără să forțeze, Olanda a avut o superioritate netă, deși „portocala mecanică” de odinioară a părut astăzi o „mandarină”, dar cu șanse reale de dezvoltare. Nu lipsit de interes este faptul că în echipa olandeză au evoluat astăzi-seară (miercuri, n.n.) 5 jucători de la actuala campioană europeană și alți 5 de la finalistele Cupei Cupelor (socotindul și pe Ervin Koeman de la Mekelen, intrat în joc în min. 78). În plus, pe banca de rezerve se aflau, după cum am spus, Gullit și Van Basten — lucru convingător pentru forța de joc a acestei echipe ce va avea un cuvînt greu de spus la apropiatul turneu final. Pe scurt cîteva faze din joc: în min. 3 o pasă lungă a lui Muhren este preluată de Bosman care „croșetează” în careu și înscrie din apropiere. Urmează alte faze de atac ale olandezilor create deosebi de cuplul adesea irezistibil Kieft — Bosman, faze în care Lung se remarcă și se descurcă destul de bine. Pe un contraatac în min. 30 Hagi îl angajează pe Cămătaru care este faultat în careu. Penalul, acordat fără ezitare de arbitrul danez Damgaard, este tras neglijent de

(Continuare în pagina 22)

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Necesitatea ridicării nivelului de pregătire al cadrelor medicale și promovarea măsurilor profilactice pentru prevenirea și combaterea cauzelor de îmbolnăvire, de îmbunătățire a indicatorilor demografici sînt preocupări permanente ale Ministerului Sănătății, ale tuturor oamenilor muncii din sectorul sanitar. Acestea găsesc și un climat favorabil creat de politica demografică de menținere a tinereții și vigurii națiunii, de către partidul și statul nostru.

Pornind de la aceste precepte, inscripse și în cadrul ansamblului de măsuri stabilite de Direcția sanitară a județului Suceava, s-a organizat în municipiul Suceava, în zilele de 26-27 mai, a.c., o Consfătuire de obstetrică și ginecologie, urmărind îndepărtarea de Ministerul Sănătății și sub îndrumarea clinicilor de obstetrică și ginecologie din Iași. La consfătuire au fost prezenți 230 de participanți din clinice

Consfătuire de obstetrică și ginecologie la Suceava

universitare din București, Cluj-Napoca, Iași, Tirgu Mureș, Craiova și din 42 de spitale județene, municipale și orașenești. Au fost incluse, în programul dezbaterilor, 146 de lucrări, adunate în rezumat, într-un volum editat sub îngrijirea medicilor suceveni. Tema propusă de organizatori, „Disgravidia — factor de risc materno-fetal”, pornește de la importanța hipertensiunii arteriale, asociate cu sarcina, pentru răsunetul matern și fetal, legat de această patologie. Lucrările prezentate au condus către clarificarea unor aspecte legate de terminologie, cauze determinate, acceptate în literatura de specialitate, precum și conduita terapeutică optimă pentru rezolvarea acestor situații în cel mai înalt grad, pentru viața mamei și copilului. A fost un schimb de experiență binevenit, pentru fiecare participant, în ceea ce privește o serie de factori etiologici, greu de precizat în această afecțiune, pentru că dincolo de progresele mari se-au făcut în studiul etiopatogeniei și mai ales al terapiei impuse, există nerezultate ale terapiei specifice, un indice apreciabil de morbiditate a gravidelor.

VICTOR RĂDULESCU ■

Siminică s-a retras, Siminică rămîne

Nu demult, într-un spectacol obișnuit, fără nimic solemn, dimpotrivă, marcat de aceleași zguduiri de ris, Siminică s-a despărțit de circ. Născut în 31 octombrie 1936, într-un vagon de circ, după 42 de ani de activitate, Avram Simion, cunoscut de spectatori numai sub numele de Siminică, a lăsat la pensie. Cel mai celebru comic al arenei noastre care a încîntat de-a lungul vremii atîtea și-atîtea generații de copii se retrage cu fruntea sus, după ce a cucerit publicul dintr-o mulțime de țări ale lumii și din

toate orașele României. Fost acrobat de marcă, Siminică a trecut la comedie, fiind primul nostru comic de factură modernă, devotat profesiei și cu o singură credință: bucuria publicului. El a îmbinat perfect acrobația cu umorul și a muncit în arenă cu o pasiune greu egalabilă. După 42 de ani de muncă, miinile lui Siminică arată ca ale unui ciopitor. „În circ am trăit cei mai frumoși ani, cele mai adînci bucurii și tot pe arenă am lăsat picături de sudoare și de singe”. După opt fracturi de brațe și picioare, Siminică a revenit în arenă numai și numai pentru bucuria spectacolului. După mii și mii de reprezentații, Siminică s-a retras cu inima strînsă. Ar fi vrut să mai rămînă dar, dintr-un adînc respect pentru publicul său, n-a vrut să coboare nivelul momentelor sale comico-acrobatic. Conștiința de artist, el a preferat retragerea demnă în favoarea aplauzelor de complexitate. „Și totuși, știu că există un public care mă așteaptă. Gîndul că i-aș putea dezamăgi mă face să nu revin, după cum marea mea dragoste pentru circ și pentru spectatori îmi dă ghes să mă întorc în manej”. Un mare artist al arenei se retrage cu fruntea sus. Un mare artist rămîne în conștiința spectatorilor. (C.N.)

La Opera Română

● În distribuția baletului **Giselle**, de vineri 3 iunie 1988 (ora 18), figurează: Anne Marie Vreptos, Laurențiu Guinea, Adrian Gheorghiu. Conducerea muzicală: Lucian Anca.

● Simbătă 4 iunie, la ora 18, **Cavalleria rusticana, Paiale**. Operele au în distribuție pe: Maria Slătinaru, Florin Farcaș, Dan Zancu, Lucia Cicoară și pe Monica Teodorescu, Anatol Covali, Nicolae Urdăreanu, Nicolae Bratu. Dirijează Carol Litvin.

● **Precanțiuni inutile** de Hérold-Lanchbery, cu: Roxana Colceag, Mihai Babușka, Adrian Gheorghiu. Cătălin Caracac. La pupitrul Carol Litvin. Duminică dimineață, la ora 11.

● Duminică seara (ora 18), **Traviata**. Din distribuție, cităm pe Silvia Voinea, Ștefăniță Lasca, Emil Iurașcu. Dirijor: Carol Litvin.

● Luni 6 iunie, la ora 18, va

avea loc Gala liceului de artă „George Enescu” secția coregrafie. În program dansuri din baletele repertoriului mondial.

● **Flautul fermecat**, ora 18, în distribuție: W.A. Mozart, mar. W.A. Mozart, ora 18, în distribuție: Pompei Hărășteanu, Florin Diaconescu, Elena Simionescu, Alexandru Moisiuc, Eleonora Enăchescu. La pupitrul: Lucian Anca.

● Opera lui Verdi **Bal mascat** figurează pe afișul zilei de miercuri 8 iunie, ora 18. Principalii protagoniști vor fi: Anatol Covali, Ladislav Fogel, de la Opera Română din Timisoara, Cornelia Pop, Lucia Cicoară, Gerda Radler. Dirijează Constantin Petrovici.

● **Seară de balet modern**, în programul zilei de joi 9 iunie (ora 18). Dintre principalii interpreți cităm: Mihai Babușka, Gabriela Osiceanu, Roxana Colceag, Roxana Ciucă, Cristina Opincaru, Andreea Ciobață, Beatrice Bleont, Mihai Tugearu, Mihaela Tigănuș, Tiberiu Almosnino, Irina Roșca. Conducerea muzicală, Lucian Anca.

VREMEA

cum a fost cum va fi

Vara, anotimpul marilor călduri, al luminii orbitoare sub cerul pustiu de nori sau dimpotrivă frământat de furtuni, a celei furtuni atît de benefice uneori, dar alături distrugătoare. Cine n-a admirat măcar o dată cerul unei zile de vară!

O sugestivă descriere a unei furtuni de vară o găsim în opera literară a lui Geo Bogza: „E o cloa de cumpănă înainte de marea luptă dintre viață și moarte. Întreaga natură așteaptă cu respirația opriată, pînă ce din masa enormă și neagră țîșnește orbitor cel dinții fulger. Atunci totul e gata pentru a izbucni furtuna”.

În după amiezele zilelor din ultima decadă a lunii mai, frecvent, în aproape toate zonele țării, instabilitatea termodinamică a masei de aer a fost mare. Procesele de convecție (despre care s-a vorbit în precedentul număr al revistei) au dus la dezvoltarea norilor cumulonimbus, nori cu dezvoltare verticală mare din care au căzut averse de ploaie. Acestea au avut uneori, pe arii mici, aspect torențial; de asemenea, frecvent s-au produs descărcări electrice, iar răzleț grindină.

Temperatura aerului, în creștere ușoară și treptată, nu a atins valori de excepție. Doar în puncte izolate temperaturile maxime au ajuns la 30°C.

În prima săptămînă a lunii în care durată zilei își atinge maximul anual la data solstițiului

lui de vară, este firesc să se înregistreze cele mai scăzute temperaturi ale verii, regimul termic continuîndu-se creșterea în mod obișnuit pînă în decada a doua a lunii iulie. Minimele absolute lunare s-au înregistrat în intervalul de referință (2-8 VI) în anii 1918, 1928, 1939, 1958, 1962. Dacă, de regulă, aceste răcirii produc daune, așa cum s-a întîmplat în anul 1958, cind au fost calamitate culturale de zarzavat și porumb în bazinul râului Bistrița, uneori ele pot avea și efecte benefice. Spre exemplu, în același an, campania de distrugere a omidei Lymantria Manacha organizată de Departamentul Silviculturii și-a atins scopul, în parte și datorită răcirii vremii. Răcirea accentuată din 1962 a fost deosebită, înregistrîndu-se ninsori pînă la altitudinea de 800 m.

Încălziri accentuate încă de la începutul lunii se produc mai rar. Și totuși în zilele de 7, 8 VI 1908, mercurul, termometrelor a urcat la amiază pînă la 42°C. la Periet în Bărăgan, și pînă la 40°C. la Giurgiu, în multe zone din țară temperaturile maxime au depășit 35°C. Procesele de convecție termică au condus la formarea norilor de furtună. „Astfel în seara zilei de 8 iunie la Săscut, tunetele puternice au fost urmate de o ploaie torențială și de grindină de mărimea oului de porumbel, care a acoperit pămîntul cu un strat de 3 cm grosime, stricînd viile și

pomii. La Poenesti (Vaslui), grindina a fost mai mare și a distrus toată vegetația, pe cîmp rămînînd pămîntul negru” — se relatează în Buletinul Meteorologic al anului 1908.

OTILIA DIACONU

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 2-8.VI.

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE		VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SĂPTĂZĂNI			
	Temperatura aerului (°C)		Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne	Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	23÷27	11÷15	16÷20	42.0 Periet 1908	0.4	Lugoj 1962
Deal și podiș	20÷25	9÷14	19÷26	37.0 Iași 1927	1.6	Cluj 1977
Depresiuni	19÷22	6÷10	21÷22	32.7 Miercureș Ciuc 1962	-1.7	Miercureș Ciuc 1977
V. Ome	5÷6	-1÷0	32÷33	15.2 1985	-12.0	1939
Litoral	22÷23	14÷15	7÷9	34.5 Constanța 1923	5.0	Mangalia 1936

Intervalul de referință, 2-8 iunie 1988, nu se va înscrie între perioadele de excepție din punct de vedere termic. Primele zile vor fi însă mai răcoase în regiunile din jumătatea de nord a țării decît în mod obișnuit, iar în celelalte zone, apropiate de regimul termic normal. Instabilitatea atmosferică va fi accentuată cu deosebire în regiunile de deal și de munte din jumătatea de nord a țării și mai ales după amiază. Aceasta se va concretiza prin averse de ploaie și descărcări electrice frecvente iar izolat — grindină.

Precipitațiile pot fi pe alocuri mai însemnate cantitativ.

Gradul de instabilitate va diminua treptat în zilele de 4, 5 VI mai ales în regiunile vestice și de sud, iar vremea se va încălzi ușor. Spre sfîrșitul perioadei sînt de așteptat din nou averse de ploaie și descărcări electrice în regiunile nord-vestice.

Temperaturile maxime vor avea valori cuprinse între 18° și 28°C, ușor mai mici în primele zile în regiunile din jumătatea

de nord a țării, apoi mai ridicate de 28°C în sudul țării. Temperaturile minime vor fi cuprinse în general între 8° și 18°C.

La munte instabilitatea atmosferică va fi accentuată în primele zile, manifestîndu-se prin averse de ploaie și descărcări electrice cu deosebire după amiază; apoi gradul de instabilitate va diminua treptat. La mare, în primele zile vremea va fi în general instabilă, apoi se va ameliora. Temperaturile maxime se vor situa între 25°-28°C iar temperatura apei va fi de 20°-22°C.

În cadrul GLOSARULUI meteorologic vom vorbi azi despre NORII CONVECTIVI. Apariția norilor pe bolta cerului ogîndeste complexul proceselor care au loc în atmosferă. Primele încercări de clasificare a norilor care au condus la elaborarea de criterii de evaluare și denumiri de nori care se mențin și astăzi, au fost făcute la începutul secolului XIX. În anul 1896, se publică primul Atlas Internațional al Norilor. De-a lungul anilor, experiența acumulată a permis apariția în 1956 a unui nou Atlas mult mai complet. Norii sînt clasificați după: formă, înălțime, geneză, structură fizică.

● Norii de convecție termică fac parte din familia norilor de dezvoltare verticală. Ei apar în interiorul aceleiași mase în urma mișcării ascendente a aerului umed. Dacă nivelul de convecție depășește nivelul de condensare, sînt realizate condițiile de apariție ale norilor. Aceștia au de obicei conturul bine pronunțat, iar baza lor orizontală, luminată de Soare, are uneori o culoare albă ca zăpada. Virfurile parcă fumegă.

● Norii cumulus cu speciile: cumulus humilis — nori de timp frumos; cumulus congestus, nori cu puternică extensie verticală; la partea superioară au aspectul unor conopide; cumulonimbus, cu diverse variații în funcție de protuberante: pileus — calvus; fibroase sau striate — capillatus; în formă de nicovală — incus; în formă de pinză — velum, în formă de căciulă — pileus etc.

Din cumulus congestus și cumulonimbus cad averse de ploaie, se produc descărcări electrice, vijelii etc.